

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Subotica, VASÁRNAP, 1925 január 11

9. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. . Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Fanciére-palota)

Szabadról

A magyarság mélyesleges fájdalommal s komor megdöbbenéssel fogadta annak a rettentő vádnak hírét, mely érdemes, köztiszteltben álló, makulátlan hírű vezetői ellen bünvádi eljárást s ma még egyetlen politikai szervezete vezetőinek letartóztatását vont maga után. Akármilyen mélyesleges volt is a fájdalom, a magyarság nem hallgatott a kétségbeesés tanácsaira, meg nem zavart nyugalommal, meg nem rendült hittel állt tovább is a törvényesség és alkotmányosság minden katasztrófát megbíró fundamentumán.

A magyarság letartóztatott vezetői ma már szabadról vannak. Nincs szavak a megelégedésnek, a megbántott nemzeti önérték elégtételének kifejezésére, olyan hatalmasok, olyan minden más felett ujjongva diadalmaszkodók ezek az érzések. De amint nem hallgattunk a kétségbeesés sötét tanácsaira, nem hallgathattunk arra sem, amit a szertelen öröm tanácsolna. Nincs is minnek örülnünk. Nincs arra ok, hogy vidámak legyünk s gondtalanul üritsük a kupát. Csak arra van okunk s csak arra van jogunk, hogy elégtétellel fogadjuk a bírői döntést, mely véget vetett az államhűség és megbízhatóság személyi áldozatokat követelő rendszernek.

Nem sérthetjük meg a bíróságot azzal, hogy ünnepi szavakkal köszöntsük határozatát. A bíróság végre *sine ira et studio* csak azt vizsgálta, hogy az előzetes letartóztatás törvényes feltételei fennforognak-e. A bíróság úgy találta, hogy a törvény elfogulatlan alkalmazása nem kívánja a gyanuval terheltet fogvatartását. Az eljárás folyik ellenük tovább, de szabadról védekezhetnek.

Fogjuk csak össze az utolsó hét eseményeit. A letartóztatás első ízében fogságra vettek közül a letartóztatást követő első 24 órában tizenötvenen már szabadról kerültek. Hatan maradtak letartóztatásban, akik előtt azonban már az első jogorvoslat kinyitotta a fogház ajtaját. Nem oktalanság tehát abban reménykednünk, hogy amikor a bíróság a vád bizonyítékait először mérlegelni fogja, könnyűnek fogja azokat találni ahhoz, hogy azok alapján érdemes, tisztos, jó hírű, közmegebecsülésben álló férfiak ellen bünvádi eljárás legyen lefolytatható. Ebben a szörnyű ütközetben a megvádolt magyarság két csatát már megnyert, meg fogja nyerni a harmadikat is s meg fogja nyerni azt a végsőt is, melyben a győzelem állampolgári hűségének elismertetését hozza meg s azt a bizton-

ságát, hogy személyi áldozatok nélkül igazolhatja lojalitását s alattvalói érzéseinek őszinteségét.

Az a *sine ira et studio*, mely ezt a bírői határozatot az elfogulatlanság, pártatlanság és igazságszeretet mélyeslegeiből felhozta, mindig minden magyar törekvés mellé áll. A magyarságnak nem kell sem kedvezmény, sem előjog, sem kivételesség. A magyarság meg van elégedve, ha *harag és gyűlölködés nélkül* néznek rá s néznek törekvéseire. Vezesse a közrend hivatalos őreit a legfőbb hazaszeretet, a legaggodalmasabb gond, a legaprólékosabb figyelem s a legéberebb érzékenység, ha nincs bennük *harag és gyűlölködés*, soha a magyarság törekvéseiben nem találunk törvényellenes tendenciákat, de még csak nyugtalanító momentumokat sem.

Vajjon ennek a bűntügynek ed-

digi jelenségei meggyőzik-e az államhatalom kezelőit arról, hogy nem indokolt az első feljelentésre, az első neszre, az első gyanujelre nyomban a törvénynek legvégső esetekre szabott rendelkezéseit foganatosítani, csupán azért, mert a gyanuba vettek magyarok. Senkinek nincs kifogása az ellen, ha a *bűnösök* ellen a törvény legnagyobb szigorja érvényesül, de úgy hisszük, nem túlzott az a kívánság, hogy a közigazgatás éppen úgy álljon a politikai szenvedélyek felett, mint ahogy a bíróság áll. Stein Lőrinc, a modern politikai tudomány megalapítója írta: *nem az alkotmány, de a közigazgatás teszi a népeket szabaddá.* Aki nem csak a polgári szabadságjogokat akarja védeni, de a hatóságok tekintélyét is, az mindig küzdeni fog az olyan törekvések érvényesülése ellen, melyek először a közigazgatást teszik a po-

litika vazallusává, azután az állam büntető hatalmát is a politika szolgálatába akarják állítani.

S a politikai törekvések vajjon elérték-e a céljukat azzal, ha mártírkoszorút fonnak azok homloka köré, akiknek a tömegekre való befolyását meg akarják semmisíteni s ha krudélis és bírői döntés szerint indokolatlan intézkedésekkel zavarják meg azt a békés együttélést, melyet másfelől a legfőbb politikai célnak tűznek ki s melyre a leghatásosabb politikai érveként hivatkoznak.

A magyarság nemes önértékeléssel s vidám megelégedéssel köszönti letartóztatott vezetői szabadságát, de talán még boldogabb örömmel s túladó lelkesültséggel fogadná, ha sorsának urai megnyitnák előtte az elfogultság és türelmetlenség zárkáját s kieresztenék őt is az állampolgári egyenlőség szabadságába.

Radicsnak a magyar kormánnyal kötött szerződését mindkét fél aláírta

Maximovics Bózsó megcáfolja a beogradi sajtóban megjelent állítólagos nyilatkozatát Radicsot csendőrség őrzi a fogházban — A letartóztatott horvát parasztszervező védője Oroszországba akar utazni — Trumbicsától megtagadták a külföldi utlevelet

A zagrebi törvényszék elfogadta a független munkáspárt listáját

Beogradból jelentik: A politikai közvélemény sokat foglalkozik Maximovics Bózsó belügyminiszternek azzal a nyilatkozatával, amelyet — mint a *Bácsmegyei Napló* is közölte — pénteken délután a minisztertanács után tett több beogradi újságíró előtt és amelyben állítólag kijelentette, hogy Radicsnak Magyarországgal kötött szerződését, amelyet a Prpics-palotában találtak, magyar részről senki sem írta alá. Maximovics belügyminiszterrel az újságírók azt már nem kérdezhették meg, hogy ha magyar részről nem írták alá az okmányt, ki volt az, aki a magyar kormány nevében szignálta a fontos szerződést — mert a belügyminiszternek fontos ügyben sürgősen félbe kellett szakítani a beszélgetést. A belügyminiszter nyilatkozata nagy feltűnést keltett politikai körökben, mert úgy tüntette fel az okmányt, mint ha az nem volna minden tekintetben perdöntő. Ezt a kétséget azonban eloszlatta Maximovics belügyminiszter, aki szombaton a *Recs*-ben a következő cáfolatot tette közzé:

A *Pravda* azt a hírt közölte, hogy Maximovics Bózsó belügyminiszter úgy nyilatkozott, hogy Radicsnak Magyarországgal kötött szerződésén magyar aláírás nincs. A belügyminiszter munkatársunk előtt a legnyomatékosabban kijelentette, hogy ilyen nyilatkozatot nem tett és hozzáfűzte, hogy bevárja a bíróság határozatát és aztán közlésezi a Radics-

nál talált fontosabb okmányokat, amelyeket a belügyminisztérium másolatban meg fog kapni.

Maximovics belügyminiszter különben szombaton este az újságírók előtt megismételte a *Recs*-nek adott nyilatkozatát és így ismét kétségtelen az, hogy a talált szerződést magyar részről is aláírták. Politikai körökben ezután nagy érdeklődéssel várják az ügy diplomáciai fejleményeit.

Német-párti küldöttség Jovanovics Ljubánál

Kraft dr. vezetésével szombaton nagyobb német küldöttség kereste fel Jovanovics Ljubát, az állami bizottság elnökét. A küldöttség, melyben bánáti és hácskai községek lakosai vettek részt, panaszt tettek Jovanovics Ljubánál, hogy egyes vajdasági német községeknek, ahol ezer szavazó van, nem jelölt ki a bizottság szavazóhelyeket.

Jovanovics Ljuba kijelentette, hogy a panaszokat meg fogják vizsgálni az állami bizottság legközelebbi ülésén, amelyet hétfőre hívtak össze.

A kormány terve

Politikai körökben élénken kommentálják Ninesics Momcsilló külügyminiszternek a múlt vasárnap, a becskerekli radikális-pártikonferencián mondott beszédét. Ninesics ugyanis beszédében kijelentette, hogy a jelenlegi kormány minden eszközzel azon lesz, hogy a választásokon többséget szerezzen. Ha a

mostani választásokon a kormány nem szerezne többséget, — mondotta állítólag Ninesics — új választásokat írnak ki, esetleg harmadszor is választás elé hívják az ország népét, sőt ha szükség mutatkozik rá, a választási törvényt is megváltoztatják.

Trumbics nem kapott utlevelet

A *Recs* zagrebi jelentés alapján közli, hogy dr. Trumbicsnak a zagrebi rendőrség nem adott utlevelet, hír szerint azért, mert Trumbics engedélyt kért arra is, hogy Oroszországba utazzon.

Csendőrség őrzi Radicsot a törvényszék fogházában

Zagrebból jelentik: A zagrebi törvényszék épületét, amióta Radics István az ügyészség foglya, állandóan erős csendőri készültség őrzi. Csendőrség szállta meg az épület belsejét és mind a négy utcai sarkát. Éjszaka a törvényszék körül az egész teret elzárják.

A fokozott elővigyázatossági intézkedésekre a hatóságokat az a hír készítette, hogy a horvát parasztság meg akarja ostromolni a fogházat, hogy Radicsot erőszakkal kiszabadítsa. A napokban letartóztatott Radics Vlatkót, Radics István tizenkilenc éves fiát azzal vádolják, hogy támadást szervezett a törvényszék ellen. A fogház eddigi igazgatóját is leváltották és helyébe új fogházigazgatót neveztek ki. A letartóztatott Radics-párti képviselők

lők celli előtt csendörök állnak őrt és a fogházöröknek sem engedik meg, hogy a foglyoknak ételt, vagy más küldeményeket adjanak be.

Dr. Körbler vizsgálóbíró a legszigorúbb titoktartás mellett folytatja a vizsgálatot Radics és társai ügyében. A vizsgálóbíró számosan keresték fel azzal a kéréssel, hogy a letartóztatott horvát politikusokat lefotografálhassák, sok nő pedig virágot akart bevinni a foglyoknak, a vizsgálóbíró azonban minden ilyenemű kérést elutasít. A letartóztatott politikussal csupán védőjük, dr. Trumbics Ante volt külgügyminiszter érintkezhet.

Jóváhagyták a független munkáspárt zagrebi listáját

A független munkáspárt a zagrebi választókerületben is jelöltet állított. A jelöltlistát, amelyen Krndeli Iván a listavezető, pénteken nyújtották be a zagrebi törvényszékhez. A bíróság a független munkáspárt listáját jóváhagyta. A Radics-párt körében a bíróság határozata nagy visszatetszést keltett. A horvát köztársasági parasztpárt hívei megállapítják, hogy a kormány elrendeli a nem-kommunista Radics-párt listáinak megsemmisítését és ugyanekkor kooperál a kommunista-párttal Horvátországban.

Demokrata—Protics-párti-szlovák közös lista a Szerémségben

A demokratapárt a független radikálispárttal és a szlovák-párttal közös listát állított a Szerémségi választókerületben. A független radikálispárt (Protics-párt) jelöltjei a közös listán: dr. Arangyelovics Dragoljub beográdi egyetemi tanár és Atyimovics Milán, a »Radikál« szerkesztője. A szlovák-párt részéről dr. Abafi Cirill zemuni ügyvédet jelölték.

Álmatlan éjszaka

Irta: Schöpflin Aladár

Borbás Antal nem tudott elaludni. Már jól elmúlt éjjel és még mindig nyugtalanul hánykolódott ágyában. Hol a baloldalára fordult, hol a jobbra, megitta az éjjeli szekrényen levő pohár vizet, erőltette magát az álmra, mely nem tudott elérni hozzá. A feje tele volt, izgatottan rajzó gondolatok kavargtak benne, amelyeket sohase szokták foglalkoztatni s néha maga is elsodálkozott, hogy miképp juthat az eszébe ilyesvalami. Aztán az agyának egész izgatott működése egyetlen dologra koncentráldott. Ugy belekapaszkodott, olyan makacsul, mint még soha semmibe és olyan gondolatai támadtak, — maga se hitte soha, hogy ilyen erőteljesen és színesen tud gondolkozni.

Napközben hivatali sérelem érte. A vezérigazgató megszidta valamiért, amit legjobb meggyőződése szerint jól csinált. Ez a meg nem érdemelt megrovás bántotta egész nap. Most folyton arra gondolt, az ágyban forgolódva, hogy ezt nem szabad ennyiben hagyni, okvetlenül elégtételt kell szerezni a túrhatalmi igazságtalanságért. Ha most elhagyja magát, akkor vége a tekintélyének, ezután már fát fognak vágni a hátán.

Legelőször arra gondolt, hogy reggel bemegy a vezérigazgatóhoz és beadja lemondását. Később azonban elvetette ezt a gondolatot. Tizenöt éve szolgál már a részvénytársaságnál, ezt a tizenöt évet nem hagyhatja ott csak úgy könnyedén, hiszen ha magától lép ki, még végkielégítést sem kap. Különben is bizonytalan, kapna-e új állást ebben a mai keserves világban.

Okosabbat eszelt ki. Ir egy memorandumot az igazgatósághoz címezve. Be fogja benne bizonyítani, hogy igenis

Zita exkirálynő férjhez megy Hunyadi János grófhhoz

Magyar állampolgárságot akar szerezni

Londonból jelentik: Az osztrák legitimisták apja legutóbb nyilvánosságra hozta Zita exkirálynénak azt a tervét, hogy feleségül megy egy magyar magánshoz, hogy így megszerezze a magyar állampolgárságot és családjával együtt visszatérhesen Magyarországra. Ezt a hírt illetékes helyen megáfolták.

Most azután smét felbukkant a hír, még pedig ezúttal sokkal konkrétbb

formában. A Daily Express jelenti megbizható forrásból, hogy az exkirályné gróf Hunyady József volt főudvarmesterhez megy feleségül.

A házasághoz hamarosan megtörténik a londoni lap értesülése szerint és akkor a magyar kormány nem akadályozhatja meg, hogy Habsburg Ottó ex-trónörökös Magyarországra költözhessen.

Mussolini őrzöng

Tömeges letartóztatások Olaszországban

Rómából jelentik: A kormánybarát lapok, mint a Messagero és a Corriere Italiano, azt állítják, hogy az ellenzék kebelében tanácskozsok folynak aziránt, hogy az ellenzék visszatérjen-e a kamarába, vagy sem. Az ellenzéki lapok azonban cáfolják ezt az állítást. A Corriere d'Italia ezzel szemben jelenti, hogy a kamarai Aventinus-ellenzék végrehajtó bizottsága rendkívül hosszú vita után egyhangulag elhatározta, hogy az adott körülmények közt a kamarába való visszatérés minden lehetősége és az ellenzéki taktikán való bármilyen változtatás ki van zárva.

A Voce Republikánát pénteken újból elkobozták s a lap bejelentett felelős szerkesztőjét a kormány visszautasította. Ez az intézkedés a lap megjelenését egyelőre lehetetlenné tette.

A Nuovo Paese a következő hírt közli: A prefektura tegnap óta megtiltja a lapoknak, hogy a kormány intézkedéseit közölik. Az intézkedésekről a lapoknak csak abban az esetben szabad közleményeket köz-

zétetni, ha az a minisztérium, amely az intézkedést megtette, a lapokkal ezt hivatalosan közli.

A Corriere d'Italia szerint Milano prefektusa elrendelte huszonöt bormérés bezárását, azonkívül száz embert letartóztattak és háromszáz embert házkutatást rendelt el. Számos bormérés üzemét korlátozták. Bolognából a lap azt jelenti, hogy ott a házkutatásokat folytatják.

A Havas-ügynökség jelentése szerint Génában többszáz ember lakásán házkutatást tartottak. Florencében mintegy 50 embert letartóztattak.

A Nuovo Paese szerint egy Ivrea közelében levő faluban kommunisták és fasisták között összeütközésre került a sor, amelynek során egy kommunistát megöltek, egyet súlyosan megsebesítettek. A fasisták egyik sebesültjük volt. Az Ivrea-ból a faluba rendelt rendőrség az összeütközésben résztvevő valamennyi kommunistát letartóztatta.

A novarrai Nérbankot pénteken egy osztag karabinieri szállta meg

neki van igaza abban a dologban, a vezérigazgató tévedett, ő nem megrovást érdemelt volna, hanem dicséretet, sőt talán még előlépést is. Gondoliban ki is tervezte ezt a memorandumot. Kiterjeszkedett benne a vállalat egész üzletmenetének bírálatára. Éles és erőteljes volt ez a bírálat, a vezérigazgató és az osztályigazgatók megkapták benne a magukét. Programot is adott: hogy lehetne a vállalatot egészen új alapokra fektetni és tőkét jövedelmében hasznosítani. Nagyon szép memorandum lesz ez, erővel és lendülettel megírva. Bordás maga is csodálkozott, olyan pompás ötletei villantak fel és különösen a hasonlatai voltak frappánsak és meggyőzőek. Lehetetlen, hogy ne legyen hatása az igazgatóságra és hogy ne vegyék észre, milyen kitünő ember ez a Bordás. Különösen, ha maga olvashatná fel, szépen, szónoki gesztusokkal, az igazgatóság plénuma előtt.

Csak hogy — erre rájött Bordás, mikor már a befejező részen gondolkodott, — ez a memorandum sohase fog az igazgatóság elé kerülni. Nem bolond a vezér, hogy odavigye. Sőt ő maga sem fogja elolvasni. A legjobb esetben udvariasan átveszi, leteszi az íróasztalára és otthagyja, örökre, olvasatlanul. Így fog tenni a vezér, ez bizonyos. Ilyen ember, egy könnyed gesztussal elintézi mindent, ami nem érdekli. Nem ér semmit a legszebb memorandum sem.

Okosabb lesz, ha szóval mondja el, ami a szívében fekszik. Bemegy a vezérhez, ezekkel a szavakkal:

— Néhány pernyi kihallgatásért esedezem, méltóságos uram.

Ki is gondolt a memorandum gondolatai alapján egy előadást, finom, udvarias szavakkal, ravasz oldalvágásokkal, szellemes fordulatokkal, meggyőzni a vezért a maga igazságáról. A vezér egyre figyelmesebben hallgatja, néha

összeráncolja homlokát, aztán felderül az arca és helyeslőleg bólint, a végén pedig ezt mondja:

— Jól van, kedves Bordás ur. Nem is tudtam, hogy ön ilyen kitünő ember. Majd gondoskodom, hogy eszméit végrehajthassa.

Arra gondolt, hogy miképp fog bejutni a vezérhez. Előbb a titkárhoz kell fordulni, ez a kellemetlen, nyegle fráter kiváratja, mit akar. Hogy ő elmondja neki a tervét, — ez lehetetlenség. De hát mit mondjon? Hazudjon valamit? És akkor is, — eszébe jutott, hogy milyen ideges zavar fogja el, valahányszor a vezér elé kerül. Megbénul minden akarata, az agya megáll, mint a rossz óra. Van ennek az embernek a nézésében valami, mi megbüvöli.

Ezen nagyon elrészékenyült Bordás. Nagy szégyent és szomorúságot érzett. Nem érdemes így élni, mellőzötten, megálázva, elernyedten. Mint a villám, támadt fel benne az öngyilkosság gondolata. Agyonlőni magát, — ez volna a legjobb. De nemcsak úgy szárazon. Legyen az ő öngyilkossága büntetés a vezérigazgató számára. Ir előbb egy levelet, neki... Nem neki, az újság szerkesztőségének írja meg ezt a levelet. Megírja benne forró szavakkal, miért lett öngyilkos, miéle sérelmek kergettek halálba, milyen rossz ember a vezér, az ő szép életének megromtója. Hivatkozni fog fiatal, kedves feleségére, három gyönyörű kis lányára, akik most apátlan nyomorba kerülnek a vezér gonoszsága miatt. Megható lesz ez a levél, szívetek facsaró, ezer meg ezer megkínzott ember fájdalma fog benne felordítani. Mindenki olvasni fogja, ez lesz a napnak a szenzációja, az egész városban róla fognak beszélni. Micsoda tehetség volt ez a Bordás! Hogy tudott írni! És ezt halálba kergették! Ezt fogja mindenki mondani és mindenki el-

a szenátus vizsgálóbizottságának intézkedésére a De Bono tábornok ügyében. Ennek a banknak egyik rekeszében ugyanis állítólag a Matteotti-pör fontos iratai vannak letébe helyezve.

Önként jelentkezett

a noviszadi utcai harc okozója

A rendőrség átadta az ügyészségnek

Noviszadról jelentik: Két noviszadi földműves és rendőrök között pénteken délelőtt — mint a Bácsmegeyi Napló is közölte — véres uccai harc keletkezett, amelyben Miroszavlievics Cvetkó és Zsivanovics Pája rendőrök súlyos sérüléseket szenvedtek. A rendőrség az egyik földművest, Palkovlievics Lukát, aki kezén szintén megsebesült, elfogta, míg a másik elmenekült.

A rendőrség nyomozást indított az elmenekült földműves után, akiről kiderült, hogy Palkovlievics Luka fia, Palkovlievics Péter. A fiatalabb Palkovlievics pénteken este önként jelentkezett a rendőrségen. A verekezésben ugyanis ő is megsebesült és sérülésének bekötözése végett pénteken este felvettette magát a Mrvos-féle szanatóriumba. A szanatóriumból azután telefonon felhívta a rendőrséget és közölte az ügyeletes rendőrkapitánnyal, hogy a szanatóriumban várja letartóztatását.

Az ügyeletes rendőrkapitány nyomban rendőröket küldött ki a Mrvos-szanatóriumba, ahol Palkovlievics letartóztatták és bekísérték a rendőrségre. A rendőrségi kihallgatása alkalmával elmondta, hogy itas állapotban provokálta a verekezést, amelyben apjának semmi része sem volt. Arra kérte a rendőrséget, hogy apját bocsássák szabadon.

A rendőrség Palkovlievics Lukát szabadon bocsátotta, a fiát pedig átadták az ügyészségnek.

fogja itélni a vezért. Nem is fogja elviselni ezt a sirból rámért csapást. Bele fog rokkanni.

De hát ő, Bordás Antal, pusztuljon el mások büne miatt? Az ő drága kis leányai legyenek árvák? Inkább vesszen a vezér. Bemezov hozzá, rövid szóváltás után előragadja a revolvert és belelő pontosan a nagy, székes homloka közepébe. Aztán kezében a füstölgő tegeverrel, méltóságtelesen kivonul és egyenest a rendőrségre megy, följelenteni magát. Elmondja tettének okait, lángoló szavakkal. Elképzelte a tárgyalást, ahogy a színházban látta, fekete taláros bírákkal, gondosan beretvált esküdtekkel, amint ő elegáns gesztusokkal szónokol előttük és elmondja tettének okait. Fel fogják menteni, a közönség tapsai közt, az elnök ridegen fogja mondani:

— Kérem a közönséget, tartózkodjék a tetszésnyilvánítástól.

Homályosan eszébe jutott, hogy nálunk most nincs esküdtszék, de ezen a ponton nem időzött sokáig. Az elhatározása meg volt, ebben megnyugodott. El is fáradt már az agya, szépen, észrevétlenül átment az ebrenlét és álmok közötti hidon.

Reggel az álmatlanságtól bágyadtan ült le hivatali íróasztalához. Kábult fejében még kavargtak az éjszakai gondolatok, de csak homályosan, erőtlenséggel, csaknem álomszerűen. A vezérigazgató keresztülment a szobán, odament Bordáshoz, valami felvilágosítást kért tőle. Amint előtte állt, Bordás ránézett a fehér, világító nagy homlokára. Egy kicsi kis lyukat képzelt a közepébe. Aztán lehajította a fejét és megadta csöndes, hivatalos hangon a kívánt felvilágosítást. Mikor a vezérigazgató elment melőle, keserű humorral gondolta:

— Most az egyszer még megköszönöm neked.

KISEBBSÉGI ÉLET

•••

Tatarescu belügyi államtitkár, aki, mint ezen a helyen már megírtuk, a román kormány megbízásából Kolozsvárra utazott, hogy az erdélyi Magyar Párt ellen terhelő adatokat szerezzen a helyi hatóságoktól, a kolozsvári magyar sajtó képviselői előtt nyilatkozott utazásának céljáról és a kormánynak a Magyar Párttal szemben elfoglalt álláspontjáról. A bukaresti lapok azt a hírt közölték, amikor a belügyi államtitkár utnak indult Erdélybe, hogy a kormány a Magyar Párt működését be fogja tiltani és Tatarescu tulajdonképpen mint, állami itéletvégrehajtót keresi fel Kolozsvárra. A hír, az erdélyi magyarság nagy megkönnyebbülésére, nem bizonyult igaznak, mert Tatarescu, mint ki is jelentette, nem kapott semmi ilyen utasítást Bratianutól, aki egyelőre várakozó álláspontot foglal el a magyar kisebbségi mozgalommal szemben. Tatarescu kolozsvári tartózkodását csak arra használta fel, hogy a szokott szigorú hangon kioktassa a Magyar Párt vezetőit kötelességükre és figyelmeztesse az illetékes pártvezéreket arra a veszedelemre, amely az esetleges további ellenzéki magatartás folytán a magyarság politikai szervezetét veszélyezteti.

*

A belügyi államtitkár mindenekelőtt panaszkodott. Azt mondta: »Gyakran kértek az utóbbi időben a román és a kisebbségi sajtó képviselői, hogy nyilatkozzam azokról az áramlatokról, melyek a legutóbbi időben a Magyar Pártban összeütözköztek. Határozottan kitértem a kérések teljesítése elől, olyan érzéstől vezettetve, amelyet mindenki könnyen megérthet. A Magyar Párt végleges elhatározások előtt állott és a nyilatkozatomat úgy értelmezheték volna, hogy befolyásolni akarom ezeket az elhatározásokat. A román politikusoknak nincs miért beavatkozniuk a kisebbségi pártok belső harcába és én sem akartam ebbe a hibába esni. De a Magyar Párt vezetői az ismert ingadozások, habozások és harcok után Brassóban határozta. Hallottam s az egész közvélemény hallotta azokat a hangokat, melyek ezen a kongresszuson emelkedtek s fájdalommal állapíthatjuk meg, hogy a Magyar Párt vezetői részéről csak a gyűlölet, széthúzás és ellenségeskedés szavait hallottuk. Nem hallottunk egy barátságos szót sem, amely együttműködésre irányult volna. Egyetlen hálás szót sem hallottunk az állam iránt, amely oly nehéz körülmények között mégis csak áldozatokkal biztosítja a kisebbségek létét és békés fejlődését. Nem hiszem, hogy tuloznék, amikor azt mondom, hogy ez a kongresszus mindenki előtt alkalomnak látszik az uszításra és hogy érdekelt kezek a Magyar Pártot a gyűlölet fegyverévé akarják átváltoztatni.«

*

A kommunizmus vádjával is előrukkolt Tatarescu, aki megemlítette, hogy a Magyar Párt és a marosvásárhelyi kommunista szakszervezetek között, tudomása szerint, komoly tárgyalások folytak. De bevallotta: »Nem állanak rendelkezésemre olyan bizonyítékok, melyekből az tűnne ki, hogy a Magyar Párt forradalmi akciót folytatna, vagy az állam biztonságára nézve veszélyes volna. És ezért egyáltalán nincs szándékomban bármiféle lépést is tenni a párt ellen. Ha egyes vezetőiről bírói ítélet állapítana meg államellenes büncselekményt, akkor is mindaddig csak az ő felelősségrevonásukról lehetne szó, amíg maga a párt nem követ el törvénybe ütköző dolgot.«

*

A nyilatkozat végén ilyeneket mondott Tatarescu: »Azt hiszem, hogy a Magyar Párt vezetői utolsó és súlyos hibája azoknak szeméit is fel fogja nyitni, akik mindaddig nem akarták belátni, hogy passzív magatartásuk és a

magyar kisebbség némely vezetőinek felelősségérzetben való hiánya tették lehetővé a megtörtént negatív megnyilatkozásokat. Mindenki meg fogja érteni, hogy egy párttal, amelyet in flagranti találtak a nemzetközi kommunista gárda katonáival, egyetlen felelős kormány sem állhat szóba együttműködés végett. És ha információim pontosak, azt hiszem, hogy a Magyar

Párt kebelében vannak emberek, akik képesek látni, hogy ez a párt szakadékot akar venni közöttük és a román közvélemény között, amely nem érti, hogy a testvéri kézfogásra nyújtott jobbja miért talál gyűlölettől összeszorított öklökre és hogy a barátság és végleges közlekedés politikájára miért kell az érdekelte ellenségeskedés politikájával feladni.«

Önkormányzati Párt

Uj párt alakul a Vajdaságban — Eredménnyel biztat Boskovics Dusan akciója — Protics hivei is csatlakoznak a mozgalomhoz

Beszámolt már a Bácsmegeyi Napló arról a jelentős politikai akcióról, amelyet **Boskovics Dusan** Pribicevics-párti képviselő kezdeményezett egy önálló vajdasági párt alakítására. Az új pártalakítás tervét az ország különböző részeiben, de főleg a Vajdaságban nagy megértéssel fogadta a politikai közvélemény, különösen pedig azok, akiknek az a meggyőződésük, hogy a *tulhajtott centralizmus árt a Vajdaságnak, amely teljesen elvesztette beleszólási jogát az állami közigazgatásba* és a jelenlegi országos pártokon keresztül nem tudja érdekeit kellőképp megvédeni. A mozgalomba már bekapcsolódott több tekintélyes vajdasági politikus és közéleti férfi, akik alkalmasnak találják a pillanatot, hogy *nyíltan kiálljanak a közvélemény elé az önálló vajdasági párt megalakításának gondolatával.*

Protics Sztóján hivei karolják fel főként a tervet, akik csak azt kifogásolják, hogy a *Pribicevics politikája mellett exponált Boskovics Dusan áll az akció élén.* Azt szeretnék, ha valaki minden tekintetben megfelelő és *pártpolitikailag nem exponált személy venné kezébe az*

uj párt megalakításának dolgát. A mozgalom hivei között az a gondolat is felmerült, hogy az új párt kereteit szélesítsék ki és lehetőleg országos pártot alakítsanak, amelynek programja azonban a *Vajdaság* külön érdekeire tekintettel lenne és azokat teljes mértékben biztosítaná.

Az érdekes politikai akció egyelőre még nem jutott túl a tervezetesen. Az új párt neve, mint értesülünk, **Önkormányzati Párt — Samoupravna Stranka** — lesz Beograd központtal. A kezdeményezők biznak abban, hogy az új párt részére sikerülni fog a jelenlegi országos pártokból értékes elemeket megnyerni; különösen számítanak a *nemzetiségi kisebbségek csatlakozására, már csak azért is, mert az új párt a nemzetiségek teljes egyenjogúsítását óhajtja programjába venni.* Az Önkormányzati Párt — ha megalakul — Beogradban szerb nyelvű lapot ad ki, amely a *kisebbségek érdekeinek védelmét is szolgálja fogja.* Az akció élén állók csak a képviselőválasztások után próbálják az új pártalakítás tervét véglegesen megvalósítani.

SZABADLÁBRA HELYEZTÉK

A MAGYAR PÁRT LETARTÓZTATOTT VEZETŐIT A TÖRVÉNYSZÉK VÁDTANÁCSA SZERINT NINCS TÖRVÉNYES OK A FOGVATARTÁSRA — SZOMBATON DÉLBE ELHAGYTÁK AZ ÜGYÉSZSÉGI FOGHÁZAT

Mint emlékeztet, szerdán este 6 órakor kísérték át a rendőrségtől az ügyészség fogházába a magyar párt elnökségének letartóztatott tagjai közül **Sántha György dr.-t,** a párt elnökét, továbbá **Nagy Odön dr.-t,** **Streliczky Dénes dr.-t,** **Szánthó Róbert** evangélikus lelkészt, valamint **Szilágyi Nándort** s **Hollósi Józsefet,** a Hírnap kiadóhivatali alkalmazottait.

Az ügyészségen **Vasziljevics Ljuba dr.** államügyész átanulmányozta az ügy iratait és a gyanúsítottak előzetes letartóztatását indítványozta. **Tusziés Alekszander** vizsgálóbíró csütörtökön és pénteken kihallgatta a gyanúsítottakat és az ügyészi indítványnak helyt adva, elrendelte mind a gyanúsítottak ellen az előzetes letartóztatást. A végzés ellen a gyanúsítottak s védőjük, **Kalmár Elemér dr.** felfolyamodást jelentettek be. A törvényszék vádtanácsa szombaton délelőtt féltizenegy órakor ült össze, hogy döntson az ügyben.

A tanácsban **Pavlovics István** törvényszéki elnök elnökölt, a tanács tagjai **Carevics Vlahó** és **Nardini Hervoje dr.** törvényszéki bírák voltak.

A vádtanács hosszabb tanácskozás után hozta meg határozatát, amely megváltoztatta a vizsgálóbírónak az előzetes letartóztatást elrendelő végzését s *elrendelte a gyanúsítottak azonnali szabadlábra helyezését.*

A vádtanács határozatát azzal indokolta, hogy a gyanúsítottak állandó szubotikai lakosok, akiket vagyontuk s állandó foglalkozásuk ideköt, nem kell tehát attól tartani, hogy a bűnvádi eljárás elől meg fognak szökni. S miután házkutatást tartottak mindegyiküknél, az a veszély nem foroghat fenn, hogy a bűnvádi eljárás sikerét megghiúsíthatják, vagy a bűnjeleket eltüntethetik. *Letartóztatásukra tehát semmiféle törvényes ok nincs.*

Az eljárást tovább folytatják a gyanúsítottak ellen. Ezt maguk a gyanúsítottak is kívánják, hogy bírói eljárás során derüljön ki az, hogy nem követtek el semmit, amit a törvény tilt s ami bármiyen hatósági eljárásra alapot nyújt.

A vádtanács nyomban közölte végzését az ügyészség vezetőjével, **Vasziljevics Ljuba dr.** államügyésszel, aki azonnal elrendelte a gyanúsítottak szabadlábra helyezését.

Az ügyészi rendeletre **Sántha György dr.-t,** **Nagy Odön dr.-t,** **Streliczky Dénes dr.-t,** **Szánthó Róbertet,** **Szilágyi Nándort** s **Hollósi Józsefet** szombaton délelőtt 12 órakor elbocsátották az ügyészségi fogházból.

A szabadlábrahelyezés híre nyomban elterjedt egész Subotican, mindenütt nemzetiségre való tekintet nélkül nagy megnyugvással fogadták.

Megszűnt

a pécsi bányászsztrájk

A munkások követelését teljesítették

Budapestről jelentik: A pécsi, dorogi és salgótarjáni bányamunkások bérmozgalma ügyében létrejött a megegyezés. A bányatársulatok képviselői és a munkásság bizalmiférfiai között hosszas tanácskozás után a főbb kérdésekben teljesen tisztázódott a helyzet, miután a bányagazgatóságok kijelentették, hogy a drágasági pótlékok tíz százalékkal hajlandók felemelni, de ezt a bérjavítást a munkaidő pontos betartásához kötik. A munkások bizalmiférfiai vita után elfogadták az ajánlatot, amelyben a kikötött béremelés a tatabányai, a salgótarjáni, szászvári és dorogi bányatelepekre vonatkozik. A pécsi telepeken dolgozó munkások ügyében külön megállapodást kötöttek, amelynek értelmében a bányagazgatóság kifizeti a december és november hónapokra redukált tizenöt százalékos utólag a januári hónapi bérré vonatkozóan azonban végleges megegyezés nem jött létre. A bányagazgatóság képviselője a bérrendszerre való hivatkozással január hónapra is csak a 195 százalékos ajánlatot fogl, amellyel szemben a munkásság képviselői hosszas tárgyalás után, mint végső ajánlatot, 200 százalékos kérést. A bányagazgatóság megbízottja azonban ezt nem fogadta el. Végre közvetítő javaslat merült föl, amely szerint a 200 százalékos pótlék automatikusan február 1-én lép életbe, de ha a többi bányatársulatok ugyanakkor a béreket emelnék, vagy leszállítanák, ugy ez az 5 százalékos béremelés minden körülmények között biztosítandó. A bányagazgatóság képviselője ehez a javaslatához csak feltételeken járult hozzá, az ügyben a végleges döntést a Dunagőzkeházi Társaság igazgatósága hozza meg.

A megegyezés értelmében a pécsi bányatelepeken a sztrájkot beszüntették és a munkások felvették a munkát.

Luther

megkezdte kormányalakítási tárgyalásait

Botrány a porosz tartománygyűlésen

Berlinből jelentik: A német kormányválság ügyében még mindig nem tisztázódott a helyzet, **Marx** kancellár — mint a Bácsmegeyi Napló már jelentette — pénteken este véglegesen visszaadta a birodalmi elnöknek a kormányalakításra szóló megbízást. **Marx** kormányalakítási kísérletének meghiusulása után a késő esti órákban **Ebert** birodalmi elnök magához kérte **Luther** dr. birodalmi pénzügyminisztert, akinek megbízást adott, hogy a pártok vezéréivel kezdjen tanácskozásokat a kormányalakítás érdekében. Így **Luther** dr. a designált kancellár, azonban hogy neki sikerülni fog-e a kormányalakítás, az még bizonytalan, mert a centumpárt máris elhatározta, hogy **Luther** kabinetjében nem vesz részt. A német nemzetiek pedig ahhoz kötik **Luther** kormányának támogatását, hogy a jelenlegi porosz kormány szintén újból alakuljon meg.

Ez a kérdés a porosz tartománygyűlés pénteki ülésén nagy botrányra vezetett, **Braun** miniszterelnöknek a kölni zóna megszállásának meghosszabbítása ellen tiltakozó beszéde kezdetén a német nemzetiek és a német néppártiak kivonultak az ülésükből. Amint **Braun** miniszterelnök befejezte nyilatkozatát, a kivonult képviselők újra megjelentek a teremben. A baloldaltól **pfuj!** kiáltásokkal fogadták őket. Ezután **Köllner** fajvédő jelentkezett szólásra és tiltakozott az ellen, hogy a miniszterelnök beszélt, bár mint miniszterelnök nem ujonnan választották. A beszéd folyamán a jobb- és baloldali képviselők szidalmazták egymást.

Végül is a német néppárt bizalmatlansági javaslatot terjesztett be a porosz tartománygyűlésen a szociáldemokrata Braun-kormány ellen.

Párbeszéd

Ez a MIR kafana előtt zajlott le, este tíz óra tájban, pontosan így:

Középkori sovány nő áll az ajtóban és a pincérrel kihivat valakit. Az illető sebbel-lobbal megérkezik, a nő elé siet és éppen szólásra nyitja száját, amikor a hölgy két iszonyu pofont ad neki a holdvilágos éjszakában.

— De Sári! — hördül fel a sértett fél és belekarol a nőbe — mit izélsz?

— Csak ne tetesd magad, te aljas! — dühöng a merénylő — jól tudod, hogy mért kaptad ezt!

— De esküszöm, hogy sejtelmem sincs...

— Hogy merted a Rózának azt mondani, hogy én és te... hogy mi...

— Én? — müképed el a lovag — és te bedültél annak a bestiának?

— Ne meséld te piszok, elmondtad neki azt is, hogy bemászta muskátis ablakomon, hogy te vetted a zöld seilyem slafrokot, meg hogy a térdemen körtealaku anyajegy van.

— Rágalom szíved! Alávaló rágalom, szinte megáll az ember esze ennyi elvetemültség hallatára! A te anyajegyed soha szóba se került köztünk, ellenben ő mindig odamutogatta a magáét, képzelheted milyen elviselhetetlen volt számomra ez a randaság...

— Nekem hiába dumálsz, a Róza súlyos bizonyítékokat adott a kezembe, amik csak téled származhatnak!

— Na?

— Például honnan tudja ő azt, hogy te a multkor... (túlbesugja).

— Halvány dunsztom sincs felőle! Nem szoktál te beszélni álmaidban?

— Ki van zárva, csak ne akard belém beszélni, a Róza meg nem az újjából szopta, a te szád jár el, aljas fecsegő, eldicsekedtél a szerelmünkkel...

— De kérek, szíved, itt félreértés történt, én esküszöm neked, borzasztó félreértés, tudniillik a Róza kezdte az egészet és ő keverte bele a te női becsületedet és hogy rossz hírek szállingóznak az erkölcsidről. Gondolhatod, hogy nekem több se kellett és erélyesen a védelmedre keltem. Ez természetesen feltűnt a bestiának és megkérdezte:

— Mondja, kedves Hózentráger, mért védi a Sárít olyan lelkesen, mint egy anyatigris?

Mire én szokott erélyemmel:

— Mert nem türhetem, hogy a barátomról rosszat mondjanak!

— Te bitang, a barátodnak nevezte?

— Csak ne idegeskedj szíved, én ezt szigorúan eszményi értelemben gondolom, de persze ő közönséges észjárással nyomban viszonyt sejtett és blinde bemondta az anyajegyét, hogy milyen kár, hogy elcsufítja az alabástrom térdedet.

— Szóval mégis szőnyegre került az anyajegyem! — dühöng a nő.

— Várj csak kis szíved, az anyajegy tényleg rövid megbeszélés tárgyát képezte, amikor is én így védelmeztelek:

— Az nem igaz, inkább nagyon is jól áll a Sári térdéhez.

Persze ekkor nyomban észretértem, de már késő volt és ő tovább faggatott:

— Hol látta maga a Sári térdét?

— A strandon a nyáron — mondtam gyorsan, de ő azt állította, hogy te nem is voltál idehaza tavaly. Erre én, mint ha pont akkor jutott volna az eszembe, felkiáltottam:

— Ja igaz, a multkor az uccán mentünk, nagyon fújt a szél és ekkor... egy pillanatra.

— És mit szolt ehhez ő? — csillapodik a nő.

— Semmit. A torkát köszörrülte. Valami csokolózást emlegetett, amit én nem is tagadtam, nehogy felkeltsem a gyanúját, ellenben kijelentettem, hogy az testvéri csokolózás volt. Szilveszterkor, az összes pikkolók és a főpincér előtt. Aztán azt mondta:

— Mért lóg maga grad a Sári szoknyája után? Én nem akarok pletykát csinálni, de az szinte köztudomásu, hogy neki viszonya volt a Grósszal,

rengeteget mászkáltak együtt esténként és sűrűn látták vele bemenni egy kis eldugott házba.

— És te elhitted neki? — jajgatott a nő.

— Kérlek, olyan meggyőzően adta elő és tényleg a barátaim is többször huztak, hogy a Grósz így, a Grósz amugy, etcetera, hát legszivesebben ott a helyszínen szerettem volna nyomban szörnyethalni, ó, ó, ó!

— De Violám, kincsem, esküszöm a boldogságunkra, hogy soha, tudod, azt soha! Egy párszor ott ragadt nálunk este és fecsegett az a hólyag, rém unalmas fráter volt, emlékszem, rengeteget ásitottam és allg vártam, hogy mehessek már lefeküdni. És a legelső alkalommal, amikor nevetlen volt, ki is dobtam, ha tudni akarod. Pedig csak éppen annyit mondott: »eszem a zuzájdát lelkem.«

— Na látod szíved — mondja a lovag — de én egy percre se kételkedtem a becsületedben multadat illetően. Ő persze tovább simfolt, például, hogy a

kosztostokkal, meg azzal a nyurga pálinkással...

— A nyomorult kéjő — őriöngött a hölgy az ifju oldalán — kizedem a szemét annak a vén... (és kimondja).

— Csak csillapodj szíved, ne izgull, hisz ez nem is fontos, csak annyit mondtott, hogy az ölébe szoktál ilni és délutánokint mindig bezárkóztatok a boltban és ilyenkor kitétték a boldogult édesapád idejéből maradt táblát, hogy: *haldieset miatt zárva.*

— !!!

— Na ne bögi drágaságom, én megvagyok győződve, hogy te egy angyali szent vagy, de azért rém rosszul esett a dolog, elképzelheted mennyire a szívedre ment...

— Bocsáss meg! — zokog a nő — hazugság, tiszta hazugság! Itt sülydedek el, ha... (és csókolja vadul.)

(Ekkor egy házhoz érnek. A férfi kinyitja a kaput, bemennek és belülről kétszer rázárták a kulcsot.)

(t. i.)

Februárban megkötik a jugoszláv-magyar fogolycsere-egyezményt

Megkezdődtek a tárgyalások Jugoszlávia és Magyarország között

Budapestről jelentik: Az S. H. S. királyság és Magyarország között — mint a *Bácsmegyei Napló* már közölte — a legrövidebb időn belül megindulnak azok a tárgyalások, amelyek a politikai foglyok kicserélésére vonatkoznak. Magyarország egyedül Jugoszláviával nem kötött még cserefogoly-egyezményt, legutóbb azonban mindkét állam kormányja hajlandóságát fejezte ki ennek az egyezménynek a létrehozására.

A fogolycsere-egyezmény megkötésére irányuló tárgyalások a legutóbbi napokban konkrét megvaló-

sulás stádiumába jutottak, ugyannyira, hogy a tárgyaló felek előreláthatólag még január végén, vagy február elején összeülhetnek. Magyar részről a Jugoszláviával folytatandó tárgyalásokat dr. Gajzágó László külügyminisztériumi tanácsos fogja vezetni, aki jelenleg a magyar-román vegyes döntőbíró-ság tárgyalásain künn időzik Párisban.

Január hó 20-ika körül érkezik vissza Gajzágó tanácsos és ekkor nyomban hozzáfog a Jugoszláviával meginduló tárgyalás anyagának előkészítéséhez.

A ZSIDÓ ESKÜ

Irta: dr. Dohány Gyula

Sebes rohanással megy az ut lefelé a lejtőn, de fáradságos, keservesen lassu a kapaszkodás megint felfelé. Stuart Mill mondja ezt a gazdasági élet bukásairól és viruló korszakairól. Így van azonban minden társadalmi mozgalommal. Századoknak nehezen szerzett vívmányai mehetnek tönkre néhány szenvedélyes nap viharában.

Rengeteg ártatlanul elítéltek könnye és vére kellett, hogy folyjon a toledói inkvizíciók mágiáitól a nürnbergi vasszüz ölelő vasszeges karjaiig, amíg az igazságszolgáltatás odáig jutott, hogy a megvádolt ember sorsát nem csak két becsületes vagy gaz tanúnak esküje dönti el, hanem a bírónak az akár megeskettett, akár meg nem eskettett tanuk, az eset körülményei, a szereplők egyénisége által nyert meggyőződése, és az ítélőbírónak az a szabadsága, hogy lelkiismeretére hallgatva választhatja ki mindazt, ami a tanuk esküje ellenére hazugság vagy igazság.

Egy sok ártatlan vérről, tenger könnyel öntözött elmúlt korszak emléke ébredt fel minap, amikor egy noviszadi törvényszéki tárgyaláson az ügyész egy zsidó kihallgatása után követelte, hogy a zsidó tanu tegyen esküt a »talmudra«, majd később, hogy tegyen esküt »Mózes öt könyvére«.

Izabella spanyol királynő alatt 1438-ban állították össze fanatikus dominikánus szerzetesek egy »statutumot« az inkvizíciós törvényszékek eljárási szabályairól, és ebben a statutumban volt benne először az, hogy amíg a keresztény tanuk egyszerűen Istenre esküsznek, és vallomásukkal szemben zsidó tanu vallomása érvénytelen, addig a zsidó tanunak Mózes öt könyvére kell esküt tennie, ami éppenséggel nem óvja meg őt a testi kínzások alkalmazá-

sától. Háromszáz évig égett megszakításokkal az ártatlan áldozatoknak máglyája és lehetővé éppen a keresztény és zsidó tanuk közti ez a megkülönböztetés tette.

Még Németországban a felvilágosult Nagy Frigyes alatt olyan mélyreható törvényes megkülönböztetések állottak fenn zsidók és nem zsidók közt, hogy a császár meghívására Németországba jött Mirabeau gróf Frigyesnek zsidó törvényeit »kannibál« törvényeknek nevezte.

A tolerans és felvilágosodott I. Sándor orosz cár alatt hallatlan esemény volt még 1817-ben, amikor a tolerans cár kiadott egy rendeletet, melyben megállapította, hogy a vérvádperek a zsidók ellen beszüntetendők és kerülendők, mert a Lengyelországban folytatott vérvádperek igazolták, hogy a vérvád alaptalan és csak a zsidókat gyűlölt tanuknak hamis tanuskodásán alapulnak. A »sötétnek« mondott Oroszországban száz év előtt még cári ukáz kellett ahhoz, hogy a zsidó tanukkal szemben nem zsidó vallásu tanuk vádoló vallomásait hazugnak merje mondani egy eljáró bíróság.

Azóta az eskü, a tanu esküje átváltozott. Mai fogalma a polgárok bíróság előtti igazmondási kötelezettségének ünnepélyes megerősítése. A vallomás erejét nem a letett eskü alapján itélik meg a bíróság, hanem a tanu egyéniségéből és az eset körülményeiből. Az eskü formulája is olyan, hogy nem egyéb egy ünnepélyes figyelmeztetésnél, melyet a tanu vallomása végén a letendő esküben kap. A vallásos tanukra nézve minden esküformula, bármily tartalmu legyen, súlyos vallási lelkiismereti kérdés, mert az eskü éppen a zsidó vallás kodifikációja nyomán a lesgigorubb vallási tilalom alá eső

tett, amit a zsidó ember sohasem mond ki könnyelműen.

A modern bíraskodás századok keserves tanulságát után nem ismeri a lelkiismereti kényszernek semmiféle más nemét. Minden más lelkiismereti kényszer elvet és tilt. Mert a lelki tortura és a testi tortura közt különbség nincsen és a tapasztalat megmutatta, hogy nehéz megállapítani a határt, mikor megy át a lelki tortura a testi kínzásba. Amikor a modern bíró a polgári kötelezettségeknek egyenlő mértékű teljesítését követeli minden polgártól, ugyanugy egyenlő mértékű lelki kényszer alkalmaz is minden polgárral szemben, akár zsidó, akár nem zsidó. Ha a vádló a zsidó tanuval szemben súlyosabb lelki kényszer alkalmazását követeli, akkor elvben visszatér ahhoz a tanhoz, mely a zsidó tanuval szemben minden torturát megenged. Minthogy a konkrét esetben a vádló, a képzett jogász tisztában volt azzal, hogy indítványának a bíróság eleget tenni a törvény alapján nem fog, ezért szigorubb kényszereszközök alkalmazása utáni kiáltásának az eset keretét túlhaladó jelentősége van.

Sivárszimpotoma napjaink szenvedélyteli küzdelmeiben. Mert nem magában álló. Mert reprezentatív részlete annak az országról országra továbbterjedő kiáltásnak, mely a háboru után lelki és gazdasági egyensúlyát még vissza nem nyert Európa részére a fasizmustól a kommunizmus zsarnokságáig, a szovinizmustól a zsarnok internacionalizmusig kevesebb szabadság, kevesebb jog, kevesebb egyenlőség és kevesebb igazság után és több kényszer, több erő után kiált. A mi generációnk nem tudja felfogni, hogy egy népnek, társadalomnak életében egy nemzedék élete igen rövid kis idő. Egy generációnak a mi nap elmúlt világháboru által okozott fájdalommal és kínjával még nem elegendő ok arra, hogy pillanatnyi nyugalom és megkönnyebbülés kedvéért megsemmisítsék mindazt, amit ez a nemzedék a saját és az előző nemzedék küzdelmes, szenvedésteljes munkája árán szabadságban, jogban, igazságban már készen bírt üdítő utavalóképpen fellelé kapaszkodásában. Ami milliók és milliók életét könnyebbé, biztosabbá, jobbá tette eddig, azzal a szabadsággal, joggal és egyenlőséggel együtt nem jogosult ez a nemzedék a következő generációt a lejtőnek arra a pontjára visszataszítani, ahonnan lassu és keserves lesz megint a felkapaszkodás.

Kétségbe kellene esni az ilyen szimpotomán, ha a bíróság nem mutatta volna meg, hogy bölcs mérsékletét és törvények iránti megengedhetetlen tiszteletét egy főtárgyalás szenvedélyei nem ingatják meg és nem mutatta volna meg, hogy a polgári jogegyenlőségnek biztos és nyugalmas vára.

Rabindranat Tagore mondja, hogy az élet ébrenlét és álom egymásbaszövődéséből áll. Még ébren is minden pillanatban lehunyjuk szemünket és mégis az ébrenlét pillanata, amikor nyitva van szemünk, számítanak. A gyermek, amikor járni tanul, rengeteg, viszontagságos bukások szakadatlan láncolatából álló kísérleteiben néha egy-egy pillanatra mégis megáll lábán és látszólag észre se véve keserves küzdelmét hihetetlenül örül annak az egy-két pillanatnak, amikor sikerül lábra állnia. Nekünk, akik mint jogászok vesszük észre az ilyen szimpotomát és azok, akiket mint zsidókat döbentett meg az eset, azért a tisztaságért, mely a bíróság határozatából kihangzott, érdemes bizalommal és reménytel tovább szolgálhatunk hivatásunknak és az ébrenlét egy-egy ilyen szép percéért elfelejtteni a pillanatot, melyben szemünket le kellett hunyunk.

Butorok, csak a legjobb minőségben, versenyképes árakon Krausz Edénél Novizad

Rablógyilkosságot követett el egy volt Prónay-tiszt

Szédarabolta és megnyuzta felesége szeretőjét — Kofferekbe rejtették el a holttestet Hatvan millió koronát és ékszereket rabolt el áldozatától — Feleségét vádolja a felbujtással

Lederer csendőrfőhadnagy beismerte a gyilkosságot

Budapestről jelentik: A csepeli Weiss Manfréd-féle gyár egyik alkalmazottja, aki mint éjjeli őr teljesített szolgálatot csütörtökön éjjel a Dunaparton, följelentést tett a csepeli rendőrségen Lederer Gusztáv csendőrfőhadnagy ellen, aki a följelentés szerint

éjszaka felesége társaságában megjelent a Dunaparton és egy véres koffert akart bedobni a vízbe.

Amikor az őr kérdőre vonta, a főhadnagy zavartan kijelentette, hogy megdöglött a farkaskutyája és annak a holtteste van a bőröndben, majd feleségével együtt eltávozott, anélkül, hogy a véres koffert felnyitotta volna és az állítólagos kutya-totemet a folyamba vetette volna. Az őr később azon a helyen, ahol a főhadnaggyal beszélt

egy véres zsakettet és egy csikos nadrágot talált a parton.

A csepeli rendőrség a följelentés alapján őrizetbe vette a főhadnaggyat, — aki a csepeli csendőrséghez van szolgálattételre beosztva — és telefonon értesítette a budapesti rendőrséget, hogy tartson házkutatást Lederer főhadnagy budapesti lakásán. A budapesti rendőrség detektívjei nyomban

kihallgatták Lederer főhadnagy feleségét, aki borzalmas gyilkosságról tett beismerő vallomást.

Az asszony vallomása szó szerinti szövegében így hangzott:

— Férfiam a kommun bukása után a Prónay-küldönyményben teljesített szolgálatot, a zászlóafi élelmészeti tisztje volt. Akkoriban baráti viszony felelődött ki közte és Kodelka Ferenc kolbászárugyáros, a küldönymény szállítója között. Amikor a Prónay-zászlóafi megszűnt, férfiam más beosztásba került, de a ba-

rátság közte és Kodelka között továbbra is fennmaradt. Kodelka többször járt fel a lakásunkra és ilyenkor kedvesen télt az idő. Szerdán este volt nálunk utoljára. Férfiam valamilyen okból kiment a szobából és én egyedül maradtam Kodelkával. Kodelka, aki különben is állandóan üldözött szerelmével, most alánlatot tett nekem. Eppen meg akart esőkötni, már át is karolt, amikor férfiam belépett a szobába. Amint a férfiam ezt a jelenetet meglátta, elővette revolverét és hátulról belélt Kodelkába, aki azonnal eldőlt. Én rémültömben kiszaladtam a szobából, bezárkóztam a konyhába. Mire visszamentem, férfiam már feldarabolta a holttestet egészen kicsi darabokra. Volt neki három katonai Vuikán-kofferja, azokba tette bele a hullarészeket. A koffereket férfiam a konyhába vitte, a szennyvesztőbe helyezte el, rárakta a szennyvesztőhöz. Éjjel felvitte a padlásra, mert nem akarta, hogy a hullaszag esetleg érezhető legyen. Később megállapodtunk abban, hogy a kofferekbe csomagolt hullarészeket kivisszük a Csepelre a Dunába dobni. Hogy ezt könnyebben tehesük, sejtésül hívtuk sógoromat, Lederer Sándor bankhivatalnokot. Az egyik koffert csütörtökön hajnalban beledobta az uram a Margit-hidra a Dunába, a másikat éjjel Csepelen akartuk eltüntetni, de nem mertük, mert az őt észrevett bennünket.

Az asszony utmutatása alapján a detektívek Ledererék padlásán meg is találták a két katonai koffert, amelyekben a hullarészek voltak. Ezekben a kofferekben a mell, hasrészek, hónaljdarabok voltak vaszonba csomagolva. A rendőrorvos véleménye szerint, nagyon szakszerűek a csomagolások, de a feldarabolás is szakszerűséggel történt, valószínűleg baltával. A feldarabolásnál a főhadnagy egy lepedő részeibe csomagolta a hulladarabokat.

Rablógyilkosság hatvan millióért

A detektívek éjjel három órakor kihallgatták a gyilkos főhadnagy öccsét, Lederer Sándor bankhivatalnokot, aki — miután előbb tagadni próbált — bevallotta, hogy

bátyja felesége csütörtökön délelőtt hatvan millió koronát adott át neki megőrzés céljából.

Ezt a pénzt a detektívek megtalálták a lakásán.

Lederer Sándornak ez a vallomása döntő bizonyíték volt amellel, hogy rablógyilkosság történt és nem szerelmi dráma.

A gyilkos főhadnagy kihallgatása

Szombaton reggel kezdte meg dr. Radocsay Jenő rendőrkapitány a gyilkos főhadnagy kihallgatását. Lederer Gusztáv harmincegy éves, alacsony férfi. Egyik szemére bandzsit. Feltűnően sápadt, járása ingadozó, nagyon meglátászik rajta, hogy az utóbbi napokban súlyos izgalmakat élt át. A rendőrkapitány előtt szinte kérdés nélkül mondta el a gyilkosság történetét. Vallomását így kezdte:

— Beismerem, hogy a feleségem már karácsony előtt biztatott, hogy azt az utdatos hentesmestert tegyem el láb alól.

A rendőrkapitány kérdésére, hogy mikor beszéltek először Kodelka meggyilkolásáról, Lederer rövid gondolkodás után így válaszolt:

— Karácsony délutánján a feleségemnek pénzt adtam, vegyen karácsonyfát, hogy illő módon megünnepeljük a szent estét. Mondottam, Kodelka is megigértte, hogy előm. A feleségem ezt a hírt kitérő örömmel fogadta, mert arra számított, hogy a hentesből ajándékokat kap. Kodelka el is lött, hozott a feleségemnek egy arany karkötőt órást s néhány millió készpénzt adott át neki. Ezvitt vacsoráztunk. Éjjel felé távoztunk fölünk a hentes. Mikor a kapu becsapódását hallottuk, feleségem igen

A rendőrség kihallgatta a meggyilkolt Kodelka Ferenc hentesmester öccsét, aki elmondotta, hogy bátyjánál eltűnése napján nagyszegű pénz, közel százmillió volt, azonkívül értékes ékszerek, aranyóra és egyébek.

Lederer Sándornak ezt a kijelentését közölték sógorójával, aki továbbra is tiltakozott az ellen, hogy a gazdag hentes pénze miatt tették el láb alól és azt állította, hogy a hatvan millió koronát örökölte egyik ausztriai rokonától. Azt azonban, hogy a pénzt milyen uton kapta, nem tudta megmondani.

határozott hangon azt mondta nekem: »Ezt az emberi meg fogjuk ölni.« Elborzadtam, amikor ezt hallottam s mondtam is a feleségemnek, hogy karácsony este hogy lehetnek ilyen gondolatai. Másnap reggel a feleségem újra szóba hozta, hogy meg kell gyilkolni Kodelkát. Ellenkeztem, erre ő azt mondta, hogy a gúváságom az oka, ha nem tudunk pénzhez jutni. Tudtam, hogy a feleségem a hentesmestert már régebben le akart boncolítani egy üzleti ügyet, hatvanhárom milliót kért tőle kölcsön, hogy azon külföldi árut vásároljon. Arról beszéltek, hogy a pénz néhány héten belül megduplázódik. A hentes mindennapos vendég volt a házuknál. Settettem, hogy valami nexus lehet közte és a feleségem közt, de nem gondoltam, hogy valami komoly alapja van viszonyuknak.

A gyilkosság előzményei Kedden, mielőtt szolgálathoz mentem, a feleségem azt mondta, hogy holnap okvetlenül végeznem kell a hentesrel. Felvettem a kabátom, hogy távozzam, halani sem akartam arról, hogy embert öljek. A feleségem azonban megfogta a kabátom, visszavitt a szobába, leültetett a karosszékre, mellém ült és a leghízelgőbb szavakkal festette le a jövőt, ami

ránk vár, ha megöljük Kodelkát és hozzájutunk a pénzéhez. Végre meggyőződtem, hogy ha óvatosak leszünk, nem lehet semmi kellemetlenségünk. A feleségemmel megbeszéltük, hogy miképp követjük el a gyilkosságot. Az asszony elmondta, hogy Kodelka rendszerint le szokott nyitni a hentesboltot, s hogy én álmában lövöm majd agyon. Megnyugodtam benne, hogy Kodelka nem fog szenvedni, mert én biztos lövő vagyok. A hadseregben első díjat nyertem céllovászatból. Ezt látható büszkeséggel mondta és tovább akart dicsekedni céllovó sikereivel, a rendőrkapitány azonban rászólt, hogy arról beszéljen, mi történt szerdán.

A gyilkos a kulcslyuknál

— Szerdán délután két óra tájban — folytatta Lederer — megjelent lakásunkon Kodelka. Pár percig beszélgettem vele, s azután bocsánatot kértem, hogy a kutyámat le kell vinni sétáltatni s eltávoztam hazulról. A Rákóczi-ut sarkáról visszafordultam. A konyhán keresztül benyitottam az előszobába és benttem a kulcslyukon. Láttam, hogy Kodelka nagyobb csomag pénzt vesz elő és átadja a feleségemnek. A feleségem megismogatta a henteset, aztán betette a pénzt a szekrénybe. A következő pillanatban bent eloltották a villanyt. Nem láttam, hogy ezután mi történt. Nem mertem benyitni és elkövetni a gyilkosságot, hanem kint megvártam, amíg világos lett. Később kijött a feleségem és velem együtt bementem a szobába. Ott felelt a díványon levelezve a hentes.

Mire kellett a lavór és a törülköző?

— Odamentem Kodelkához, aludt. A dívány mellé egy széken lavór és törülköző volt kikészítve. Megkérdeztem a feleségemtől, hogy mire való ez? Azt felelte, hogy a lavórba fogjuk csorgatni Kodelka véré, a törülközővel pedig megtöröljük a kezünket, ha véres lesz. Azután a balkezembe adta a revolvert, én ugyancsak balkezemmel is tudok lőni. A revolvert ráillesztettem a hentes nyakszirtjére; a feleségem heves mozdulatokkal negatott, hogy löfjem már agyon. A fegyver eldőrent, roppantul megjétem, a feleségem azonban a legnagyobb hidegvérrel megfogta a hentes fejét és a lavór felé tartotta, hogy abba csorogjon a vér. A gyilkosság után azonnal kiment a szobából és az asszony darabolta fel a holttestet és ő is csomagolta be vászonarabokba. Reggel öt óráig dolgozott a kamrában. Három kofferbe pakolta bele a holttestet, az elsőt segítettem kivinni a Margit-hidra és bedobtuk a Dunába. A többi már tudják az urak. Megjegyzem, hogy teljesen kiábrándultam a feleségemből.

Ledererné vallomása

A gyilkos főhadnagy kihallgatása után Lederer Gusztávnéra került sor. Magyarul rosszul beszél. Vallomását ezzel a mondattal kezdte:

— Az egész olyan volt nekem, mint egy mozifilm.

A rendőrkapitány kérdésére ezután szenttelen hangon részletes vallomást tett a gyilkosságról és annak előzményeiről.

— Kodelka barátságától — mondotta — már régebben meg akartam szabadulni. A férfiam, mint már első vallomásomban mondtam, meglepett bennünket és agyonlötötte Kodelkát. A holttestet ő darabolta fel és csomagolta be, én nem is segítettem neki.

Elmondotta, hogy Kodelka rendszeresen támogatta őt anyagilag. Lederer soha egy krajcárt nem adott haza főhadnagyi fizetéséből, mindent Kodelka fizetett, a lakást is ő rendezte be térje számára.

A rendőrkapitány figyelmeztette Lederernét, hogy ez ellentétben van azzal az állításával, hogy nem volt viszonya a meggyilkolt hentesrel és az a gyilkosságot megelőzőben erőszakot akart ellene követni.

— Mért? Őnzetlen jóbaráttól el lehet fogadni ajándékokat, — felelte erre az asszony.

Megnyuzták a holttestet

A rendőrség sem Lederer, sem Ledererné vallomásának nem ad teljes mértékben hitelt. Mindenekelőtt

valószínűtlennek tartják, hogy Lederer agyonlötötte volna a henteset, mert ezt hallani kellett volna a szomszéd lakóknak.

A rendőrségnek az a feltevése, hogy a házaspár megmérgezte Kodelkát. Nem hiszik azt sem, hogy szerelmi jelenet történt volna és annak folyományaként támadt volna Lederer főhadnagy Kodelkára.

A főkapitányságnak az a leghatározottabb feltevése, hogy már vasárnap beszerezték azokat az altatószereket, amivel Kodelkát elaltatták. A holttest feldarabolását Lederer Gusztáv szerint az asszony végezte, viszont az asszony a leghatározottabban amellel, van, hogy a feldarabolást a férj hajtotta végre. A rendőrség előtt az a gyanu alakult ki, hogy mindketten jelen voltak és egymásnak segítettek a feldarabolás munkájában. Hogy a rémregények fantáziáját megszegyenítő borzalmas munkát Lederer és felesége milyen mesterien végezték el, az egyenesen fantasztikus.

Nemcsak feldarabolták a holttestet, hanem valósággal meg is nyuzták. Kodelka hátbőrét teljesen lenyuzták, veséjét elválasztották, az egyes szerveket külön-külön becsomagolták.

A gyilkosság után a holttestet kifosztották, pénzt, óráját elvették. Drága briliáns gyűrűjét lehúzták a hentesmester ujjáról, a briliánskövet egy kés segítségével Lederer kifeszítette a gyűrűből és azt a ruhásszekrényben egy likörspohárban rejtette el.

Két újabb listát nyújtottak be Szuboticán

A német párt és a demokraták jelöltjei

Szombaton délelőtt tíz órakor megjelent a német párt több vezetőtagja a szuboticei törvényszéken Gavrics Milán törvényszéki bírónál, a választási tanács előadóijánál és benyújtották a német párt szuboticei önálló jelölt-listáját.

A listavezető Jaisel Henrik Szubotica I. kerületi (város) dr. Inner Gyula, helyettese Ripp Ferenc; Szubotica II. kerület (járás) dr. Bracser Victor, helyettese dr. Westerschán József.

Kanizsa város jelöltje Seemayer Ferenc, helyettese Wilhelm Jakob. Szentá város jelöltje Mayer Mihály, helyettese Reiter Péter; Szentá járás jelöltjei ugyanezek.

Topolai jelölt Bolcz József, helyettese Süble Henrik.

A német-párti jelölt-lista átnyújtása után féltizenegykor a Davidovics-párt szuboticei vezetőségének több tagja, valamint magyar választók jelentek meg a választási tanács előadóijánál és átnyújtották a Davidovics-párt listáját.

Listavezető Grol Milán rendelkezést állományu miniszter.

Szubotica I. és II. kerület jelöltje dr. Pleszkovics Lukács ügyvéd, helyettese Letics Grga kereskedő. Szentá város és Topola járás jelöltje Kerepest Vince volt szentai városi tanácsnok, helyettese Borosevics Vladimir földbirtokos, Szentá járás és Kanizsa város jelöltje Popovics L. Milán, a Demokratija főszerkesztője, helyettese Fodor Pál közműves Horgos.

TINTA

●●●

A Fejetlen Szeretet

Keletkeznek-e még manapság mondák?

Egyet hallottam nyáron, mikor a balatoni part mellett állapodtam meg s délelőttöként benéztem a szomszédos faluba, hogy a parasztházakban friss vajot, tojást vegyek.

Garay Jánosnál is vásároltam több szőr, a költő rokonánál, ki bíró, de tisztségénél is büszkébb az ő sére. Elbeszélgettem velem az írásról, az atyafiáról meg Petőfi Sándorról, ki ő „a szabadság legvitézesebb katonájának” tart. Fiatal, sudár ember. Mindig ő nyújtotta előbb a kezét, oly módon, hogy én megtiszteltetésnek éreztem.

Egy rekkenő napon, mikor az akác-fák tikkadtan szédelegtek az uton s az ég egy tündöklött, mint egy iv-lámpákkal világított műtőterem, künn ültünk háza előtt, a falócán. Öreganya a szalmaszéken vajot köpült.

Delet harangoztak. Erre a néni abbahagyta a munkát, keresztet vetett. Aztán maga elé sóhajtott:

— Most megy a bozsoki ember.

Senkisem járt a széles uccán, csak tehenek ballagtak, poruszályt vonva maguk után. Ezért megkérdeztem tőle:

— Kicsoda?

— Hát a bozsoki ember.

— Á, — mosolygott Garay ur — ez csak, tetszik tudni, olyan regemonda. A nép tartja. Az öregek. Azt beszélik, hogy a kísértet ilyenkor sétál a faluban. Műveletlen dolog.

A néni felé fordultam:

— Délben?

— Akkor — bölintott. Harangozás után.

— És mit keres?

— Viszi az ebédet. Az árváknak.

Sikerült megtudnom a következőt: Élt itt, vagy husz évvel ezelőtt, egy ember, ki Bozsokról származott ide, a főucca végén lakott, egy kőhajtásra innen, nagyon nagy családja volt, de felesége meghalt és egy téli éjen őt magát is meggyilkolták. Azóta kísért erre. Valahányszor elharangozzák a delet, kikel a közeli temető hantjai alól s enivalót visz neveletlen gyermekeinek, hogy éhen ne vesszenek.

— A néni már látta?

— Én? — kérdezte és rám bámult alvadt, enyves-barna szemével. Hát hogyne — tette hozzá, szünet után. Nem is egyszer — mondta zárkóztott közlékenységgel.

— Ma is?

— Ma nem. Eső előtt látni.

— És milyen?

— Nincs feje.

— Nincs feje?

— Levágták. Akkor, mikor meggyilkolták. A hóna alatt szorongatja. A kezében pedig az elemőzsia.

A néni hallgatott.

— Merre megy? — vallattam, de ő nem felelt.

— Erre, — segített Garay ur udvariasan — a házunk előtt.

— Nem erre, — javította ki a néni — arra. Ott a tulsó oldalon. Az volt a hajlékja — és egy kunyhóra nézett.

— Hány gyermeke maradt? — faggattam a nénit, ki ismét nem válaszolt.

— Hát — szöjt Garay ur.

— Hét — emlékezett a néni, ki mindent jobban tudott. Három gyermek és négy lány.

— Élnek?

— A gyermekek meghaltak. A lányok azok elmentek innen, régen. Ma már mások laknak ott — mondta kedvetlenül, a kunyhó felé emelve öreg fejét.

Elvezettettem magam oda Garay urral, ki egész uton szégyenkezett, hogy velem, az iskolázott uri emberrel ilyen butaságról fecsegték. Csodálkozott érdeklődésem, idegesen nevetélt.

— Nem igaz ebből egy szó se — menteg-tőzött. — Ne higgye el.

— Maga nem látta?

— Dehogyan láttam. Senkise látta azt.

Odaértünk a hajlékhoz. Mély udvar nyult el, benne parasztkert, georginákkal, petuniákkal, kazlak, kutszekér. Garay ur, ki folyton beszélt, azt magyarázta, kik az új lakók. Én azonban a hét árvára gondoltam, hogy milyen betegségben, milyen cselédmenhelyen, vagy börtönben, milyen pesti kórházban pusztultak el.

Szemem a poros utra meresztve, sokáig lestem a bozsoki embert, kit itt az élőknel is jobban ismernek, az elemőzsias kísértetet, ki a sirban meleg levest főz, cipőt süt övének, elhozza ide, leteszi a küszöbre. Nem sikerült megpillantanom. Nyilván a légtörvi viszonyoknál fogva.

De éreztem őt, erősen, akárcsak a néni. Ugy megy, mint a Fejetlen Szeretet, mely fej nélkül is tudja a járását, azokhoz, kiket szeretett.

A Sziv, az örökkévaló Sziv jár a faluban minden délben, a nap ünneplőrájában, mikor legnagyobb a melegség és a fény.

Kosztolányi Dezső

A grandrabbi ünnepélyes felavatása Szuboticán

Január 18-án lesz a beiktatás

A jövő vasárnap a vajdasági zsidó hitközségek konferenciát tartanak Szuboticán, amelyen részt vesz dr. Alcalay Izsák országos grandrabbi is. Dr. Alcalay sorra látogatja az ország nagyobb hitközségeit, ahol külön-külön is beiktatják grandrabbitá.

A vajdasági zsidó hitközségek azzal a kéréssel fordultak a szubotici zsidó hitközséghez, hogy rendezze meg idei konferenciájukat és ezt az alkalmat felhasználja a hitközség arra, hogy egyben meghívja Alcalay grandrabbit is. Dr. Alcalay fogadtatása fényes ünnepek közt fog végbemenni. A grandrabbi január 18-án, vasárnap délben érkezik meg Szuboticára a beogradi gyorsal. A kormány több tagja kiállításra helyezte, hogy a grandrabbi felavatásán részt vesz, így többek közt Szuboticára érkezik vele együtt Trifkovic Márkó miniszterelnök-helyettes is. A szubotici zsidó hitközség küldöttsége a beogradi vendégek elé utazik, a szubotici pályaudvaron pedig a város és a hatóságok vezetői várják Alcalay grandrabbit, aki a város vendége lesz.

A pályaudvaron Gyorgyevics főispán fogja üdvözölni a grandrabbit, majd a vendégek bevonulnak a városba a zsidó templom elé, ahol a hitközség fogadja a grandrabbit baldachin alatt, dr. Klein Adolf hitközségi elnök vezetésével. Délután fél háromkor következik a grandrabbi felavatása ünnepi istentisztelet keretében. Dr. Gerson József szubotici főrabbi fogja dr. Alcalay Izsákot üdvözölni, aki erre hitszónoklatot tart. Az ünnepi istentisztelet után a grandrabbi a városháza kis tanács-termében fogadja a tisztelgő küldöttségeket, majd este nyolc órakor ünnepi bankett lesz a Báránv-szállóban.

A felavatás ünnepségén részt vesz

valamennyi vajdasági zsidó hitközség kiküldötte, akik a kerületi konferenciára érkeznek Szuboticára. Másnap, január 19-én lesz a hitközségek konferenciája, amelyen a zsidó hitközségeket érintő aktuális kérdések kerülnek megvitatásra. Ezeknek sorában a konferencia elsősorban az iskolaüggyel fog foglalkozni és a zsidó felekezeti iskolák autonómiáját fogja visszakövetelni. Másik fontos pontja lesz az értekezletnek a készülő zsidó-törvényre vonatkozó kívánások körvonalazása, továbbá más a vajdasági zsidóságot érintő kérdésekben való állásfoglalás.

A német jobboldal

Ébert elnök lemondását követeli

A Barmat-ügy újabb fejleményei

Berlinből jelentik: A Barmat-ügyben újabb botrányos fejlemények izgatják a közvéleményt, bár az államügyészség adatai arra mutatnak, hogy a Barmat fiúvétel szereplése nem ütközik büntető törvénykönyvbe. A német nemzetiek minden áron ki akarják használni ezt az affért is politikai céljaikra és a nemzetgyűlésen pénteken indítványt terjesztettek elő, hogy Ébert birodalmi elnök részben a Barmat-ügyben való szerepe, részben pedig a magdeburgi ítélet miatt haladéktalanul nyújtsa be lemondását állásáról. Ugyancsak a Barmat-affér miatt dr. Höfle postaügyi minisztert saját kérelmére fölmentették állásától. Höflet azzal vádolják, hogy a postakincstár pénzéből tizenkét millió arany márkát hitelezett a Mouloga Faipari részvénytársaságnak.

Legújabbban a centrum ellen is éles támadások hangzanak el a jobboldal részéről a Barmat-üggyel kapcsolatban. Azt állítják, hogy a Mouloga alapításának és ügyeinek intézésében főrésze van Laag-Hegermann centripárti képviselőnek, aki bizonyos idő óta a Barmat-ügyben is érdeket él. A centrum másik két tagja Wirth dr. volt kancellár és Fehrenbach szintén kompromittálva vannak, mert az ő közbenjárásukra bocsátott Höfle birodalmi postaügyi miniszter a posta pénzéből 12 millió arany márkát a részvénytársaság rendelkezésére.

Kézrekerült szerémségi rablóbanda

Újabb monstre-bünpör indul Osijeken

Osziékről jelentik: A szlavóniai csendőrség már hosszabb idő óta nyomoz a Nasice táján előfordult rablótámadások tettesei után. Néhány nappal ezelőtt a nasicei csendőrség két gyanús dalmát embert tartóztatott le, kik feltűnő módon költek. Kihallgatásuk alkalmával Gulin Jócó és Csovic Jurenak mondták magukat, de semmiféle okmányaik nem voltak. A pénz eredetére vonatkozólag nem tudtak kielégítő felvilágosítást adni. A nyomozás terhelő adatainak hatása alatt azután bevallották, hogy egy rablóbanda tagjai és Szlavóniában három gyilkosságot és tizenöt rablást követtek el, többek között a Csepin és Dopsin közötti rablógyilkosságot is. Társaikat azonban nem akarták elárulni. Csak annyit vallottak be, hogy egy bizonyos Szabó Tómos és Gulin Iván is a bandához tartoztak, kiknek tartózkodási helyét nem tudják.

A csendőrség mindkettőt beszállította az osziéki ügyészséghez és széleskörű nyomozást indított a másik két rabló után. Egész Szlavónia csendőrségét

mozgósították, míg most sikerült Karlovácon Guin Ivánt és Szabó Tómos is kézrekeríteni. Beszállították őket Nasice-ra. Mindketten tagadják, hogy valami közük lenne a rablóbandához.

Nasicon a járásbíróóság fogdájában közös cellába zárták a két rablót. Csütörtökön reggel, mikor a kulcsár belépett a cellájukba, a két rabló rátámadt, a falnak szorította és fojtogatni kezdte. Az egyik börtönőr figyelmes lett a dulakodás zajára és még időjében érkezett oda, hogy a szorongatott kulcsárt kiszabadítsa és a két rablógyilkos szökését megakadályozza. Mindkettőt vasraveztek és pénteken beszállították az osziéki ügyészséghez, ahol szembesíteni fogják őket másik két társukkal.

A csendőrség tovább folytatja a nyomozást. Azt hiszik, hogy egy kiterjedt rablóbandának jutottak a nyomára, mely már régóta rettegésben tartotta Szlavónia népét.

A szubotici ipartestület vasárnap új vezetőréget választ

A felfüggesztett vezetők nem választhatók

A szubotici ipartestület harminc-tagú vezetőségét — mint a Bácsmegeyi Napló megírta — az iparhatóság néhány nappal ezelőtt felfüggesztette tisztségétől, a rendőrség pedig a vezetőség tagjai ellen hűtlen vagyonkezelés gyanúja miatt megindította az eljárást. Az ipartestület néhány tagja ugyanis feljelentést tett a szubotici rendőrségben, hogy a vezetőség az ipartestületi épület két tágas pincéjét nyilvános árlejtés nélkül bérbe adta Sefcsics Lajos ipartestületi elnöknek, aki évi bér fejében kétszázötven dinárt fizetett az ipartestületnek.

Az iparhatóság a vezetőség felfüggesztésével egyidejűleg Péics István szubotici szabómestert bízta meg az ipartestület ideiglenes vezetésével és az új ipartestületi választások előkészítésével. Az iparosok a napokban Péics elnöklete alatt gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a testület új vezetőségét január 11-én, vasárnap fogják megválasztani. A választás vasárnap délelőtt tíz órakor kezdődik az ipartestület helyiségében.

Az ipartestület elnöki tisztségére, minthogy Sefcsics Lajos és a volt vezetőség többi tagjai a felfüggesztés miatt nem választhatók, a legkomolyabb jelölt Zvekánov Antal építőmester, akit a múlt évi választáson is jelöltek, azonban vele szemben Sefcsics Lajos került ki győztesen. Az ipartestület tagjai között erős választási harc indult meg és mint értesülünk, Sefcsics volt elnök hívei a Zvekánov-listával szemben ellenlistát fognak felállítani.

A választást Pendsics György vezeti.

Minden kedden, csütörtökön, szombaton, vasárnap és ünnepnapokon d. u. 5—7 óráig

zene
STEINER
cukrászdában
Subotica
Jelačićeva ul.
8

HIREK

•••

— **A noviszadi polgármester nyugalmabavonulása.** Már jelentettük, hogy a belügyminiszter elfogadta dr. Stefanovics Zsarkó noviszadi polgármester nyugdíjaztatása iránti kérelmét. Dr. Stefanovics Zsarkó polgármester tanácsülésre hívta egybe a városi tanács tagjait, akiktől hivatalosan is elbucszott. Bucsubeszédében megköszönte a tanács tagjainak támogatását és megindokolta távozását. Lakits János polgármester-helyettes bucsuzott a helyéről távozó polgármestertől. Ezután Radics Radenko b. főkapitány vezetésével a rendőrtisztikar, majd a kezelőszemélyzet is külön bucsuzott el.

— **Megkezdődnek a jugoszláv-magyar tárgyalások.** Beogradból jelentik: Január 15-én ismét megkezdődnek Beogradban a jugoszláv-magyar tárgyalások. Az újabb tárgyalásokon határállomások felállításáról, vasuti kivitel, beviteli, tranzit- és tarifális kérdésekről fognak tárgyalni.

— **Macdonald Costarikába utazott.** Londonból jelentik: Mint Costarikából jelentik, Ramsay Macdonald január 8-án San Joséba, Costarika fővárosába érkezett. Innen a volt angol miniszterelnök Panamába megy, onnan pedig visszatér Európába és az új parlamenti ülészakon már részt is vesz.

— **A szocialista párt beadta noviszadi jelölő listáját.** Noviszadról jelentik: A szocialista párt ma adta át dr. Belajzsits Vladimir törvényszéki elnöknek a noviszadi választókerületben a harmadik beadott jelölő lista. Listavezető: Koracs Vitomir ny. miniszter. Noviszad város jelöltje: dr. Divac Nedeljko egyetemi tanár Beograd, helyettese: Nesics Márkó zenész Noviszad, a noviszadi-palánkai járásokban jelölt Tatits Pál, a munkáskamara főtitkára, helyettese Simon József, kétfestőmunkás, Ósódé, a becsei járásban, jelölt: dr. Szekulics Milán, ügyvéd Noviszad, helyettese Zsivkov Vladan, kereskedő Sztaribecsejéről, a zsabylai-titeli járásokban jelölt: Gagics Izidor, öntőmunkás St. Becsejéről, helyettese Turisich Antal munkásbiztosító hivatalnok Noviszad.

— **Borzalmas tűzhalál Melencón.** Becskerekéről jelentik: Melence községben pravoszláv karácsony másnapján özv. Cucin Vladan háza kigyuladt. A tűzoltóság a tüzet lokalizálta, de nem tudta megmenteni a 65 éves Cucin Vladanét, aki betegesen tehetetlenül feküdt a szobában, amikor a tűz kigyulladt. Az öregasszony porrá égett. A nyomozás megindult.

— **Fuzionált a két starakanizsai gazdakör.** Starakanizsáról jelentik: A starakanizsai gazdakör tagjainak egy része — mint ismeretes — kivált az egyesületből és gazdaegyesület néven új kört alakított. Néhány héttel ezelőtt a két egyesület között tárgyalások indultak meg annak érdekében, hogy fuzionáljanak. A tárgyalások eredménnyel végződtek és a gazdakör január 6-diki közgyűlésén már létre is jött a fuzió. A Gazdakör új vezetősége a következő: Elnök dr. Dukay Adolf, alelnök Bata Vince, ügyész dr. Bata Péter, jegyzők Bicskei Mihály fogalmazó és Sumanecz adótitizs, pénztárnok Dukay János, könyvtárnok Harmath Mihály, háznagyok Zsamboky János, Zsoldos Mihály. Ezenkívül negyvenöt választmányi tagot választottak.

— **Leányszöktetés Molon.** Szentáról jelentik: Mlinkó Alexander, Mlinkó Jóc cigányzenész fia pénteken megszöktette Belec Albert molli földbirtokos leányát. Belec feljelentést tett a rendőrségen, amely megindította a nyomozást. A nyomozás folyamán Felsőhegyen rá is akadtak a szökevényekre, minthogy azonban a leány kijelentette, hogy önként követi Mlinkót, a rendőrség utján engedte a szerelmes párt.

— **Az utódállamok római konferenciáját január 12-én folytatják.** Budapestről jelentik: Az utódállamok római konferenciáját, amelyen az alapok és alpnitványok ügyét tárgyalják, január 12-én folytatják.

— **Szenta város évi 50.000 dinárt ad a tűzoltótestületnek.** Szentáról jelentik: A város 50.000 dinárt adott az 1925. évré a szentai tűzoltótestületnek a szerelvények fenntartására.

— **A Petrovaradinban letartóztatott Radics-pártiakat átadták az ügyészségnek.** Noviszadról jelentik: Az Obznana értelmében a Radics párt ellen megindult eljárás folyamán a Radics-párt petervaradi szervezetének nyolc vezető tagját is letartóztatták. A letartóztatott Radics-pártiakat átadták az ügyészségnek.

— **Bizonytalan a német-francia kereskedelmi tárgyalások sorsa.** Párisból jelentik: Trendelenburg, a német kereskedelmi küldöttség vezetője, visszatavazott Berlinbe. Hogy a modus vivendőről szóló francia javaslatra adott német válasz hogyan hangzik, eddig nem ismeretes. Mint a Temps Strassburgból jelenti, a Rajna felé vezető utakat különösen Kehl mellett a kocsik majdnem eltorlaszolták, mindenki igyekszik ugyanis még a vámszabadság megszűnté előtt árut, élelmiszert, textilfelét és bőrt szállítani, tulnyomóan Németországba. Az utakon való rend fenntartása végett különszolgálatot kellett berendezni.

— **Össeütközés a levegőben.** Párisból jelentik: A st. cryi katonaiskola repülőterén az egyik katonai repülő, amint egy új gépet akart kipróbálni, lezuhant. Ugyanezen a napon két francia polgári repülő is összeütközött, akik közül az egyik súlyosan megsebesült.

— **Elnökválság a sztarakanizsai ipartestületben.** Sztarakanizsáról jelentik: A sztarakanizsai ipartestület jelenlegi elnöke Agbaba Mihály, nem iparos és így a törvény értelmében nem töltheti be az ipartestületi elnöki tisztséget. Az iparosok január hatodikán akartak új elnököt választani, a választás azonban elmaradt, mert a város polgármestere átiratban kérte az iparosokat, hogy a választást addig halassza el amíg Agbaba elnök ügyében nem hoz döntést a belügyminisztérium. Amíg az új elnököt megválaszthatják, Varga György volt ipartestületi elnök intézi az ipartestület ügyeit.

— **A franciák in contumaciam ismét elítélték három német tábornokot.** Párisból jelentik: A lillei törvényszék hat német tisztet, köztük három tábornokot in contumaciam két-két évi fogházra és pénzbüntetésre ítél a háború alatt elkövetett bűnök címén.

— **A szentaiak a tanyai rendőrség fenntartásáért.** A tisztviselőtörvény végrehajtásával kapcsolatban az a terv merült fel, hogy a szentai határban a rendőrséget csendőrséggel cseréljék ki. Szentai tanyai gazdaközönsége küldöttségileg kérte dr. Knyezsevics Milos polgármestert és Nikolics Gyuró főkapitányt, hogy interveniáljanak a tanyai rendőrség fenntartása érdekében. A polgármester és a főkapitány megígérték, hogy lépéseket tesznek a kérés teljesítése céljából.

— **Eltűnt pénzeslevelek.** Vrpoljeról jelentik: Zimics Simon postaszolga az egyik személyvonat mozgópóstájától egy postaszakot vett át, melyet a gyorsvonattal kellett továbbítani. A zsákban mintegy negyedmillió dinárt tartalmazó pénzeslevelek is voltak. Zimics hajnal-tájban kiment szobájából, hogy a vonatot várja s mire visszament, a postaszakot felszakítva találta: a pénzeslevelek eltűntek. Azonnal jelentette az esetet és a csendőrség nyomozást indított. A szoba kályhájában meg is találták az elégetett pénzeslevelek maradványait. Zimicset letartóztatták, mert erős a gyanu, hogy ő maga fosztotta ki a postaszakot.

— **Halálozás.** Siegmund Károly, ny. noviszadi rendőrkapitány szombaton hosszas szenvedés után meghalt. Temetése vasárnap délután lesz.

— **Letartóztatott Radics-párti szerzetes.** Nasicéről jelentik: A csendőrség Tomlinovics Viktor ferencendi szerzetest letartóztatta. Az a vád ellene, hogy az iskolában a tanulókat arra biztatta, hogy atyjukat vegyék rá, hogy a Radics-párti jelöltre szavazzon. Tomlinovicsot átadták az osijeki ügyészségnek.

— **Hétszáz szegény kapott ingyenkenyeret a csokoládé-délután jövedelméből.** Róna Árpád, a Bárány-szálloda agilis igazgatója szombaton délután fél háromkor osztotta szét jótékony hölgyek segítségével a karácsonyi csokoládé-délután jövedelméből vásárolt kenyeret szubotcai szegények között. Hatszázhetven nélküldöző szegény járult a fehér kenyerekkel megrakott asztalok elé és hálás meghatottsággal vitték magukkal a fejenkint kiadott két-két kilogramm kenyeret. A fehér cipők már elfogytak, amikor még mindig voltak jelentkezők és Róna Árpád ezeket se engedte el üres kézzel, hanem mindegyiknek egy-egy utalványt adott, amelynek ellenében fogják kenyerüket megkapni.

— **Gyilkos vetélytárs.** Indjijáról jelentik: A szerémségi Maradék községben Tuzla Mihály és Komács Péter vetélykedtek Bartuz Vera községbeli leány kezéért. A vetélytársak e hó 8-án együtt mulattak a kocsmában. Tuzla hamarabb távozott, az uccán megleste Komácsot és bicskájával szivenszurta. A szerencsétlen legény nyomban meghalt. A csendőrség a gyilkost letartóztatta és átadta a mitrovicai ügyészségnek.

— **Castiglioni ellen beszüntették a büntető eljárást.** Bécsből jelentik: Az utolsó hónapok legnagyobb közgazdasági szenzációja volt, amikor a szeszszindikátus afférja miatt Camillo Castiglioni és tiljhatalmu helyettese, Neumann Gábor dr. ellen büntető eljárást indított a bécsi államügyészség. A hónapokon át tartott vizsgálat szerint sem Castiglioni, sem pedig Neumann Gábort semmiféle visszaélés bűne nem terheli és az ellenük beadott büntető feljelentésnek nincs alapja. A nyomozás már véget is ért az ügyben és csak napok kérdése, hogy a vizsgálatot formailag is befejezzék és a két pénzember ellen az eljárást megszüntessék.

— **A Kis muszkák bemutatója.** A Müpártolók Köre most mutatta be a városi színházban szép anyagi és erkölcsi sikerrel Földes Imre színművét, a „Kis muszkák“-at. A műkedvelők gördüllékeny, szép előadást produkáltak, a legnagyobb sikerük azonban a kis muszkák játzó gyermekszereplőknek volt, akiknek ügyes játékát a közönség szünni nem akaró tapssal jutalmazta. Az előadás jövedelmét, 4000 dinárt Pietsch Ferencné szombaton szolgáltatta be a gyermekvédő ligának.

— **A vasuti kocsiban felejtett milliárdok.** Párisból jelentik: Mentone pályaudvarán a francia-olasz határon a vasuti tisztviselő értékes csomagot talált az egyik elsőosztályu vasuti kocsiban. A csomagban 68 darab hollandi hajózási részvény volt, amelyek értéke körülbelül 2 millió frank. A részvények névre szólnak: Tender & Falz, London. Most keresik a részvények tulajdonosát. Lehet, hogy a csomagot valaki szórakozottságból felejtette a kocsiban, de az is lehet, hogy lopott holmíró van szó, amelyet a tolvaj nem mert magával vinni.

— **Az „Eltűnt asszony“ előadása az éhező gyermekek javára.** A Tipografia kitűnő műkedvelő gárdája január 11-én, vasárnap este a városi színházban megismétli az „Eltűnt asszony“ nagy sikerű előadását Pater Vazulnak az éhező gyermekek javára indított jótékony akciója javára. Az operett főszerepeit Reiter Ilonka, Raczkó Ilus, Szenderovics Bözsike és Kain Lajos játsszák. Jegyek vasárnap d. e. 10—12-ig, d. u. 3—6-ig a színházi pénztárnál kaphatók. Esti pénztárnyitás 7 órakor.

— **A román trónörökös Rómába, Párisba és Londonba utazik.** Bukarestből jelentik: Károly román trónörökös külföldi utra ment. Rómába, Párisba és Londonba fog ellátogatni és utjában mint a román légi haderők parancsnoka fog szerepelni, s ebben a minőségében tekintli meg az Armstrong-céghez beszerelt román légijárműveket, azonkívül Rómában annak a hidromonoplánnak a tervét is, amely állítólag Románia számára készült.

— **Herriot francia miniszterelnök teljesen felgyógyult.** Párisból jelentik: A Paris Soir jelenti, hogy Herriot miniszterelnök most már teljesen felgyógyult és pusztá óvatosságból fog még néhány napig a szobában maradni. A miniszterelnök jövő kedden hagyja el először lakását, amikor is az Elyséeben tartandó minisztertanácsra fog elmenni. Kedden délután elmegy a kamara ülésére is és a külügyi költségvetés tárgyalása során a vitában is részt fog venni.

— **A cseh szociáldemokraták a szlovenszkói katolikus püspökök ellen.** Prágából jelentik: A szlovenszkói római katolikus püspököknek arra a pásztorlevélre, amely tudvalevően elsősorban a szociáldemokrata-párt ellen irányult és amelynek kihirdetését tudvalevőleg a hatóságok betiltották, most a szociáldemokrata-párt felhívással fordul a néphez. A felhívásban rámutat arra, hogy a párt működése folytán kétszáz ezer paraszt jutott birtokhoz az egyházi birtokokból a földreform végrehajtása során. A püspökök pásztorlevele tehát bosszu műve a szociáldemokraták ellen. A szociáldemokrata-párt a maga állásfoglalását a kormánykoalícióban pártkérdéssé akarja tenni, amely legközelebbi ülésén már foglalkozni is fog ezzel az ügygel.

— **Verokedésből emberhalál.** Becskerekéről jelentik: A bánati Kumán községben a görögkeleti karácsony első napján Gsobánov Veszelin tizenkilencéves legény, aki társaival ittás állapotban karácsonyt járt köszönteni, összeszóllalkozott Mucsálov Rádával és szivenszurta. Mucsálov azonnal meghalt. A csendőrség letartóztatta a gyilkost és beszállította a becskerei törvényszék fogházába.

— **Házasság.** Beer Bözsi és Kertész Gyula folvó hó 18-án d. e. 11 órakor tartják esküvőjüket a subotcai izraelita templomban. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Gyermekek halálos játéka.** A szerémségi Morovics községben a Boszut-folyó partján játszott Rauer Perlot nyolcéves és Kiovics Tóó tizenkétéves kisfiu. Kiovics játékközben belökte Rauer a folyóba. A szerencsétlen gyermek a víz alá merült és nyomtalanul eltűnt.

— **Romániában ismét elfogtak egy rablóbandát.** Bukarestből jelentik: A bukaresti rendőrségnek hosszabb nyomozás után sikerült egy rablóbandát letartóztatnia, amely hónapok óta fosztogatta a vasuti kocsikat. A fosztogató banda által okozott károk meghaladják a kétmillió leit.

— **Adler Frigyes dr. visszatér Ausztriába.** Az Arbeiter Zeitung jelentése szerint Adler Frigyes dr., a szociáldemokrata pártok nemzetközi munkaközösségének eddigi titkára, az Internacionále Brüsszelben székelő végrehajtó bizottságához a bizottság ottani tárgyalása alkalmából levelet intézett. Levelében közli, hogy az osztrák szociáldemokraták pártvezetőségének kívánságára visszatér Ausztriába és ezért az Internacionále kebelében viselt titkári állásáról lemond.

— **Baleset munkaközben.** Szentáról jelentik: Kádár János napszámos homokot ásott, miközben a fagyos föld maga alá temette. Kádár olyan szerencsétlenül esett el, hogy a jobb lábára eltört. A sentai közkórházba szállították.

— **Orosz gyermekek karácsonya** ünnepélye. Szombaton délután tartották meg a szuboticali gimnázium nagytermében az orosz gyermekek évenként szokásos karácsonyi ünnepélyét. Az ünnepélyen megjelent orosz gyermekek — számszerint százhusz gyermeket — Róna Árpád, a Bárány-szálló igazgatója vendégelte meg csokoládéval és kalocsával, amit a kicsinyek nagy örömmel és hálással fogadtak.

— **Győzött a cintányéros obstrukció.** Bécsből jelentik: Az osztrák nemzetgyűlésben — mint a *Bácsmegei Napló* már megírta — pénteken rendkívül viharos botrányt idézett elő a parlament elnökének az a rendelkezése, amellyel Fritz Austerlitz szociáldemokrata képviselőtől, az *Arbeiter Zeitung* szerkesztőjétől megvonta a szót a lakbértörvény tárgyalása közben. A szocialisták *zenés obstrukciója*, amelyet cintányérok, autótűlkövek és trombitákkal rendeztek, végeredményében győzött, mert Waiss elnök kénytelen volt végül a szocialisták kívánságát teljesíteni és Austerlitznek megengedni, hogy folytassa beszédét. Austerlitz ezután három óra hosszat beszélt a keresztényszocialista javaslat ellen. A szocialisták miután zajos sikert arattak a cintányérok, áttértek a technikai obstrukció eszöndesebb, de nem kevésbé hatékony eszközeire: Austerlitz háromórás beszéde után Max Leuthner szocialista képviselő négy óráig beszélt és még ekkor sem fejezte be felelőtlenségét, amelynek folytatását az elnök másnapra halasztotta. A lakbértörvény megváltoztatásáért egyébként tárgyalások vannak folyamatban a szociáldemokraták és a keresztényszocialisták között s állítólag kompromisszumos megoldásra van kilátás. A szocialisták hajlandók a házbérek mérséklését emeléséhez hozzájárulni, ha a keresztényszocialisták viszont hozzájárulnak a hirhéd 144. §-nak — az anyasági kényszerről szóló és a magzatelhatást büntető paragrafusnak — eltörléséhez.

— **Eljegyzés.** Goldberger Arankát Pöstyénről eljegyezte Braun Dezső Veliki-Becskoreken. (Minden külön értesítés helyett.)

Gruby Annuskát Nove-Soveról eljegyezte Braun Adám Sentáról. (Minden külön értesítés helyett.)

Grosz Rózsika (Gospodince) Heuduska Emánuel (Bačko-Petrovoseo) jegyesek.

Klein Zoltán Kelebiáról eljegyezte Krausz Szerénkát Miskéről. (Minden külön értesítés helyett.)

Höger Ilonka (Sombor) és Vörös László (Sombor) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Czoczek Olga (Sombor) Deklava Janko gőzmalom cégvezető (Stara-Moravica) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Bajram Curt a jugoszláv hatóságok letartóztatták.** Beogradból jelentik: Prizrendből érkezett jelentések szerint Bajram Cur albán törzsfőnök, aki Ahmed Zogul bég győzelmei után csapatával még sokáig garázdálkodott Észak-Albániában, csapatai töredékével jugoszláv területre jött, ahol letartóztatták. A hír még megerősítésre szorul. Bajram Cur már korábban felajánlotta az SHS. kormánynak, hogy megadja magát, de a kormány ajánlatát visszautasította.

— **Kamarazene-est Szomborban.** Január 18-án a »Sloboda« nagytermében, este 8 órai kezdettel a »Sombori Szociális Misszió Társulat« értékes kamarazenei művekből összeállított hangversenyt rendez. A műsor a következő: 1. Beethoven zongora-kvartett, 2. Hellmesberger: I. Román, II. Tarantella, 4. hegedűre zongora kísérettel. 3. Jadasohn: C moll kvintett. Vidéken ritkán lehet kamarazenei társaságot összehozni. Csavojátsz János hegedűművész és tanár érdeme a szombori kamarazenei társaság megalakulása. A 18-iki hangversenyen előadók a következők: Pap Béláné Jovánovics Ildikó zongorán játszik; hegedűn: Csavojátsz János, Steiner Géza, Allaga Iván; gordonkán: dr. Honneberg Géza; mély hegedűn és hegedűn: dr. Nagy Béla.

Megkezdtek a Roboz-pör főtárgyalását

A vádlott szerint Friedrich volt miniszterelnök hívta be a románokat

Budapestről jelentik: A budapesti büntetőtörvényszék szombaton kezdte meg Roboz Imre és Roboz Béla bűnpörének tárgyalását, akik a vád szerint a kommunizmus után a *Pesti Élet* című lapban lázadást, Erdélyben pedig, ahová az ellenforradalom után menekültek, felszólításra irányuló szövegkezes bűntettét követték el. Az ügyészség ezenkívül vádat emelt ellenük *hűtlenség bűntette, izgatás és kormányzósértés* címén is. A kormányzósértést az *Uj Ember* című lapban követték el, mégpedig az 1920 április 10-én megjelent Vérebek, a május 16-án megjelent Gyáva zsidók és az augusztus 8-án megjelent Kétszáz-ezer magyart akar meggyilkolni megint című cikkeiben.

A tárgyaláson Roboz Imre azzal kezdte vallomását, hogy nem érzi magát bűnösnek. A proletárdiktatura kitörése előtt a *Budapesti Hirlapnak* volt a novellairója és az *Uj Nemzedéknek* munkatársa. A kommün alatt ő írta az első cikket a vörös terror ellen, ami miatt a *terroristák súlyosan bántalmazták* is. Amikor a kommün megbukott, megindította a *Pesti Élet* című lapot, amelyben küzdött az ellen a Friedrich István ellen, aki az októberi forradalom legerélyesebb vezére volt. A románok védelmét sohasem kérte, bár sokszor keresték orgyilkosok.

— Nekem — mondotta Roboz — saját személyemet illetőleg nem volt semmi szükségem a románok védelmére, amennyiben mégis volt ilyen védelem, azt a románok csak rámozdították. Ellenben kötelességem volt megvédeni a lapot, a rotációs papírost, a szerkesztőséget, szóval a vagyonomat. Ez is csak olyan formában történt, hogy egy ízben, amikor az ébredők tüntetőfelvonulást rendeztek a lap szerkesztősége előtt, Faludi Miklós kiadóhivatali igazgató lement az uccára, ahol találkozott véletlenül két román katonával. Ezt a két román katonát felcsalta a szerkesztőségbe, ott etette-ittatta őket, egy pár óra hosszúra, amíg az ébredők a szerkesztőség környékéről elvonultak. Ez volt a *Pesti Élet* román védelme. Azzal vádolnak, hogy a *Pesti Életet* román szuronyokkal tartottam fenn. Erre a vádra csak azzal felelek, hogy a *Pesti Életet* azok a románok szüntették be, akik al-

— **Százötven hallgatót kizártak a jassy-i egyetemről.** Bukarestből jelentik: A jassy-i egyetem tanácsa elhatározta, hogy százötven egyetemi hallgatót végleg kizár az egyetemről. A kizárt egyetemi hallgatók írták annak idején azt a deklarációt, amelyben az egyetemi szabályok betartását megtagadták.

— **A szuboticali zsidó Nögyelet lemezestélye.** Fényes keretek között szombaton este zajlott le a szuboticali zsidó nögyelet és népkönyha jótékony-célú bazárral egybekötött lemezestélye a Lloyd összes helyiségeiben. A pazarul feldiszipált olvasóteremben voltak felállítva a különböző sátrak; a bálteremben a hollandi sátor, amelyben különféle edességeket árultak dr. Fenyves Ferencné, dr. Havas Emilné, Buchwald Klári, Berger Ibolyka, Heumann Irén, Seidner Magda és Baba, Schreiber Magda, Székely Kató. Az olvasóteremben felállított cigánysátorban törökkávé és cigarettát árultak dr. Loránt Zoltánné, Szabados Magda, Eisler Dódi és Panni és Havas Bözsi. A tiroli sátorban sört és virsli árultak Bernát Mancsi, Glied Sári és Klein Ella. A jobboldalon csupán egy sátor állt japáni szendvicsek, tea és különféle dísz tárgyakkal, amivel Bröder Emmi, Martos Bözsi és Boriska és Schaffer Magda foglalkoztak. A virágsátorban Goldmann Sándorné, Glied Juci, Törzs Anikó, Heuduska Hajnal és Neumann Etus voltak az elárultók. Utána a pezsgősátor következ-

őltől szuronyokkal tartották. Az a kormány, amelynek elnöke Friedrich István volt és akinek kellemetlen volt a *Pesti Élet* bátor támadásainak sorozata, összeköttetései révén kieszközölte a románoktól a lap beszüntetését. Amikor a lázadás vádja ellen védekeztem, ismét vissza kell térnem Friedrich szerepére. A kommunizmus letörése után Friedrich puccsal vette át a hatalmat. Az volt a meggyőződésem, hogy Friedrich kormánytörténytelen kormány. Engem vádolnak meg, hogy román szuronyokat vettem igénybe és ezzel szemben Friedrich volt az, aki valóban igénybe vette a román szuronyokat, csak azért, hogy hatalomra jusson.

Miskolczy ügyész: Tévedés.

Roboz Imre: Bizonyítottam vannak. Amikor Friedrich Csilléry kíséretében felment a miniszterelnökségre, arra hivatkozott, hogy a megszálló román csapatok parancsnoksága megbízásából szövitte fel lemondásra a kormányt, kimutatott az ablakon és azt mondotta, hogy ennek támogatására már itt is áll egy század román katona. Az ablakon keresztül valóban egy század román katonát lehetett látni.

Roboz ezután a hűtlenség vádja ellen védekezett. Erdélyi működéséről elmondotta, hogy ott az *Uj Ember* című lapjában nem Horthy személyét, hanem a magyarországi rendszert támadta. A cikkek erős hangjára nézve azt hozta fel mentségül, hogy a forradalom után a sajtó hangja általában eldurvult. A magyar nemzet hűtlenség esorbítása vádjára vonatkozólag pedig azt hangoztatta, hogy lapját Kolozsváron munkatársai szocializáltak és gyakran nem is tudta, hogy abban milyen cikkek jelennek meg, noha a lapon az ő neve volt. Hivatkozott pozsonyi működésére, ahol hazafias ténykedései miatt a csehek kiutasították.

Az elnök a tárgyalást berekesztette és folytatását hétfőre tűzte ki. A tárgyalásra a tanúk egész tömegét idézték be, köztük Friedrich István képviselőt, Váry Albert koronügyész-helyettest, Nagy Károly főkapitányhelyettest és Csilléry Andrást. A tárgyalás valószínűleg az egész jövő hetet igénybe fogja venni.

zük, ahol a jégbehűtött pezsgőt Schossberger Mátyásné, Fischer Andorné, Földes Olga, Berger Mancsi és Engel Magda mérték ki. Az érdekes jelmezek egy részét a *Jelena* dívatszalon tervezte. Ötletes és szép jelmezek voltak a következők: Rádió: Kovács Baba. Rokoko: dr. Keliert Benóné. Empire: Nagy Margit. Hindu: Kladek Irénke. Hollandi: dr. Havas Emilné. Rokoko: Fischer Andorné. Mattyu: Adler Hilda. Az est sikere Ungár Pálné, Spórer Mórné, dr. Lordnt Zoltán és Schreiber András érdeme.

Dr. Bodnár Sándor ügyvéd. volt törvényszéki bíró ügyvédi irodáját Sentán, Dr. Pecarski Brankóval társulva, megnyitotta.

Csakis »Kelico« nemes Ilkóriai a lezibbak.

— **Vilmos ex-császár megfiatalította magát.** Londonból jelentik: Egy itteni újságban ismét felbukkant az a hír, hogy a volt német császár Steinach-féle műtétet hajtatott végre magán. Ezuttal egy amerikai asszony, a Denverből való Mrs Pettival a hírforrás. Megírja az újságnak, hogy az utóbbi időben hosszasan tartózkodott Doornban és nem egyszer látta a volt császárt. Délcegen jár, a hajában és szakállában alig látható ősz hajszál, fiatalosabb külsejű, mint legidősebbik fia, a volt trónörökös, akivel egy ízben Mrs Pettival együtt látta az ex-császárt. Doornban a szomszédos kastélyok lakói, de a helység népe is általában azt beszél, hogy Vilmos császár megfiatalította magát.

— **Megnyílt a Bácsmegei Napló noviszdai fiókkiadóhivatala.** A *Bácsmegei Napló* Noviszdán Wilson-tér 7. alatt (telefon 580. szám) díszes és modern fiókkiadóhivatalt rendezett be, ahol egyuttal a Bácsmegei Napló noviszdai szerkesztősége is van. A fiókkiadóhivatal kirakatába minden nagyobb világ- vagy országos eseményről kifüggeszti a legújabb híradásokat.

A fiókkiadóhivatal elfogad a Bácsmegei Napló-ra előfizetéseket, felvessz hirdetések, apróhirdetéseket, felvilágosítást ad minden közérdekű ügyben. Fiókkiadóhivatalunk legközelebbi modern könyv- és zeneműkereskedéssel bővül, hírlap- és hirdetési irodát létesít, úgy, hogy ott bármely bel- vagy külföldi lapra elő lehet fizetni vagy hirdetést feladni.

A *Bácsmegei Napló* fiókkiadóhivatalában tökéletesen működő *Broadcasting rádiógép* van felszerelve és ott hetente több ízben hangversenyeket tartunk, a melyeket idejekorán jelezni fogunk.

A fiókkiadóhivatalunk elvállalja minden hangverseny, bál, multság legyárusítását.

— **Heves földrengés Amerikában.** Washingtonból jelentik: Massachusetts keleti és New Hampshire déli részén ma földrengés volt, amely 15—20 másodpercig tartott. A földrengés oly erős volt, hogy néhány községben a lakosság robbanásnak vélte és a házakból kiözönlött az uccákra. Néhány helységben megrongálódtak a kémények és a képek lecstek a falról.

Szenzációs gyémántcsempészés. Egy 3—4 esztendőes aranyos kislány csillogó nagy fekete szemű könyörög a jószívű emberekhez irgalomért, segítsenek rajta, elvesztette Olaszországban szüleit és csempészek közé került, kik Amerikába vitték. Egy szegény foltozóvárga megszánta ugyan, de neki is 9 gyermeke van és bizony nehezen telik a tizedik karéj kenyeret levágni. De Peggy ügyes és újságot árult, így hasznára vált nevelőinek, míg nagypapája meg nem találta és most nagyon gazdagok, mert a rongybabája tele volt gyémántokkal, amit a csempészek rejtettek el benne. Ez a tartalma Peggy gyémántbabája című filmnek, mely hétfőtől szerdáig kerül színre a Liffában, nagy zenekarral.

A »Reus« zsidó ifjusági kultúregyesület folyó hó 11-én, vasárnap d. u. háromnegyed 4 órai kezdettel Bárány-szállóadai helyiségében tagdelutánt rendez a következőkkel: 1. Morris Rosenfeld: Hová és Patai József: Előszó-e? című verseit szavalja Ehan Klári. 2. A talmud és a zsidóság, előadja Farkas Miklós. 3. Dancla: Petites symphonies: zongora-kvintette. Az előadást uzsonna, ping-pong játék és tánc követi. Tagok vendégeit szívesen látja az egyesület.

Szibetagek és érelmosszesedésben szenvedők a természetes Ferenc József keserűviz használatát által könnyű és pontos bélműködést érnek el.

KÖZGAZDASÁG

A noviszdai értéktőzsde decemberi forgalma. Noviszdáról jelentik: A noviszdai értéktőzsdén, feunállásának harmadik hónapjában, összesen 15 kötés jött létre 606.674 dinár árfolyamértékben. kb. 4 millió dinár névértékben. A 15 kötésből 10 kötés 2½%-os állami járadék volt kb. 3.800.000 dinár névértékben.

— **Utódállamok pénzügyi konferenciája.** Budapestről jelentik: A volt osztrák-magyar monarchia utódállamai a jóvátételi bizottság felhívására január 23-án Bécsben konferenciára ülnek össze. A pénzügyi konferencia célja a volt osztrák és magyar államok államadosságai címleteinek megállapítása, amelyeket az utódállamok lebélyegeztek. Ennek alapján meg fogja állapítani a konferencia, hogy a lebélyezett címletekből az egyes utódállamok mennyit kötelesek átvenni.

KINTORNA

●●●

Egy sombori cég nemrégiben információkat kért a legismertebb budapesti hiteltudósító irodától egy fizetési zavarokkal küzdő magyarországi textilkereskedőről. Az iroda, amely hirdetésében a legpontosabb információkat ígéri a kért üzletemberekről, önmagát föllülmulva, a következő referenciát küldötte:

— X. Y. ur valóban súlyos helyzetben van. Fizetési teljesítésében megakadt. Egyébként szolid ember és megbízható. Három évvel ezelőtt nősült, gazdag családból. Kétgyerekes családapa. *Ebbe a helyzetbe társa sodorta bele, aki könyelmű életmódot folytat stb.*

*

Két parasztember beszélget a kocsiban.

— Az asszony olyan, mint a kalendárium — mondja az egyik.

— Mert?

— Mert csak egy esztendőre jó

*

Egy szuboticiai állásnélküli bankhivatalt megállítja az utcán gazdag ismerősét:

— Adjon kölcsön száz dinárt, három nap óta nem ettem egy falatot.

Megkapja a száz dinárt. A hiteltelő aznap este bemegy a Beograd-étterembe és ott találja újszülött adósát, aki éppen tokot eszik tartármártással.

— Hallja Weisz ur. — szólítja meg dühösen — mást nem is vacsorázhatna, mint éppen tokot tartármártással?

Weisz ur ránéz és a legnagyobb lelki nyugalommal így szól:

— Nem értem, hogy mit akar tőlem! Ha nincs pénzem, nem ehetek tokot tartármártással, ha van pénzem, ne ehessek tokot tartármártással, hát akkor mikor egyek tokot tartármártással?

SPORT

●●●

A jugoszláv téli sport-szövetség programja. 1925. február 1-én a ljubljanai Illiria SK. pályáján a következő bajnoki versenyeket tartják. 1. Junior műszás. 2. Szenior műszás. Nevezési határidő: január 30. — Az Illiria SK. január 18-án férfi, női- és junior műkorcsolyázási versenyt rendez dr. Fuchs Gilbert vendörserlegéért, illetve az Illiria serlegéért.

Futballmérkőzés Becskerekén. A becskereki Obilics vasárnap délután a saját pályáján barátságos mérkőzést tart a Sláviával.

Firpo—Gibbons-mérkőzés létrehozásán fáradoznak Londonban, hol a National Sporting Club pályáján kerülne március 30-án megrendezésre a kétszögletlenül érdekes meccs.

Svájc csapata Délamerikába megy. Mint Baselből jelentik, Délamerika meghívta Svájc olimpiai válogatott csapatát három mérkőzésre Délamerikába. Svájc azonban valószínűleg visszautasítja az anyagilag is kedvező ajánlatot.

Az osztrákok a FIFA-nál feljelentik Orthot. Az osztrák labdászövetség ismét foglalkozott a Vienna ismeretes feljelentésével, melyben kéri, hogy Orthot professzionistává nyilvánítsák. A szövetség — tekintettel arra, hogy ezirányú érdeklődésükre Budapestről eddig még semmiféle válasz sem érkezett — Meisl ajánlatára elhatározta hogy Orthot a FIFA-nál feljelenti.

A csehszlovák hockey-csapat legyőzte Ausztria csapatát. Csorbáról jelentik: A jég hockeyban ma a csehszlovák csapat 4:0 arányban nyert Ausztria csapata ellen. A svájci-belga mérkőzés eredménye 1:1.

Kachler Ausztria műkorcsolyázó bajnoka. Grácból jelentik: Szép és érdekes küzdelmet hozott a kitünő gráci jégpályán rendezett műkorcsolyázó miting. Irt a favorit Kachler mérnököt na-

gyon megszorította Böckl mérnök, aki tudvalevően Chamonixban a II. helyen végzett, a svéd Graiström mögött. Az osztrák bajnoki miting eredménye ez volt: 1. Kachler 274,35 ponttal, 2. Böckl 273,9 ponttal, 3. Preisecker 260,25 ponttal.

Szerkesztői üzenetek

●●●

Érdeklődő. Senta. Az említett szerkesztői üzenetben férfi volt az érdekl.

K. S., Pálcs. Kanadában nem jelenik meg magyar nyelvű lap. Délamerika magyar lapja a »Délamerikai Híradó«.

D. D., Horgos. Ha 1909-ben, amikor mostani lakóhelyén megtelepedett, már hozzájárult a közterhek viseléséhez, akkor az ön odaváló illetősége kétszögletlen. Arra nézve még nincs konkrét intézkedés, hogy azoknak, akiknek állampolgársága kétszögletes, mikor kell elhagyniuk az országot. A kiutasítottak vámtmentesen vihetik ki ingóságukat és később ingatlanuk fölött való rendelkezés céljából kaphat engedélyt a beutazásra.

R. L. D., Dubrava. A legkisebb fiúnak nincs jogigénye a kedvezményre és tizennyolc hónapot kell leszolgálnia.

Sz. K., Bácska-Topola. Az adókiivetés ellen beadott felebbezést nem tekintik halasztó hatályúnak, ami azt jelenti, hogy az adóalanyt a fizetés esedékesége idején a felebbezésre való tekintet nélkül végrehajtják.

Kereskedő. Aki tanulmányut céljából akar Amerikába menni, annak beutazási engedélyt nem számítják a megállapított bevándorlási kvótába. A kereskedelmi- és iparkamara által kiállított és az utazás célját ismertető igazolvánnyal jelentkeznek a beográdi amerikai követségen, ahol a továbbiak felől részletes felvilágosítást kap.

V. L., Novivrbas. Sem kauszuk, sem csont-műfogak nem használatosak már, hanem porcellánból égetett műfogak. A műfogat lehet kauszukba vagy aranyba erősítve, kivételösen beilleszteni a szájba, de lehet aranyba erősítve kivétel nélkül is beilleszteni. Ez utóbbi ugynevezett hidmunka aránytalanul drágább, mint az előbbi.

Cz. V., Sombor. A szociálpolitikai miniszter rendelete, amely az üzletek munkaidéjét szabályozza, nem tesz különbséget aszerint, hogy az üzlet alkalmazottakkal dolgozik-e vagy nem. Az üzletek nyitvatartásának idejét azért állapították meg a rendelkezés körülírt módon, hogy ne legyen alkalom az üzleti személyzetnek az előírt munkaidőn túl való foglalkoztatására.

T. I., Horgos. A paradicsom- és paprika konzerválása tárgyában konzervgyár adhat utmutatást. Ilyen konzervgyárak: Obst- und Gemüse-Verarbeitungen und Konservierungs Industrie Veleles (Macedónia); Hortus konzervgyár Zagreb. Érdeklődtek a Meisl Gyula rt-nál is (Wien, Stefans Platz), amely esetleg az egész termést átveszi.

P. A., Sombor. Csonopoljának körülbelül 6000 lakosa van.

P. I., Pešelj. A beográdi amerikai konzulátus címe: Vel. Miloša u. 48.

Topolai olvasó. A törvény értelmében a legidősebb fiu, ha nem nehéz fegyvernemhez (lovasság tüzéség) osztják be, kilenc hónapig köteles szolgálni, az utána következő kettő tizennyolc hónapig, a negyedik ismét a rövidített kilenc hónapos katonai szolgálat alá esik.

B. I., Mokrin. Január 4-én, vasárnap, nem volt engedély az üzletek nyitvatartására. A kihágási tárgyaláson azonban bizonyára figyelembe fogják venni, hogy szerb karácsony előtti vasárnap volt és így önök azt hitték, hogy az üzletek nyitva tarthatók.

Adai olvasó. A zagrebi parfümgvár nyvreménysorsolásáról a nverők listája a »Bácsmegeyi Napló« január 7-iki számában jelent meg.

Snapszlisták. A (snapszli-látékban a huszat a huszból való kiállítás nélkül nem lehet bémondani.

M. S., Mali-Idios. A noviszadi nagy-rét lecsapolási munkálatait még nem kezdték meg. A szenta-feketesi iparvasut építése is a kezdet kezdetén van még.

G. S., Bácska-Topola. A forgalmi adóról szóló miniszteri rendelet, amely a Službene Novine 1921. évi 19. számában jelent meg, kimondja, hogy sem a be-

hozatalnál, sem a kivételnél nem kell forgalmi adót fizetni.

V. P., Csantavir. Kozma Imre Csantaviren ebben a kérdésben szakszertű felvilágosítással szolgálhat önnök.

G. P. A keresztnévet nem lehet megváltoztatni, legfeljebb valláscserével kapcsolatos keresztelés folytán hozzáfűzhető egy másik keresztnév.

Rádió. Rádiófelvevőállomás felszerelésére a postaügyi minisztérium engedélye szükséges. Eleinte úgy volt, hogy a határtól 20 kilométernyi körzetben egyáltalán nem engedélyeznek rádióállomás felszerelését, ettől az elvtől azonban már eltértek.

I. I., Novivrbas. Amennyiben nem reprodukció, amire egyébként magában a versben is hivatkozás történik, dícséretére válik a kitünő verselés és a gondolatok hatásos csoportosítása.

P. P., Sombor. Francianyelvű versek közlésére nem vállalkozhatunk.

Nyugdíjas. A jugoszláv-magyar tárgyalások folyamán a nyugdíjügyek is szövegve kerülnek. A megállapodásokat nyilvánosságra fogják hozni és akkor majd mi is közölni fogjuk azokat.

Hü olvasó. Annak a nyugdíjasnak, akinek a nyugdíjon felül havi 1000 dinár jövedelme van, nem jár drágasági pótlék. Az adóhivatal eljárása tehát igaz volt. Teljesen közömbös az a körülmény, hogy a drágasági pótlékról szóló törvényben megjelölt havi 1000 dináros jövedelem milyen forrásból származik.

TŐZSDE

●●●

A dinár külföldi árfolyamai

1925. január 10.

Zürich, jan. 10. Zárlat: Beograd 9,15, Newyork 517 egynyolcad, London 24,7550, Páris 27,73, Prága 15,55, Milánó 21,64, Bécs 72,75, Budapest 71,50, Berlin 123 egynyolcad, Bukarest 2,65, Szófia 3,75.

Beograd, jan. 10. Zárlat: Páris 330—390, London 270—284, Newyork 61,50, Milánó 260—262 Geni 1190—1195, Bécs 885—887. Az utótőzsdén a deviza árfolyamok a zürichi tőzsdéjelentések hatása alatt jelentékenyen estek. Genefet 1180-on, Londont pedig 282-ön jegyezték.

Heti jelentés az állatvásárról, Bécs január 10. Bécsben a szerdai vásáron 12.235 darab volt a felhajtás, melyből 4190 zsirsértés és 8045 hussértés volt. Mintán több, mint 4000 darabbal kevesebb volt a felhajtás, mint a múlt héten, a vásár kissé megjavult és úgy a zsirsértések, valamint a hussértések körülbelül 1000 koronával megráguáltak. A hivatalos bécsi jegyzés szerint a zsirsértések ára 23.000 korona volt, kivételesen azonban elsőrendű tétéleket 24.000 koronáért is lehetett értékesíteni.

Romániában a hizottsértés üzlet lanyha, mindamelett lényegesebb áresés

nem állott elő, miután elsőrendű zsirsértés alig van és így inkább csak a szedett sertésekre és a bukovinai hussértésekre terelődött a fősúly. Az exportörök egy a sertéseken, mint a marhákön néhány hét óta milliárdos veszteségeket szenvedtek, úgy, hogy több exportcég az alaptőkéjének többszörösét eivesztvén, kénytelen felszámolni.

Árak: Bécs, január 7. 22000—23000 o. K. Prága, január 8. 1150—12.— ck. Temesvár, január 8. 60—61 lel. Passau, január 5. 1,60—1,62 ar. M. Oderberg, január 8. 1,62—1,64 ar. M. Bodenbach, január 8. 1,63—1,6 ar. M.

Valamennyi elsőrendű, fiatal, nehéz zsirsértésre vonatkozik, élősúlykülönként, minden levonás nélkül.

Hussértés árak: Prága, január 5. 10—11 ck. Berlin, január 7. 1,54—1,58 ar. M.

Newyorki gabonátőzsdé, jan. 10. Buza őszi vörös 204,5, Buza őszi kemény 193,5, Tengeri 141,125, Liszt sp. w. cl. 750—825. Az irányzat tartott.

Vizállás

Noviszadról jelentik: A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a noviszadi vizek mai állása: Duna: Bezdán 44 (+2), Bogojevó 102 (+2) Palánka 58 (+2), Noviszad 36 (+3), Zemun 30 (—), Pancsevo —20 (—). Dráva: Maribor 36 (—2), Zakanj —132 (—), Terezinopolje —92 (—), Donji Miholjac —1 (—1), Oszijek 10 (—1). Száva: Zagreb —68 (+2), Sisak 0 (—), Jasenovac 126 (—8), Bród 127 (—6), Samac 54 (—1), Mitrovica 130 (—), Beograd —71 (—), Tisza: Bece —136 (—2).

JUGOSLAVIJA

ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

BÁCSMEGYEI FŐTELEPEI:

NOVISAD

Petra Zrinjskog 36
Telefon 55

SUBOTICA

SOMBOR

Kr. Aleksandra 7. Trg V. Stepanovića
Telefon 303 2367 Telefon 216

Dr. Klein Endre szülész és nőgyógyász specialista, a berlini és a giesseni tud. egyetem nőgyógyászati klinikáinak volt asszisztense, rendel Subotica, Senčanski (Zentai) put 12. Tel. 236. 9687

Jó világítás segíti szemünket és kezünket

OSRAM NITRA

OSRAM
felirást kell a viláshörten látnunk

NYILTÉR.**Elveszett.**

9-én este a Sental uttól a Paja Kufundžićava utcáig
egy fekete szőrme boa

A becsületes megtaláló illő jutalom ellenében adja
le a kiadóba. 253

„DAMA“

FEHÉRNEMÜSZALON

Toštojeva (Ódor) ul. 21

Jutányos áron készít:
női- és gyermek-
fehérműt, hozott
és saját anyagból,
azonkívül
pyjamákat, ágygar-
niturákat, stóro' at
stb. a legszebb kézi-
munkával. 9007

Felhívás.

Felkérjük azokat az iparosokat, kik meg van-
nak győződve arról, hogy az Ipartestület felfüg-
gesztett eljárásága nem kezelte hűtlenül az Ipar-
testület vagyonát, hogy az 1925 január 11-én megtar-
tandó választáson a régi vezetőségre szavazzanak.

Koloman Vidaković
Lajčo Gršič.

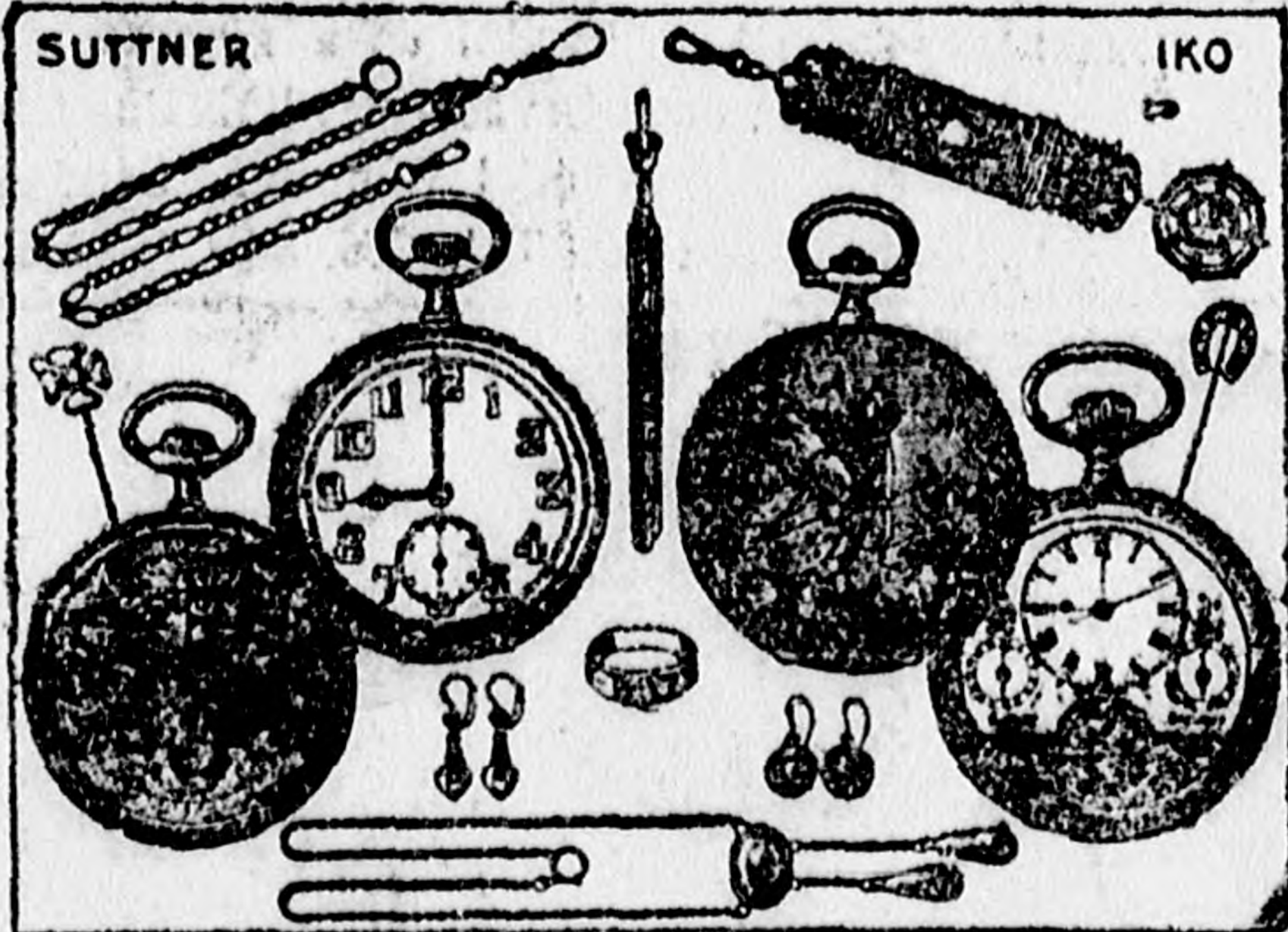
182

Milyen idősnek akar egy asszony látszani!

azt ő maga szabja meg aszerint, hogy arcát ápolja-e
vagy elhanyagolja-e. Minden nő fiatal marad, ha Feller-
féle Elsa arckenőcsöt használ, mert ez a ráncos arcot
kismítja, puhává és fehérré teszi. Hajápolásra csak
Elsa hajkenőcsöt használjon. Férfiak is, ha nem akarnak
megkopaszodni. Próbára 2 tégely 36 dinár a pénz elő-
zetes beküldése ellenében, utánvéttel 46 dinár. **FELLER**
V. JENŐ gyógyszerész **STUBICA-DONJA** központ 185
Hrvatska. 8697

MINDIG ÉRTÉKES

az arany vagy ezüsteléndék, mert ezeknek évek után is meg-
marad az értékük. Órák, láncot gyűrűt, fülbevalót, mindenféle
arany és ezüst dísz- és használati cikket a legszebb és legjobb
minőségben jól és olcsón csak a Suttner cégnél vehet. Kérje
cég gazdagon ill. usztrált árjegyzékét, csupán a portóra küldjön 2 din

H. Suttner óraháza, Ljubljana 976 sz. (Slovenija)
Feller gyógyszerész világhírű ELSA szépségzsappanai és a többi
ELSA kozmetikai készítménye a vevők kénye-méire hozzászámolható

ZSÁK
ZSINEG
PONYVA
kötélárak, halászati cikkek, gurnik, karpitoscikkek
jutahessziaknak olcsó beszerzési forrása
ZSÁK KÖLCSÖNZŐ
LÉH LÁSZLÓ, NOVISAD
Temerinska ulica 9. szám.

1074

Dura Simić kr. sreski sudski izvršitelj u Somboru
Kralja Petra ulica broj 13.

izvr. br. 1070/924.

Dražbena objava.

Potpisani sudski izvršitelj u smislu § 102. zak. čl.
LX. 1881. ovim objavljuje, da će se usli d odluke kr.
okružnog suda u Subotici br. G. 2683/924. u korist
poverioca Baće Franje iz Subotice zas upanog po
advokatu Dru Franji Hirt-u a protiv dužnika u Stani-
šiću na javnoj prodaji prodati popisane pokretnine u
zapisniku od 28. oktobra i 13. juni 1924. god. i pro-
centijene u vrednosti od 39000 dinara, a koje se sa toje
iz predmeta: 100 meteri svile razne boje, 30 meteri
štofa elastik za zimске kapute crnog.

Po o luci kr. sreskog suda u Somboru br. 6048/924.
odredjenja javna prodaja radi podmirenja glavniće od
6837 dinara, ovoj od 1. oktobra 1924. prip dajući 6%
kamate i do sada ustanovljenih troškova u iznosu od
3104 dinara 50 para, održaće se 15. januara 1925. god.
u 11 sati prepodne na licu mesta u Stanišiću na stari
dužnikovom Gavna ulica br. 478, na koju se pozivaju
sva ona lica, koja se žele nadmetati s tim, da će se
odnosne pokretnine u smislu §§ 107. i 108. zak. čl.
LX. 1881. po naplati kupoprodajne cene u gotovom, a u
slučaju nužde, i ispod procentijene vrednosti prodati.

U kolik su ove pokretnine, koje će se na javnoj
prodaji prodati, uzarčene i po drugim licima i u ko-
liko ova lica imaju pravo na podmirenje svojih traž-
bina, odrediće se ova javna prodaja u smislu § 120.
zak. čl. LX. 1891. i u njihovu korist.

U Somboru, 23. decembra 1924. godine.

Djura Simić

kr. sreski sudski izvršitelj.

246

„SANA“**G I P S Z**

Hazai gyártmány, olcsóbb és sokkal jobb, mint
a külföldi. Modern és újonnan berendezett gyárunk
BLAGAJBAN, BOS.-NOVI MELLETT
GYÁRT:

Dentálgipszet, alabaszter-gipszet, modell-
gipszet, mennyezeti gipszet, különleges tég-
lagyártáshoz való gipszet, fűdémgipszet,
idomdarabokat és

MÜTRÁGYA-GIPSZET.

Eladási iroda:

„SANA“ gipszipari és mütrágya r. t.
ZAGREB, Marovska ul. 14.

Képviselő: Árpádfy Jenő Subotica

7027

Paja Dobanovackog ulica 3.

„ADAROS“

Nemzetközi Szállítványozási és Vámközvetítő Iroda
Subotica

Táviratcim: Adaros. Telefon 423. Vilsonova ul. 8.

Végez

mindennemű be-, kiviteli és transito
vámközvetítést gyorsan, kulánsan és
szakszerűen.

Olaszország, Csehszlovákia, Ausztria és
Magyarország legnagyobb szállító-
vállalataival közvetlen összeköttetés.
Külföldi szállításoknál kérjen tőlünk
áránjatot.

TRAFIKANT GABOR
ELŐNYAJÁNLATA

Telefon 4-65. SUBOTICA Telefon 4-65

a „ZORKA“

Első Jugoszláviai Vegyipar R. T. képviselőjében
Sósav, Kénsav, Accumulatorsav,
Rézgálic, Vasgálic, Glaubersó,
Calcionalt Sulfat

6192

a „SHELL-COMPANIE“ képviselőjében:

„SHELL“ gépolaj
„SHELL“ hengerolaj,
„SHELL“ padlóolaj,
„SHELL“ nyersolaj (motorolaj)
„SHELL“ benzín
„SHELL“ petroleum.

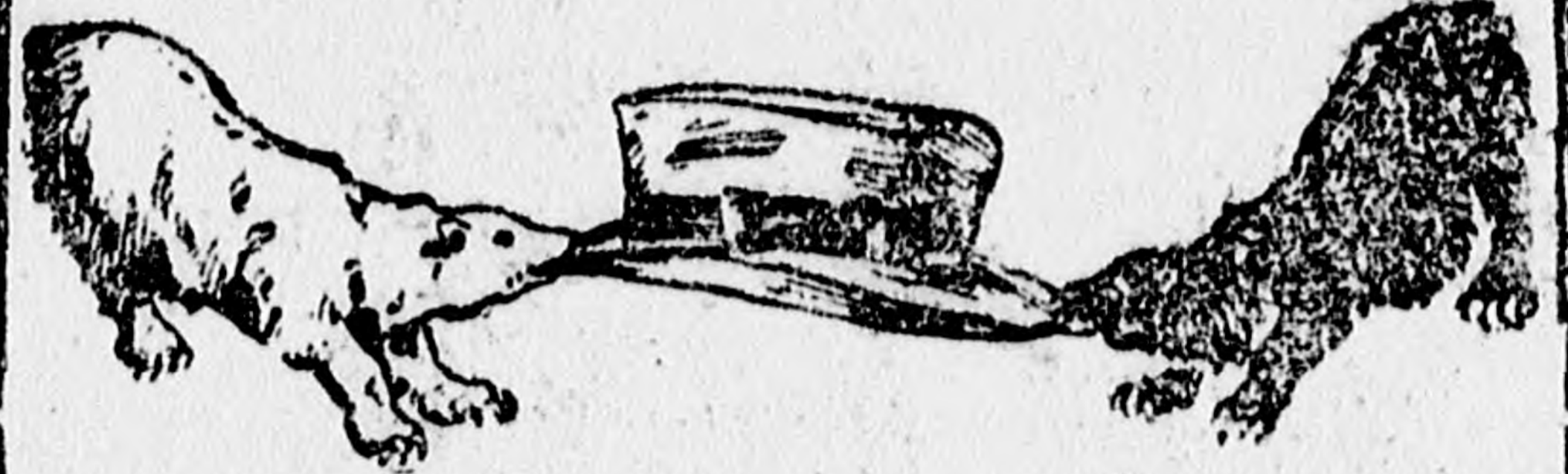
Fényképészek!**Droquisták!**

Olcsó bevásárlási forrás. Friss Hauff, Verax
és Agfa lemezek, Mimosa, Satrop, Weber,
Cellofix és Neptun papírok állandó raktára.
Vegyszerek, olajfestékek, ecsetek, kartonok,
fényképészeti gépek a legolcsóbb árban.
Kérjen árajánlatot, esetleg próbarendelést.

ZSEITLIK BÉLA

fényképészeti cikkek nagykereskedése
VEL.-KIKINDA

5365

Sapka és kalap különlegességek

Legolcsóbb beszerzési forrása. — Állandó raktár
valódi Borsalino kalapokban

WEISZ HENRIK SUBOTICA

Jela i eva ul'ca 5. — Kiskapolina mellett

Müllerei-**Maschinen zu verkaufen**

ein doppelter Glattstuhl 600/350

Fabr. Kapler

ein doppelter Schrotstuhl 350/220

Fabr. Ganz

ein einfacher Schrotstuhl 475/220

Fabr. Ganz

zwei Schälmaschinen, stündliche Leistung
10—12 q., Fabr. Seck

bei „GROSJEAN“ DAMPFMÜHLE

in PANČEVO

172

Hat új Milkó könyv

Most jelent meg! Most jelent meg!

Firenzei eset és egyéb elbeszélések
A miniszter barátja (Mosolygó történetek)
Spekuláné és társai (Egy kötet vidámság)
Asszonyok (Novellák és egyebek)
Írók és könyvek (elbeszélések és tárcák)
Baedeker irásából (Novellisztikus dolgok)

EGY-EGY KÖTET ÁRA 60 DINÁR

Megrendelhető a szerzőnél Subotica Zrinjski trg 28.

ELSŐ**IRODAMUNKAERŐ**

ki a német és horvát evelzésben
perfekt, jelentékeny technikai üzlet
részére Novisadon keresztetik.
Ajánlatok, referenciák és fizetési igé-
nyek megjelölésével „Tartós állás“
jelige alatt SCHMOLKA hirdetőirodába
Novisad, Futoški put 2. intézendők. 162

Cipészek és csizmadiák
figyelmébe!

KAPTAFÁKAT
SÁMFÁKAT
a legmodernebb kivitelben készít
CSÁNYI JÓZSEF SOMBOR

Strossmayerova ulica 2.

Nagyobb rendelésnél árengedmény.

Tanoncot felveszek. Ortopéd munkák vállaltak!

10074

HÁZASSÁG

Nagybírtokos, gyógyszerész, orvos, nagykereskedő, hivatalnok, nagybarnos, nőülne. Férjhezmenendő hölgyek, nősülendő urak ajánlataikat kérem. Subotica »Doktor-né» Azina ul. 11. 255

RÖVIDÁRU

SEGÉDEK,

de csakis szakemberek, kik rendes és tartós állásra reflektál ak küldjék ajánlataikat

Vilim Klein i Drug cégnek Sombor.

LEVELEZÉS

Csinosnak mondott, fiatal, független asszony vagyok. Oly uriember ismeretséget keresem, aki anyagilag támogatna. »Nehéz az élet» jelige. 168

Keresem ismeretséget olyan 22-26 éves kizárólag szép és csinos urileánnyak vagy asszonyok (lehet környékből is), akinek egy abszolút uriember jó barátsága és szükség esetén anyagi támogatása értékes lenne. Csak fényképpel ellátott levelekre válaszolok. Fényképet kívánatra azonnal visszaküldöm. Kalandornők kimélieinek. Választ »Külföldre is utazunk» jeligére a kiadóhivatalba kérek. 202

BOB HERCEG

OPERETT 3 FELVONÁSBAN

Legközelebb előadásra kerül a »Typograph S. C.« kulturszakosztályának rendezésében a Városi Színházban. Főszereplők RACZKÓ ILUSKA és PLESZKOVITS SZILARDKA

BOSCH

Delejezés saját a vendéglátóipari vállalkozások javítására. Tekecsésel - Tartalékbeszék raktáron Schmekel Engelbert, Veliki-Beckerek Elvešova (Magyar) uca 24. 9974

MIRJAM TÖRÖKKÁVÉ

143 a legkínobb, kapható 1/4, 1/2, 1, 2, 4 és 5 kg.-os csomagokban 50 dinárért kg.-k-nt. - Utánvéte es csomagok 5 kg.-tól felfelé.

KALCINA & VUKADINOVIC kivaporokló és üg-nőség NOVISAD, KRALJA ALEKSANDRA UL CA 7.

KÉPVISELŐKET

Magyarország részére keres Behozatali és Kiviteli R. T. Szeged Elvállal megbízásokat és bizományi lerakatot.

WEISZ JENŐ keféarugyára

Subotica, Telefonsz. 188. AJÁNlja KITÜNÓMINÓSGÜVERSENYENKIVÜL KEFE, ECSET, SÍPRÓ, MALOMKEFE Gyártmányait

FOGLALKOZÁS

Állást keres? Hozassa meg Osijekről a »Fortuna« Pályázati Közlönyt. Minden száma körülbelül 300 különféle betöltendő férfi és női állásra vonatkozólag közöl hirdetményeket szerb, horvát, német és magyar nyelven, az ország minden részéből. Mutatványszám in-aven nem küldetik utánvét mellett rendelés nem fogantositatik. - Egyes szám ára 10 dinár. Egy hóra 35 dinár, negyedévre 100 dinár. 9136

3-5 VAGON EGÉSZSÉGES MASCHANZKI ALMA

Szállítók fél vagonról fellelő szép egészséges maschanzki almát, továbbá új papírdiót a legolcsóbb napi rakon, netto kassa ellenében OSCAR MARIÓ PTUI Interurban telefon 33.

Levelézőt vagy levelézőnt, német, magyar, szerb nyelvtudással, gép- és gyorsírással keres Hirschhauser Imre gabonakereskedő, Vel-Kikinda.

LIKÖR-ESSENCIÁK

nagy választékban kaphatók PINTÉR FERENC gyógyszerárában A nagytemplom mellett 8934

Középkorú, intelligens izraelita nő ajánlkozik jólelkű urinóhoz, esetleg házaspárhoz. Főzést elvállalja, falura vagy pusztára is elmegy. Cimeket a kiadóba kér. 234

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkódokhoz válaszbélyeg melléklendő.

Fésű- és mantlító-székdek felvételnek M. König kefégyárában, B-Topolán. 3

Novisadon a Batori-u. 37 szám alatt levő ház gazdasági épületekkel azonnal szabadkézbe eladó. Vétel esetén egy három szobás lakás azonnal átvehető. 64

Sofför nagy gyakorlatú állást keres. Megkereséseket »Szakképzet« jeligére a kiadóba. 178

Icésnek illetve üzletvezetőnek jobbiforgalmu kocsmába elmenne becsületes, szorgalmas házaspár. Szíves megkereséseket »It-cés« jeligére a kiadóhivatal továbbít. 171

ELADÓ

Kulán Gyurics G bor angro és detail bőr kereskedése, kitünően bevezetve. Bővebbet TULAJDONOSNÁL

Szerbül, magyaru beszélő gyorsíró(nő) azonnalra felvétetik. »Progres«, Aleksandrova uca 9. 137

Munkásnök könnyű, állandó munkára felvétetik. V kör Gjeva (volt B th en u.) 63. Uganott egy kifutó fiu is felvétetik. 205

Párhuzamos ut elej n nagy emeletes ház nagy telekkel, május elején elfoglalható, jutányosan eladó Cím a kiadóban

Szakképzett téglafestőmester állást keres. Csak modern körkemencéhez pályázom. Cím a kiadóban. 153

Fiatall szügvártó és kárpitossegéd állást keres. Cím: Dmirik Antal Hajdučica, Bánát. 294

Német leány ajánlkozik gyermektelen házhoz. - Minden dolgot elvégez. Cimeket a kiadóba kér. 250

Fiatall borbélysegéd felvétetik. Stevan Ranosavliević, Štrosmajerova uca 11. 245

A szegedi szőlőkben a párhuzamos uton, kertben ép 15 csa á ház f. évi május hó 1-től kiadó 3 évre.

Mivel a ház még épülőfélben van bérlet nem igényel még figyelembe vehető. Csak olyanok jelentkezzenek akik a megállapított házbért 3 évre előre kifizetni képesek Bővebb felvilágosítással szolgál

Karsai Bertalan

Mészégetőt keresek. kinek több évi gyakorlata van. Fizetés megvezetés szerint, azonkívül tisztességes lakás és fűtés. Király József, Santa. 219

Iskolázott leány bármily munkát elvállal. Leveleket »Egyedülálló« jeligére a kiadóba kér. 209

Német leány, iskolált Auszriában végezte, nevelőnői állást keres gyermekek mellé. Érdeklődni lehet Spangal Béla tanítónál, Bulkesz, Bačka. 224

A raktáron levő összes szép-irodalmi és ifjúsági könyveket kiárusítom mélyen leszállított áron. A saját érdekében győződjön meg olcsó árámról. Krécsi A. Nándor könyvkereskedés, Subotica

VÉTEL-ELADÁS

Eladó malom Baisa mellett, két hold földön lévő, buzaörlésre is. Magános motor, három járáttal, három lakóépülettel együtt. Tóth Mihály, Baisa, Bačka. 220

Eladó öt házhely 200-200 négyzetögl területtel, Baisai szőlőkben, sombori vasut mellett. Tudakozódní lehet Matkovics Máté pálinkafőzőnél. 230

VADÁSZOK

vadászfegyver, lőszer és felszerelési szükségletüket legolcsóbban

V. BATA SIN

cég SUBOTICA Kralja Aleksandrova uca 7 szám vadászati cikkek nagykereskedésében szerezhetik be Az ország legjobban felszerelt vadászati szaküzlete Óriási raktár! Óriási választék! Janssen Fils & Co. Lüttich Anciens Etablissement Pieper Lüttich Fabrique Nationale Lüttich I. P. Sauer Suhl M. Ogris Ferlach gyrtmányu fegyverekben. Raktáron minden kaliberben. Óriási raktár: Vadásztöltényekben, hüvelyekben, s mindenféle felszerelési cikkekben. Nagyban. Kicsinyben. Árjegyzék ingyen Vifanyerőre berendezett modern puskaműves műhely elsőrangú külföldi fegyvermester vezetésével. - Elvállalok fegyverjavítást, felújítást, brunirozást stb., stb. teljes jótállás mellett.

Ebédloaszta! gömbölyű, kihuzható, 12 személyes, vendégbetétekkel és néhai báró Rudits József hagyatékából származó szalonasztal, művész. gazdag faragásokkal eladó. Cím: Lencz Géza Szegedi szőlők 207. 229

Sarokház szabadkézből eladó. Vendéglőnek alkalmas. Scotus Viatora ul. 46 231

Mindenemü vasalást kocsialkatrészt szerszámok optikai és orvosi műszerek, konyhacikk NI KELEZÉSÉT szolidan és jótállás mellett vállalják. Mindenemü résztárgyakat galvanotechnikai uton szinezünk. »MEMA« subotica galvanizálóintézet

Fozorvosi és orvosi berendezést megvételre keresek. Dr. Blum, Subotica. Szakeróvel társulnék. 233

Takaréküzhely. eső-csatorna, kétszárnyu aító eladó. Wilsonova uca 54. 208

Veszek minden mennyiségben használt fekete literes üvegeket SIMON ECKSTEIN pálinka és bornagykereskedés NOVISAD.

8 HP fogaskerekes, 8 HP láncos magánjárógőzcséplőgarnitúrák clesón eladók. Ujváry, Temerin. 240

Üzleti állványokat, puldot keresek. Trumbičeva uca 11 (csirkepiac), az udvarban. 197

Végeladásnál is olcsóbban! Női felöltők, férfiöltönyök, raglánok és összes téli ruhák minden elfogadható árban lesznek kiárulva Eisler Izsónál, barátok temploma során. 206

MENYASSZONYI

KOSZORÚ FAYOL MIRTUSZ EN-GROS Andrija Kramer Subotica Karadjordiev trg 8. (Bela Šugar)

Keresek 16-20 HP Dieselmotor vagy nversolai stabil motort. Neckov Niča, Oroszlámos, Bánát. 242

„ATOM“

Subotica Samottanyag, öntőhomok és használt deszka kapható. 9704

Eladó 7 lánca szántó Alsó-Csikérián. Bővebbet Sztipicsnél, I. Senčanski put I. kaszárnya mellett. 247

Svetozár-Mileticsen, központon fekvő jóforgalmu vendéglő berendezéssel betegség miatt eladó. Érdeklődni lehet Alaga Antall közs. aliegyzónél. 210

MIELŐTT órat, ékszert, chineazüst-áru evőeszközt vagy szemüveget venne, okvetlenül rendelje meg nagy képes árjegyzékemet. Seidling Pál órák, ékszerész és látszerész NOVISAD Kr. Petra uca 23.

Papírárúk (tró., másoló., áttűs., indigó., carbonpapír) Irószér és irodai felszerelési cikkek valamint Üzletikönyvek levélrendezőik, gyorsírók stb. gyárti HEUMANN MÓR SUBOTICA, JELACICEVA UL. 1. Alapították 1881. évben 6062

Kőso és darált kőso vagon- és kisebb tételekben kapható. Gyors és pontos kiszolgálás. Gausz János sómalma, Novisad Futoški put 66. Telefon 534. 9890

Keresek február elsejei belépésre fűszeres segédet Jó erők küldjék be ajánlataikat: FEUDLER JÓZSEF, Vel-Bečkerek, Fő-utca

Grifatong Péter, Vel. Kikinda Állandóan tart nagybani raktárt üveg-, porcellán- és lámpaáruban. Nagy választék villamoscsillároknak és a legszébb luxustárgyakban alkalmi és lakodalni ajándék céljaira. Ugyanott képerkeztetések és ablaküvegeztések pontosan eszközöltetnek

KORZÓ MOZI * LIFKA MOZI

Január 12-14. hétfő - szerda
Harry Liedtke
Mady Cristens felléptével
A nagyherceg pénzügyei

Pompás vígjáték 6 fev. Franck
 Hel'er világtörténelgényenyoman

Csütörtök - vasárnap Korzóban színházi előadások **DARVAS LILY**
 csodás újdonsága Melike és Halsey színdarabja

Január 12-14. hétfő - szerda
 Pompás filmjáték!
Peggi
gyémántbabája

Könyvet és mosolyt okozó történet az é a mélységeiből 6 fev.

ZENEKARI KISÉRET.
 (Amer. can. Film Subotica)

FRU-FRU

Csumont Film

Nagy zenekari kíséret

Eladó ház főforgalmu helyen vendéglővel, teljes berendezéssel. Bármikor átvehető Somborban. N. Pašića ul. 2. 121

Bácska-Topolán a városházzal szemben, a legszebb, a legjobb forgalmu vendéglő, kávéház, étterem és új szálloda, minden elfogadható ártért sűrűsön eladó. Érdeklődni lehet Poljak Kelemen tulajdonosnál. 180

VALÓDI ZEISS
SZEMÜVEG
 TELEFON 216

Kapható: 9553
Deutsch Izidor
 optikusnál
Subotica
 (javításokat vidékre is azonnal)

Sokszorosító gép. Gestädler-féle, kitűnő állapotban, eladó. Bővebbet Engel varrógépjáratában. 154

Subotican 70 lánca föld épületekkel eladó. Gergic Antal, barátok mellett 6. 193

ÉBRESZTŐ ÓRAK

70 dinártól, aranyláncok 110 dinártól.
 Ezüst és barostyán szíjak nagy választékban

SOK LAJOS

órák- és órárszertől
 Subotica, Rudićeva ul. 4.

10 HP. 14 éves, kifogástalan állapotban levő. Első Magyar Gazdasági cséplőgarnitúra jutányosan eladó. Antaliv Mihály. Budisava, Bačka. 109

Eladó ház vendéglővel és felszereléssel, esetleg külön is, két részre osztva. Cím: Mihajlović, Pál, Nadrljan. 198

LUJZA PENSIÓ

Budapest, VIII. ker. Főherceg Sándor u. 17. II. e. Kényelmes, tiszta szobák reggeli-ebéde napokra is kaphatók. 151

Átadó és azonnal beköltözhető urilakás. 4 szoba, előszoba hozzávaló mellékhelyiségekkel a földter. Egy új zongora eladó. Tudakozódní Bényi Béla Subotica, Nemzeti-kávéház. 248

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címzés kézzelírva számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Előfizetési díj havonként 45 dinár, negyedévre 135 dinár. Kérdezőkérőkhöz válaszbelvétel mellékelendő.

NIKKELEZES: TENNER

optikus és orvosi műszerész Subotica Korzó II. sz.

1 pár korecsolya 33 dinár
 1 pár evőeszköz 20 dinár
 1 drb kanál 10 dinár
 1 drb kávékanál 5 dinár
 1 drb fogas 10 dinár
 1 drb kulcs 6 dinár

A VI-ik körben egy teljesen újalakított ház, mely azonnal beköltözhető és gazdaságra is alkalmas azonnal eladó. Bővebbet a kiadóban.

Kocsira szerelt villamos javító más vállalat műteli eladó. Tartozékai: kocsikörfűrésszel, 5 1/2 HP. 220/380 voltos motor. 120 m. 3x6 mm páncélszövésű kábel. Szító Imre, Novi-Vrbas. 238

Hasábos és aprított TŰZIFA

házhöz szállítva minden mennyiségben kapható
Vujković J. és Tsa
 cégne Subotica
 6866 Telefon 669.

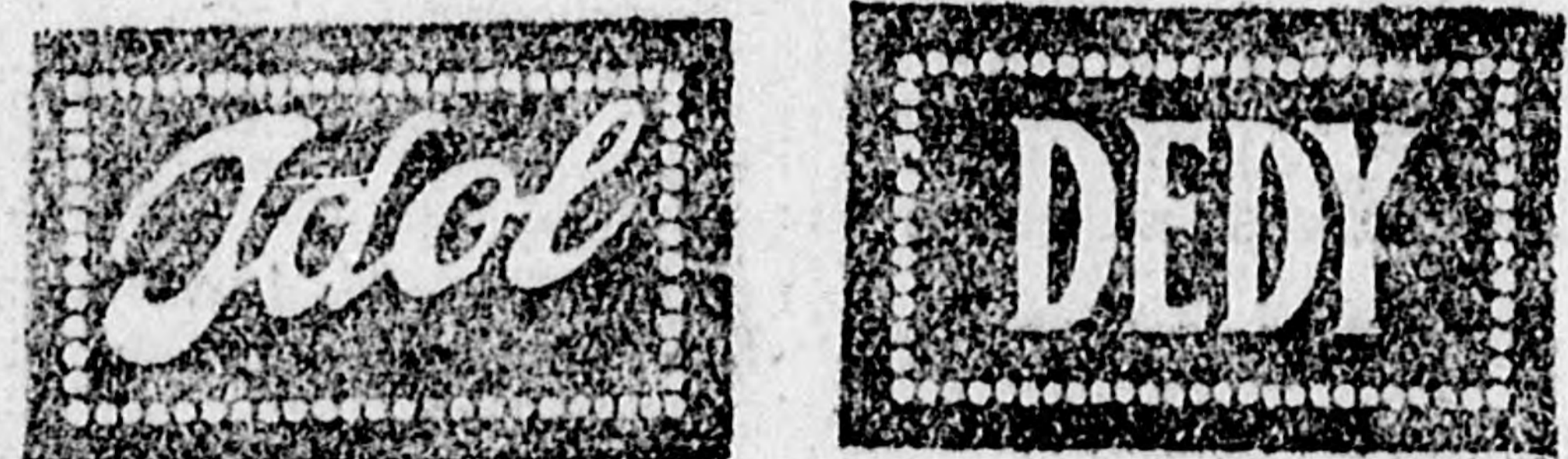
KÜLÖNFÉLE

Esti francia és német nyelvkurzus nyitattik. havi 50 dinárért. Poštanska 9. I. 10143

Eladó 5 lánca elsőrendű szántóföld Zednik (Nagyfény) pusztán. Cím a kiadóban. Közvetítők díjaztatnak. 228

Üzletelhviség, mely Irodának és raktárnak is alkalmas. kiadó. Volnovićeva ul. 5. az Aleksandrova ulica mellett. 135

KÉRJEN

CIPŐKRÉMET!
 GYÁRTJA:
Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika D.D.
 NOVISAD.

Palog Lina
 ALLANDÓ KIÁLLÍTÁSÁT AJANLATOS MEGTEKINTENI, MERT CSAK IGY TUD FOGALMAT ALKOTNI! ARRÓL, HOGY ALKALMI AJANDEKNAK MIT VÁSÁROLJON
 NAPONTA FRISS OLASZ VIRÁG KAPHATÓ

Modern Képkerekek Képkerekezés
 Csillárok Diázalok

 Képkerekek különlegességek gyártása
 Kézimunkák szakszerű keretezése
 Subotica, Bona Sudarovićeva (Berezányi) u. 31. 4611

Elvittek csütörtökön délután 2-3 óra között a Petrogradska (István) utca 6. sz. házból egy stéla lázsi. Ha valaki tud róla, jelentse Hadnagy István asztalosnál. 239

A. MAMUŽIĆ

könyv- és papirkereskedő
könyvjegyzéke

SUBOTICA, (Városháza)
 II. B.

- Berdec Mária: Halál-tánc 50
- Berczik A.: Nyári feleség 17.50
- Berzivićzy: Régi emlékek 14
- Gróf Bethlen I.: Mese a szomorú város. 21
- Gróf Bethlen I. Maid: A város. 14
- Békely A.: A Kálvária (ötve) 24.50
- Béldi Izor: Agyanus király 49
- Béldi Izor: Véd a sírból 17.50
- Béldi Izor: Indisztrációk 42
- Intermezzók 70
- Biró Lajos: Harminc novella 31.50
- Biró Lajos: A diadalmas asszony 21
- Biró Lajos: Marie és más asszony 21
- Biró Lajos: Kunszállási embe 42
- Biró Lajos: A fekete oster 42
- Biró Lajos: Tavasz ünnep 14
- Biró Lajos: Sárgarigó 10.50
- "Psyche" Amor es 70
- Boky: Mi felek 21
- Dr. Bokor E.: Menekülés az orosz fogsárból 49

KISS ZÁLOGINTEZETE
 mindenféle értéktárgyakra kölcsönt ad. Zalogból visszamaradt c. rka 500 méter sőtészterke finom gyapjuszövet, szállításra; v. férfi, női raglán és télikabátnak való. Ékszeresek, ruhák, kabátok, felhő neműek és minden más tárgyak állandóan olcsón eladotnak, Subotica I. kor. Bogovićeva (Kiniási) ul. 12. 5697

Zongorák, pianók csakis elsőrendű gyártmányok, 12-18 havi részletfizetéssel, 10 évi írtállással, nagy választékban kaphatók Rabb Károly hangszerkészítőnél Somborban. Zongoraajavítást, hangolást elfogad helyben és vidéken, melyet szakképzett munkásaival végeztet. 8545

Jó házikoszt 10 dinár 1 dbéd. havi abonenseket elfogad. Baruna Trenka 4 281

Szolid urileányok butorozott szoba azonnal kiadó. Cím a kiadóban. 235

Időforgalmu hentes- és mészárosüzlet átadó. Cím a kiadóban. 10203

Babaklinika. Karakter- és franciababák, parókák és felek, valamint mindenféle alkatrészek kaphatók. Javításokat vidékre azonnal eszközölk. Ivan Lagner Subotica, Pašićeva ulica 6.

Fejkorpát
 gyökerezen távolít 9612
Kumarkamer-féle
 korpakrém - Sombor

Női szabást felelősséggel tanítok. Kalmár István női szabó. Petrogradska ulica 5. 135

Úres zsákok és ládák nagyvnyiségben kaphatók Sugár Manó cégnél.

Gyenge férfiak-

nak 10 dinár beküldése esetén bérmentve küldöm szabadalmazott szennazációs találmányomat ismertető könyvemel. - Cím **"Patent 608"**
 Cíj (Kölcsvár) 9022
 Ejső számú postafiókberlet.

Tűzifa: száraz bükkfa, aprított, a legelősebb napi árban házhoz szállítva. Schlangner Makso, Skotus Viator 82. Raićeva 9. Telefon 648. 9733

Keresek 2 vagy 3 szobás lakást. Cimeket a kiadóba kérek. 170

Jól bevezetett cukorkagyár szép, nagy lakással visszavonulás miatt, kedvező fizetési feltételek mellett, olcsón eladó Bega hirdető és közvetítő Vel. Beckerek, a főpostával szemben. 52

10 lóra kényelmesen alkalmas istálló azonnal kiadó. Érdeklődni: Halasi-ut 86. sz (A vendéglősnél)

A stockholmi bohém-tanya

Mikor az akadémiából korcsma lesz

Stockholm, 1925. január

A régi Stockholmi ott terül el a *»hidak között«* a maga zeg-zugos sikátoraival, öreg csucsban végződő sárga meg szürke házaival. Arról a régi Stockholmról szeretnék néhány apróságot feljegyezni, amelynek minden köve elmúlt századról mesélhetne, ahol már a XIII. században apró házak álltak a vár és a vártemplom árnyékában.

Amint elhagyja az ember a Vasahidat, mintha egy más világba jutott volna. Jobbra díszlik Stockholm legszebb háza, a lovagok palotája, *Jean de la Vallées* remekműve barokkstilusban, balra a régi városháza elhanyagolt, kopott épülete.

Akadémia a börze fölött

A csöndes börzeépületben kapott különben hajlékot a svéd királyi akadémia is és a Nobel-könyvtár. Bizony ez stockholmi furcsaság, hogy lent a földszinten értékpapírokat adnak és vesznek (én ugyan még ahányszor elmentem a börze mellett, nem láttam annak környékén magyar értelemben vett »börzslánert«), míg fent a második emeleten a svéd halhatatlanok — tízennyolcan vannak — szoktak tanácskozásra összehozni. Igaz, hogy az Akadémiának külön kapuja van a három utcára vagy jobban mondva sikátorra nyíló börzепalotában. A svéd akadémia főtitkára jelenleg *Axel Erik Karlfeldt*, a svédek legnagyobb élő lírikusa. Egyszerű dalamai parasztesalád saria, aki ugyancsak büszke paraszti művoltára és akkor boldog, ha megszabadulva a fővárostól, családijával elmehet a hegyek közé az ősi parasztházba. *Karlfeldt* különben, mint gimnazista első dolgozatát az ottani önképzőkör számára *Petőfi Sándorról* írta és még mindig nagy csodálójá *Petőfi* költészetének. A svéd Akadémiának van még egy másik furcsasága is, t. i. egy korcsmát kapott ajándékba a svédek világhírű, 1920-ban elhunyt festőjétől, *Anders Zorn*tól. Ez a kis korcsma is hozzátartozik a régi Stockholm még érintetlenül megmaradt hangulatához. A börzétől az u. n. Pap-utca vezet a németek pompás, karsu, téglavörös templomához és innen a Szent György-szobor mellett lekanyarodik egy sikátor a régi főutcába, melyet még a középkorban Hosszu-utcának neveztek el. Ennek egyik sarkán van a híres pince, a »Béke pince«, mely mióta *Zorn* megvette és dűledező épületet restaurálta, egyik találkozóhelye a svéd írónak, művészeknek és azoknak, akik ilyen bohémek körében jól érzik magukat.

A svéd Csokonai korcsmája

Nem. Az »Arany béke« igazi pince, hová a földszinti sötétben át szűk lépcsőn, közben egy vasúti át tudsz óvatosan lejutni. Kővérebb bohémek kénytelenek oldalt fordulva, óvatosan tapogatózva lekocogni a két tágas bolt-hajtásos pinceüregbe, mely nincsen ki-festve, hanem egyszerűen szürke cementtel bevakolva, úgy hogy a kövek ki-kidudorodnak. Ez a pince volt *Bellmann*nak, a svéd Csokonainak a kedves tanyája. Itt dalolta még most is népszerű boralait a ragyogó szemű Ulla két harisnyakötőjéről, plé, hóféhér lábáról, itt ünnepele a Bacchus-rend vidám pajzsa és innét szállt föl minden jókedv, minden pajzán tréfa a XVIII. század végén a polgári Stockholm szűk utcáiba, hogy azután szétterjedjen az egész városban, mint a könnyű fehér füst a ködös téli esteken. *Zorn*, a nagy bohém, a *Bellman*-tradíciókat akarta feleleveníteni, midőn a meglehetősen elhagyott pincét és az elhanyagolt házat mindeztől — értve pálinkamérésli joggal — egy szép napon megvette. Azután ráköltött vagy egy félmilliót — dinárban vagy tízmilliót — hogy híven visszaállítsák, éppen úgy, mint az *Bellmann* idejében volt.

A stockholmi bohémek

A Béke pincéjében este-estére ked-

ves vidám társaság verődik össze. Jóelőre kell lefoglalni asztalt, különben nincsen egy talpalatnyi üres hely a tágas két pinceboltozat alatt. Ide nem szabad bebocsátani néger muzikusokat, de fehéreket sem fűlsiketítő dobokkal itt nem simizhetnek a stockholmi leányok, itt csak cuni, imi, énekelni szabad. A törzsvendégek közé tartozik *Evert Taube*, a legjobb *Bellman*-énekes, aki esténként magával hozott gitár kísérete mellett elénekel egy-egy *Bellman*-dalt. De a vendégek között mindig

akad egy-két jó énekes vagy az Operából vagy valamelyik más színházból és így a pince közönsége soha sincsen énekeszó nélkül.

Igy sikerült *Zorn*nak, a svéd női test legnagyobb művészeinek megmenteni ezt a már elfeledett kis földalatti szögletet *Bellman* régi, vidám Stockholmjából, melyet az ideutazó idegenek, akik a Grand Hotelbe szállnak és csak a Strandvägenen sétálnak, sohasem ismernek meg.

Leffler Béla.

ŐK KETTEN

IRTA: BAEDEKER

Jean Hégeslöpe *Vetter*-nek van egy festménye, amely genre-képnek készült, de historiatnak is beválik. Tárnya: XIV. Lajos és Molière együtt ebédelnek. (Persze a király asztalánál.) Előttük és mögöttük mintegy huszonöt figura, mind a Molière alkotásai, az ő vizitákaiból valók. Mintha azt akarná mondani a piktor, hogy e két kiválóság közül a költő a nagyobb ur, mert vele tartanak, akiket teremtett. S a király egyedül van... Ezek az alakok a nagy vizitákaíró halhatatlanságát hirdetik már az életében, a királyt majd csak később állapítja meg a Történelem.

A király, korának leghatalmasabb uralkodója, aki azt az axiómát állította föl, hogy ő: az állam, nem volt igazándi arisztokrata. Volt benne egy demokratikus vonás: szerette az írókat és a színészeket, s dicsekedhetett egy plebejus tulajdonsággal is: kolosszális sokat tudott enni. (Ha nem vitte volna föl az Ur-isten annyira a dolgát, talán nem is elégithette volna ki a gyomra igényeit.) Egy lever alkalmaival szövegezték a tegnapi színházi est, és a költő, aki a boszantó, de mulatságos darabot írta. A szolgálatottevő kamarások egyike lenézőleg nyilatkozott a szerzőről, a kárpitos-ivadékról, akinek jobb lett volna az apja becsületes mesterségét folytatni, semmint erkölcstelen és tapintatlan színműveket írni. Többen helyeselték e nyilatkozatot és kimondták a költőre a szentenciát: »nem uriember, a színpadon meg kell tűrni, de egyebütt bizony nem, mert nem hozzánk való«.

A király haragudott, ha előbb mondtak valamiről vagy valakiről ítéletet, mint ő, mert jobban szerette, ha mindenki az ő véleményéhez csatlakozik, mint ha neki kell ellentmondani a másokénak. Összeráncolta a homlokát s így szólt:

— Molière ma velem ebédel.

Nagy konsternációt keltett ez a mondas. Komédiás a király asztalánál! De a főudvarmester tudta, hogy amit a király tesz, az jól van téve, s kötelességszerűen kérdezte: — S kivülre még ki lesz oly szerencsés, hogy a Felsőged asztalánál foglalhat helyet?

— Senki. — felelte a Napkirály. — Egyedül óhajtok a költővel lenni, aki nekem elég jó társaság.

Egy ur, aki eddigelé nem vett részt a társalgásban, egy másiknak, aki kiharant a *Tartuffe* szerzője ellen, a fülebe sugta:

— Si tacuisses, philosophus mansisses.

A királyra a leckéje miatt nem mert megharagudni senki, de Molière-nek ezen a napon az udvarnál feltűnően megszaporodtak az ellenségei.

*

A költő pontos volt. Azt a mondatot, amely szerint »a pontosság a királyok udvariassága«, úgy magyarázta a vizitákaok szomorú írója, hogy a királyokkal szemben is pontosnak illik lenni. És gondolta: vég-

re egyszer magához méltó emberrel ebédel. Mert Molière-né önagysága — *c'était le secret de Polichinelle*, tudta az egész világ — nem volt méltó élet- és étkezőtársa a kitűnő vizitákaírónak, akit borura-derüre, hétköz- és ünnepnapon csalt meg, akárha ő is molière-i kikapós menyecske lett volna az ura valamelyik szindarabjából.

A király mégis előbb telepedett le az asztalhoz, mint a vendége, s csak aztán intett neki, hogy foglaljon ő is helyet. Ez bátran ült le, egy csöppet se félt a királytól, aki előtt oly sok hatalmas ur reszketett, mert tudta, hogy akit meg tudunk nevetetni, az nem haragszik meg ránk egykönnyen. S ő — észrevette a színpadról — tegnap is úgy megkacagatta ő Felsőgedet, hogy annak a könnyei is kibuggyantak.

A komornyik, aki a királyt szolgálta ki, három tányér levest tett egymásután a gazdája elé; aki a poétának szervírozott, csak egy adagot hozott neki. De Molière ezt is sokallotta, mert a tányér mély s a tartalma igen jóllaktató, kiadós volt. Másutt ünnepnap díszpecsenyét sütnék azokból a nemes és izes husdarabokból, amelyekből ez a híres raguleves készült. (*Potage à la Louis XIV.*) A színész-költő nem volt nagyehető, s már a levestől jóllakott s szinte ebédvégén érezte magát, de partnere, a Felsőged, ajkcséttintve mondta:

— Jó volt étvágygerjesztőnek.

Aztán egy egész fácska hoztak Lajos urnak. Molière bámult, — nem tudta, hogy a nagy király minden istenadta nap azzal a játszi könnyűséggel fogyaszt el egy ilyen fogást, mint amilyennel normálgyomru halandó egy sült galambot kebelez be. A költő ugyanezt a kosztot kapta, de persze kisebb kvantumban, s ettől is megijedt.

— Bámulom a Felsőged étvágyát, — így szólt.

— Valamiben csak excellálni kell az embernek, — felelte szerényen a király.

— Oh! — kiáltott Molière. — Felsőgednek egyéb jó tulajdonságai is vannak!

— Hízogó! — feddette meg őt Lajos király.

De azért mosolygott, mert mint minden nagy ember, szerette a hízogókat és a hízogókat.

A költő: Mily szerencse, hogy nekem nincs ily kapitális étvágyam.

A király: Mért?

A költő: A nagy étvágyhoz nagy javadalom is kell.

A király: Ne higye! Van ember az udvaromnál, aki nálam is többet eszik.

A költő: Csodálom, hogy Felsőged ezt türi. Ugy volna rendjén, hogy aki a birodalmában a legelső ember, az ehessen ott a legtöbbet.

A király: Ennyire nem óhajtom korlátozni a polgári szabadságot. Mit szólna hozzá a Történelem, ha

*) A levesre és pecsenyére vonatkozó adat: historiat.

még abba is beleszólana a király, hogy mennyit ehessen a népe?

A költő: Pedig beleszól.

Lajos egy pillanatra föltekintett a tányérjáról, s csodálkozva kérdezte: — Micsoda?

A költő: Beleszól azáltal, hogy adókat szed. Némely polgártársunktól annyi adót vasal be az ön adószedője, Sire, hogy alig marad pénze száraz kenyérre, nemhogy ragulevesre meg facánpecsenyére jutna. Így hát a király még is beleavatkozik abba, hogy hogyan táplálkoznak az alattvalói.

A király: Ki mondta ezt magának, Molière?

A költő: A génuszom, Felsőged. Mi irók nem estünk a fejünk lágyára, és sokat veszünk észre amit a közönséges emberfia nem lát.

A király: Akkor én is közönséges ember vagyok. Én bizony ezt nem láttam meg, s nem tudtam, hogy így van.

A költő: Sire, ön ezt azért nem tudja, mert rendkívüli ember.

A király: Maga ellentmond magának, barátom.

A költő: Tévedni méltóztatik. Én csak Felsőgednek merek ellentmondani... Amit mondtam, az így értendő: a rendkívüli emberek sorsa, hogy a közönségesek félrevessék őket.

A király: Azt akarja elhitetni velem, hogy engem félre lehet vezetni?

A költő: Ez igen természetes, Sire. Hiszen csupa inferioris emberekkel van dolga, akiknek nincsen nagyobb ambíciójuk és kedveltebb sportjuk, mint tulajárni azoknak az eszén, akiknek az esze különb, mint az övék. Felsőged, mi ezt látjuk, amikor a Muzsánkkal ölekezünk és látjuk a színpadról. Nekünk az az élet, amelyet önök élnek, épp úgy színház, mint önöknek az a játékszin, amelyen mi játszunk a különböző szerepeket.

A király: Poquelin, maga eredeti ember. Az udvaroncaim nem mernek velem ily hangon beszélni.

A költő: Ne csodálja, Sire. Ők még nem küzdöttek föl magukat arra a magaslatra, amelyen bohócok memének lenni.

A király: Megint nem értem.

A költő: Egy ilyen értelmes ember!... De hát a királyok sose értik meg oly könnyen az alattvalókat, mint ezek őket.

A király: Kérem, ne mondjon nekem aforizánákat. Azokat elintézte ön helyett is a boldogult *Larochefoucauld*.

A költő: Ugy értettem, Sire, hogy a bohócoknak mindent szabad kimondani a királyával szemben is, s a Felsőged udvaroncai még nem tartanak ott, hogy merészelnék a bohócot játszani. Félnék, hogy azt rosszul játszák.

A király: És ön azt hiszi, hogy ezt a szerepet jól adja?

A költő: Kérem, én színész vagyok, nekem mesterségem a színjátszás s a legkülönbözőbb karaktereket tudom színpadra vinni.

A király: Tudna királyt is játszani?

A költő: Hogyne, Felsőged! Hiszen ez nagyon könnyű szerep! Még Felsőged is meglehetősen játsza...

A király: Érdekes ember... Tudja-e, hogy kedvet kapok máskor is együtt ebédelni magával?

A költő: Szívesen hallom, Sire. Én is szívesen ebédelek Felsőgeddel. Az ember örül, ha oly jóétvágyu urat lát, mint ön, Sire, és elgondolja, hogy mégis csak boldog ország lehet, amely ilyen tüneményes gyomroknak is előrendő táplálékkal szolgál.

A király: Aki dolgozik, annak jussa, hogy jól eszen.

A költő: Oh, Felsőged, ha mindenki abban az arányban enne, amint dolgozik, akkor Felsőgedre nem jutna minden ebédjéni három tányér ra-

guleves és egy egész fácán, nem is szólva a többi pompázatokról, amelyeket a Felsőged inasai ötven óra óta nem restellnek elejébe tálni.

A király: Egy király munkáját nem lehet azzal a mértékkel mérni, mint egy napszámosét. Az nemesebb dolog.

A költő: Melyik, Felsőged?

A király: Hallja, Poquelin uram, most nem vagyunk a teátrumban, ahol mindenáron humorizálni kell.

A költő: Ha vesszük, mindig és mindenütt színházban vagyunk.

A király: Maga túbecsüli a színházat.

A költő: Nem, csak az életet nem becsülöm sokra. Szeretem a színházat, Felsőged, de nem vagyok ott boldog.

A király: Bizonyosan valami asszony az oka.

A költő: Ugy van, felséges ur. A színházi nők —

A király: Milyenek?

A költő: Hütlének, csalfák, hitszegők.

A király: Az baj. Megcsalta a szeretőjét?

A költő: Nem, uram király, a feleségem.

A király: Lehetséges ez?

A költő: Ott minden lehetséges. És a Felsőged királynéja hü az urához?

A király: Ma jó kedvemben vagyok, és emellett tiszteletben tartom a vendégjogot, máskülönben kikérem magamnak, hogy ily indiszkrét kérdést intézzem hozzám... A mi körünkben az asszonyok hűsége minden kétségen fölül és kívül áll. A mi osztályunkban a férfiak és a férfiek azok, akik megcsalják a szeretőjüket meg a feleségüket.

A költő: Boldog emberek! Mégis csak jó királynak lenni!

A király: Isten tudja! Én már annyira megszoktam...

Az ebéd végén így szólt a király a vendégeinek:

— Rég izlett ebéd olyan jól, mint ma.

A költő: Csak nem főzetett jobb dinert Felsőged a kedvemért, mint máskor?

Nevetett a király s így szólt:

— Nálam mindig jó ebéd van, s bármennyire becsüljem önt, a kedvéért nem verem extra-költségbe magam... Nekem a társaság izlett ma különösen, az öné. Az írók, még ha színészek is egyszersmind, elmésbbek, mint a kamarások, s a szempontjaik eredetibbek, mint azok, amelyeket a generálisaimtól hallok... Legyen máskor is szerencsém. S a feleségének azt üzenni a király, hogy: jobb erkölcsöket!

A költő: Elmondom neki. S szabad Felsőgednek is kívánnom valamit?

A király: Halljuk!

A költő: Jobb erkölcsöket!

A király: Maga bolond, Molière!

A költő: Mindig ezt mondják az okos emberekről.

Kezet csókolta a királynak, hazament, de nem juthatott be a lakásába, mert a felesége, Armande Béjart, bezárkózott ott egy barátjával.

S a költő sóhajtván nyögte magában:

— Bizony jobb a királyok rendszere, amely szerint az asszonyok hűek s a férfiek a csalfák...

A jubileum

Irta: Sz. Szigethy Vilmos

1.

Gédur Jeromos, az istenáldotta hegedűművész, zenetanár volt a kilencedik fizetési osztályban, tehetségtelen polgárgyerekek közt élte le az életét, értett a zeneelmélethez, a zeneszerzéshez, néha pedig — mikor több fűtőanyag kellett — önálló hangversenyt is rendezett.

Jeromos sosem elégedetlenkedett, amiért a sors fanyarul bánt vele. Jeromos alapjában véve nyugodt kedélyű volt, egy pohár sör mindennel kibékítette, ha pedig ihletet akart meríteni, akkor megivott két pohárral.

Cselédt se tudott tartani, az asszonyának a gyerekek segédkeztek, akik hatan voltak. Többen zenei hajlamuk, a legidősebb fiú ellenben a fűszerszakmára hajlamos, minekután öt év alatt három iskolai osztályon át több éles hadat viselt a tanári konzervatívizmussal.

— Kár érted, Jeromos — mondták neki néha magasabb zenei körök. — Itt éled le fanyar környezetben az egész életedet, mikor többre vagy hivatva.

Jeromos tudta, hogy jobban hegedül sok hirkolomp szárnyán száguldó mesternél, mégis megmaradt az ő kis világában, ahol a korpótlékokat kell lesni, mert nincs tőke, amelynek segítségével neki lehetne lendülni és nincs impreszarió, aki távollétében ellátna az otthon maradt éhes szájakat.

— A bizonytalannak csak az vághat neki, aki semmit se reszkíroz. A családos ember mondjon le a művészi ambíciójáról.

2.

Jeromos tagja volt a helyi filharmonikus zenekarnak is, néha hangversenyt rendezett velük a kaszinó bérlője s olyankor a szereplőket vacsorával is megtisztelte, nagy hordó sört veretett csapra. Jeromos ilyenkor nem volt kénytelen figyelmét a poharak számára koncentrálni, hanem annyit ihatott, amennyi jól esett neki. Mivel pedig a felköszöntők sem maradtak el, a kiváló muzsikust, mint városunk jelesét, többen ünnepelték, a sörök szabad folyáshoz jutottak.

— Szép este volt, gyönyörű, emlegette Jeromos még egy hét múlva is. A kaszinós igazi ur, mert nem kiméli az italt.

Te különös virtuozitással játszottál — tisztelték meg a barátjai.

— Hát megteszi az ember, amit tud, de azért a kaszinó bérlője mégis csak előzékeny ur.

3.

Nem szívesen teszem, mégis kénytelen vagyok belemélyedni Jeromos jellemének boncolgatásába és itt lehetetlen elhallgatnom bizonyos tüneteket, amik az idők során több alkalommal is megismétlődtek.

A városi zeneiskolában megtörtént, hogy eltűnt egy-egy hegedű s mivel a hangszerek leltári tárgyként szerepeltek, a hatóság vizsgálatot indított.

A mindenségben a porszem sem veszhet el, a hegedű viszont sokkal nagyobb tárgy, mégis lába kelt.

— Kinek a kezében volt utoljára?

Ezt írtatták vizsgálóbiztosok, akik bizonyára nem méltányolták becső becse szerint a hegedűt, egyedül a leltári számot.

Hát kinek volt? A nyomok Gédur Jeromoshoz vezettek, akár feljebb, akár

feljebb kezdtek egy skálával a kutatást. Ebből aztán fegyelmi származott, tény azonban az is, hogy Jeromosra soha nem bizonyult rá a — mondjuk méltányosan — csinytevés.

Az emberi megbízhatatlanság tipikus példáival lehetett ilyenkor találkozni, mert a tanuk gyűjtőfogalma alá sorolt népség rövid hetek múltán már elfelejtette, mit gyanított, vagy mondott rövid hetek előtt. Jeromost ezek szerint fölmentették, viszont az elveszett hegedű mégsem került elő.

Eppen csak az utókor számára jegezzük föl az ilyenkor elhangzott szálólgéket, bár kiesszük az utókort annak, hogy belezavarodik a tényállásba.

— Annyi gyereke van, de annyi! — Így beszélt az egyik.

A másik vérmesebb volt.

— Elvégre, utóvégre egy város, ugyis mint erkölcsi testület, jobban kibírja.

Itt föl kell említenem, hogy a várost, ugyis mint erkölcsi testületet, különös hangsúlyval szerették az emberek roppogtatni.

A harmadik egészen megértő volt s azt mondta:

— A művész nem olyan lelki diszpozícióju, mint más. Ha valakiről véleményt mondunk, tekintsünk a lelkek mélyére is.

Egyelőre azonban csak a poharak mélyére tekintettek, mivelhogy épp az imént vertek csapra egy sörös hordót.

4.

Igy teltek az esztendők, sőt szaladtak feltűnő gyorsasággal, amit leginkább az asszonyok vett észre különféle szarkalábak és ősz hajszálak révén. Az okvetlenül közigazgatás még mindig a leltárakkal bajlódott s újabb eltűnt hegedűket nyomozott, Gédur Jeromos pedig emelkedett a művészi elmélyülés létráján, — amint azt helyi kritikusai olyan szerencsés ihlettel megállapították. A város a kárt mindig leírta, sőt új tételt állított be a költségvetésébe, mondván bölcs előrelátással: »A zeneiskolát érhető netáni károk fedezése tárgyában«.

Akkor történt, hogy egy figyelmes lélek nevezetes fölfedezésre jutott.

— Gyerekek, az idén van harmincadik éve, hogy Jeromos megjelent a nyilvánosság előtt.

— Jubileum, jubileum! — kiáltozta a megértők serege s nyomban megalakult a rendezőbizottság, sok védnökkel, elnökkel, számtalan taggal.

A műsort egy ötös különítménynek kellett kidolgozni, volt abban üdvözlés, fehér ruhás növendéksereg, zeneszám, bankett, de még mindig nem elég az egész.

— Valami különös meglepetésre is szükség volna, ami örökké emlékeztetése teszi a napot.

Akkor, hosszas töprengés után, megszólalt az elnök.

— Uram, magunk között vagyunk, beszélhetünk egészen nyíltan. Azon tűnődtem, hogy vehetnénk Jeromos barátunknak egy szép hegedűt, de tartok tőle, hogy ez így nem elégíti ki. Valljuk meg, hogy jeles barátunk a komplikált lelkek külön törvényeinek hatása alatt,

— mondhatnám ösztönzésére — az évek folyamán számos idegen hegedűt önmagának vindikált, habár ez perrendszerben sosem bizonyult rá. Ez nála épp olyan lelki szükséglet, mint mindnyájunknak a levegő. (Vagy a sör, — jegyezte meg a telekkönyvvezető, aki brácsázni szokott.) Vegyük meg azt a

hegedűt, jól van, azonban ne nyujtsuk át neki át ünnepélyesen. Ellenben helyezzük el a művész-szobában, aztán adjunk alkalmat rá, hogy — igenis, — magáénak vindikálja. A fő a lelkek intím öröme s nem kétem, hogy ezt el is ériük.

Az indítványt viharos helyesléssel fogadta el a szűkebb bizottság.

5.

Maga a jubileum páriát ritkította s olyan főséges volt megható részletelben, hogy azt még hosszú esztendőök után is emlegetni fogják.

Az ünnepelő közönség levonult az étterembe, hogy helyet kapjon a lakománál, Gédur Jeromos pedig ott ült a művész-szobában, tenyerébe hajtotta a fejét s égett a megtiszteltetés lázában.

Az elnök diszkrétan intett az ünnepelőeknek.

— Pszt! Vonuljunk el.

Lábujjhegyen kilopakodtak a szobából, Jeromost magára hagyták az asztalokon, székeken művészi rendetlenségben elhelyezett hangszerek között.

Később az ünnepelt is megjelent a lakomán s akkor az elnök rendelkezésére elzárta a művész-szobát. Ne jusson idegen a szentelt csarnokba. Később ő maga ment föl, hogy utánanézzon, sikerült-e a meglepetés.

A hegedű, valóban, nem volt már a helyén, de hiányzott egy fagott és épp úgy nyoma vészett a klarinétnak is. Valaki emlékezett rá, hogy a szoba közelében látta keringeni a Gédur-gyerekeket.

— Persze, persze, — mondta eltűnődve az elnök — téves volt a számításunk, mert hétköznapi emberek vagyunk s nem tudunk fölemelkedni a komplikált lelkek magaslatára. A hegedű az csak közönséges eseménye volt az elmúlt esztendőknak. Azonban a jubileum más, az nagy fokozat, kivétel, következésképp nem járhat a sablon nyomain.

Azzal visszament az ünnepelő társaságba s elmondta felköszöntőjét a művésztől, akit a hétköznapi emberek csak csodálni tud, de nem érthet meg, mert képtelen vele együtt röpdülni.

A tuss, amit a filharmonikusok húztak rá, nagyon szép volt, a laikus közönség pedig észre se vette, hogy hiányzik az összhangból a nagybőgő. Mert hogy szavamat ne feledjem, az is eltűnt.

Küldött villanykörtéjét ne dobja el, mert ráfizetéssel becsereéli
MAYERMOP optikus, Subotica

MAGYAR
ÁLTALÁNOS
KÖSZÖNBÁNYA
RÉSZVÉNYTÁRSULAT
BUDAPEST

Ajánl

azonnali szállításra, franko bármely
vajdasági állomásra

tatai szent

felsőgallai meszet

Vezérképviselőt

EISLER ÉS SIPOS SUBOTICA

EREDETI

5125

SCHICHT-szappan a **SZARVAS** védjeggyel
a világ legjobb és használatban legolcsóbb szappana
Ügyeljen a **SCHICHT** névre és a **SZARVAS** védjegyre.

Az 1190 %-os pótdadó főoka

Irt: G. R.

Ami Subotícán történik a községi adóterhek elosztásánál, általános jelenség az egész Vajdaságban. S ez az anomália meg fog maradni mindaddig, míg a földbírtok igazságos megadóztatása megvalósítva nem lesz.

A Vajdaságban egy hold szántóföld évi földadója az 1914. évben átlagosan 20 korona volt. A birtokos fizetett még 30% általános jövedelmi pótdadót, 5% betegápolási pótdadót, összesen tehát 27 koronát tett ki az állam adóbevétele egy hold után. Ebből községi pótdadó kivételére szolgáló alap 20 korona. A háború alatt még a magyar kormány megterhelte a földadót 60% hadi pótlékkal. A SHS királyság megalkulása után a második esztendőben ezt az adót négyszeresen, koronákban, s a harmadik esztendőben az egész összeget dinárokból szedték be. 1923. évi költségvetés behozta a földadóra és járulékaire az 500 százalékos »vanredni prirez« (rendkívüli pótdadót.)

Nézzük, hogy ma mit fizet egy hold tulajdonosa: földadó 20 dinár, 60 százalékos hadi pótlék 12 dinár, általános jövedelmi pótdadó 6 dinár, 15% betegápolási pótdadó 3 dinár, 500%-os vanredni prirez 205 dinár. Összesen 146 dinárt fizet az államnak egy hold szántóföld tulajdonosa. Ebből azonban községi pótdadóalap csakis 20 dinár, mert az összes pótlékok mentesek a községi pótdadó alól.

Egy foltozó suszter fizetett 1914. évben 7 korona 20 fillér I osztályú kereseti adót, s ez községi pótdadóalap is volt. A kisiparosokat 1921-ben kivették az I. osztályból és besorozták a III. osztályba. Most az adójukat az adókiadó bizottság állapítja meg s a mai viszonyoknak megfelelően 200 dinárban. (Magasabb kivételek is előfordulnak.) Ez a 200 dinár egész összegében községi pótdadó alapot képez, s így a kisiparos annyi községi pótdadót fog fizetni mint egy tizholdas földbirtokos. Ezenkívül fizet 200 dinár — néha több — forgalmi adót is.

Ha egy kis községben 1914-ben a földadó kitétt 10.000 koronát, az I., II., III. és IV. osztályú kereseti adó pedig 2000 koronát, ma az arány a következő lesz: földadó 10000 dinár, egyéb kereseti adó együtt pedig legalább 10000 dinár. Tehát az adóalap megnövekedett 8000 dinárral. Ennek az összegnek községi pótdadó alá bevonása tehermentesíti a földbirtokosokat.

Van azonban a községi pótdadónak második csoportja is. Ide tartoznak a belrendőrségi kiadások. Az erre a célra kivetendő községi pótdadó alapján szolgáltatnak: a házadó, a kereseti adók, tőkeamat- és járadékadó és a nyilvános szakmára kötelezett vállalatok adója. Tehát egy földesgazda, ha van egy háza is a faluban két szobával, a belrendőrségi kiadásokhoz 4 dinár házadó s II. osztályú kereseti adója alapján fog hozzájárulni, míg a foltozó suszter 200 dinár adóalap után. A földadó nem szent és érintetlen, hanem igenis minél hamarabb alapos revízió alá veendő s a más adóágakban tapasztalt emelkedés mérvéhez képest igazságosan felemelendő, vagy pótlékai is községi pótdadó alá vonandók.

A községi törvény, (1886. XXII.) összhangban volt a magyar adótörvényekkel. Tehát ha az adótörvények bármely ágában alapos változás állt be, (I., III. osztályú kereseti adó) okvetlenül meg kell változtatni a községi törvény pótdadó-kivétési rendelkezéseit.

Van azonban még egy egyszerűbb és jobb út is: átterés az adószámításban az aranydinárra. Hagyjuk meg a régi földadó katasztereket s a földadót a régi összegben s arany dinárokból, a kereseti adó bevallásokat pedig valorizáljuk s a kereseti adókat is vessük ki aranydinárokból.

Ekkor rögtön helyreáll a községi háztartások régi egyensúlya.

TERE-FERE

Mahatma Gandhi bójtje. Mahatma Gandhi, az indus próféta bójtolt, Huszonegy napig tartott a bójtje, mely alatt vizen kívül semmit se vett magához. Az apostol azért vállalta magára ezt az önsanyargatást, hogy India mohamedánjai és budhistái egyesüljenek. Huszonegy napig India háromszázmillió embere remegő érdeklődéssel várta a bójt végét.

Londonba most érkeztek el Mahatma Gandhi utolsó fényképei, melyek ösztövérenek, elcsigázottnak mutatják őt. Az életet körötte csak valkuzgú hívei jelentik. Ő maga össze van törve, teste szinte élettelen, szemét a földre sűti. Űni is alig tud. A gyengeségtől megfektetett bőre alatt kirajzolódik esont váza. De ez a kimerült, ronlatag test, melynek annyi ereje sincs, hogy fenntartsa magát, a titokzatosság lehelletét árasztja maga körül, a jóság és irgalom oly varázslatát, hogy az angol szellem is meghajol előtte.

Ez a huszonegy bójtnap nem arra szolgált, hogy Anglia azalatt visszaadja India függetlenségét. Arra sem, hogy az indiai tömegek uira ellenállásra kapjanak. Ma már más módon folyik a harc. Az indusok belátták sok évi tapasztalatuk nyomán, hogy a keleti szentvédés hite nem törli meg a nyugati hatalmakat. Ellenben a Gandhi erkölcsi, politikai nagysága így is óriási erőt jelent. Nem hiába állította róla Rabindranath Tagore, hogy az ő lelke az emberiség egyik legtisztább kincse.

Az angol orvosok ellenben azt állítják, hogy a próféta föltétlenül lelkibeteg. Aki ilyen áldozatot vesz magára, az örült, magyarán kötni való bolond. Nem tudjuk, igazuk van-e ezeknek a tudós orvosoknak. Azt azonban tudjuk, hogy az ő bójtje alatt az indusok, mohamedánok megértették egymást, és azt kívánjuk, vajha Európát is ilyen örültek, ilyen kötni való bolondok vezétnék.

Csak egy ilyen politikust nekünk, aki egy célért huszonegy napig tud bójtolni. Nem vizen. Csak savanyu káposztán. Feltét nélkül. Feltétlenül!

Novellagyárosok vezérkönyve.

Amint Ugo Ojetti, a kritikus hírvil adja, Londonban Michael Joseph kiadott egy vezérkönyvet, melynek célja az, hogy a műkedvelő novellairókat megtanítsa írni. Angliában és Amerikában rengeteg novella kell s a novellairás kitűnő mellékkereset azoknak is, akiknek más foglalkozásuk van.

Pusztán Angliában kilencvenhét olyan folyóirat jelenik meg, mely csak novellákat közöl. Hozzá kell számítanunk még az északamerikai és gyarmati újságokat is. Csak 1923-ban tizenhárom új novella folyóirat támadt. Átlag havonta háromszáz novellát tesznek közzé és a legrövidebbek ezertől ötszáz ezer szóból állanak. Könyvtárakat nyelnek el ezek a titáni magazinok. Aztán jól is fizetik. Husz sterling a tiszteletdíja egy négyezer szóból álló novellának, de a kezdő beéri két sterlinglel is. Amerika még jobban fizet. Egy rövid novelláért kétszáz dollárt kapni. Irvin S. Cobb, a híres novellairó minden elbeszéléseért 500 dollár honoráriumot tesz zsebre.

Ez a muláságos vezérkönyv a fiataloknak, tapasztalatlanoknak szól. Anynyira népszerű, hogy máris a negyedik kiadást érte meg. A szerző angol pontossággal tájékoztatja őket a száz folyóirat irodalmi irányáról és kívánságáról, a szerkesztők ízléséről és szeszélyéről, sőt arról is, milyen levél kíséretében kell beküldeni a novellát, mennyi idő múlva kapnak választ és milyen előnyökkel jár az úgynökök alkalmazása.

Aztán következnek a tanítások és elvek. Ezekből itt közlünk néhányat: 1. a párbeszédés, vagy levélformában írt novella ma már nem népszerű; 2. az erkölcsi prédikációkat senki sem hallgatja meg; 3. kerüljük a világháborús epizódokat, mert az nem érdekli a közönséget, főképp, ha angolok, franciák, amerikaiak szerepelnek bennük. Az egzotikus

hősök, oroszok, bolgárok, magyarok, még hagyján; 4. az a novella, melyben a férfi föláldozza életét a nőért, vagy a nő a férfiert, ma már az aggszüzeket is ásitásra készíti.

Az írók is tanácsokat kapnak. Ezekből is itt van pár. 1. A jó novellairó befejezi novelláját, mielőtt leülne megírni. 2. Az irodalomban a realizmusnak semmi köze sincs a valósághoz. 3. Többet ír sejtetni, mint leírni. 4. A novellairó művészete abban áll, hogy láthatóvá tegye azt, ami láthatatlan. Helyeket, személyeket, cselekményeket úgy kell látnia, mint ahogy látja íróasztala deszkáit és dolgozószobája falait.

Nem rossz tanácsok. Aki tud írni, annak nem árt. Aki pedig nem tud írni, annak nem használ.

Uj lelet Pompejiben. Pompejben ma is szorgalmasan folynak az ásások. A líres Bőség Utján most váratlan leltre bukkantak: megtalálták az ókori földmérés szerszámát, melynek mivoltával eddig nem voltak tisztában, minthogy a latin remekírók sehol sem emlékeznek meg róla.

Mikor föltártak egy boltot, mely mögött a földszinten egy mellék helyiséget is találtak és az első emeleten két más lakószobát, számos bronztárgy került elő, közöttük egy kereszt-alaku műszer sulyokkal, ólomzsinórokkal, karikákkal s egy fémhegyű rud. Sok találgatás után rájöttek, hogy az ókori szögmérő egyetlen meglevő példánya jutott kezünkbe, a földméréshez szükséges műszer. A fémhegyű botot beszúrták a földbe, a végére egy klemelkedő kart erősítettek, mely négy kart mozgat s erre ölmos zsinórokat függesztettek.

A boltban találtak ezenkívül számos érclemezt is, egy elefántesont-dobozkát, melynek födelén hordozható óra van s falain a mértékegységek rajza. Semmi új sincs a nap alatt.

Megint egy titkár! Anatole France halála után megjelent egy könyv, melyet az elhunyt író titkárja írt, Brousson. Tizenkét évig dolgozott vele, de életének utolsó évtizedében már nem is látta őt, mert Brousson már tizenöt évvel ezelőtt eltávozott a mester mellől. Most jelentkezik a másik titkár, Goff, ki akárcsak Eckermann Goethe beszélgetéseit naponta följegyezte azt, amit Anatole France mondott. Se szeri se száma a titkároknak.

Goff könyve azonban érdekes, mert Anatole France háborus, forradalmas, éveit írja le, s jellemzi politikai fölfogását. Mikor kitört a világháború, őt is elfogta, nagyon rövid időre a francia hevílet, de aztán urrá lett kétkedő emberi szelleme, végül pedig, mikor a háború a végtelenbe nyult, nyíltan a vérontás, embermészárlás ellen fordult. Nem bizott többé a vezetőkben, lenézte a közvéleményt, mely a vég-sőkig tartó ellenállást hirdette.

— A polgárháboruban — mondotta — legalább tudjuk, hogy miért harcolunk: a pártok gyűlölik, az emberek megvetik egymást és ismerik az indító okokat. Ellenben a külső háboruban ismeretlen ellenfelek ölnék, kiknek semmi okuk sincs a gyűlölködésre.

Igaz az, a könyv írója szerint, hogy Anatole France a harmadik internacionáléhoz csatlakozott, mely oly kevés hálát mutatott irányában. Ő azonban ezt megbánta. Látta, hogy az orosz és francia forradalom között nagy a hasonlatosság s nem csinált titkot abból, hogy mennyire megveti a francia forradalmat. A francia forradalomban főképp azt hibáztatta, hogy a nemzeti hadsereget léptette a zsoldos hadsereg helyébe s így a polgárok az elméleti szabadságot drágán fizették meg.

— Annyi bizonyos, — szolt egyszer — hogy nem kell visszasóhajtani a múltat, de azért semmi különbség sincs az utolsó században lefolyt vérontás és a forradalmat megelőző bármely háború közt, melyben zsoldos csapatok vettek

részt. A forradalom rossz dolog. Neki köszönhetjük a népek háborúját, mint ezt is és ez — szörnyű!

A gyilkos a cigaretta és a virág. Svájc egyik kantonjában, hol még van halálbüntetés, gyilkosság büntéteért kivégezték Clemente Bernet-t. Ez az eset foglalkoztatta a svájci lapokat.

Bernet teljesen pénztelenül került ki a börtönből, miután tizenhatszáz últ lopásért. Bement egy ispán-házba, azzal a szándékkal, hogy tovább folytassa eddigi életét. Itt egy tizenöt éves lányt talált, az kiabálni kezdett, elienszegült. Bernet erre állati módon meggyilkolta.

Pár nap múlva, hogy letartóztatták, jelentkezett az ügyésznel, hogy mindent bevall, csak adjanak neki egy cigarettát. Szenvedélyes dohányos volt. A jogtudósok tanulmányozhatnák, hogy a bűnös lelkére milyen hatással van az a nikotin, melyet rendszeren megvonnak tőlük.

Miután a gyilkos rágyújtott a cigarettára, váratlanul megváltozott. Beszélt, beszélt, áradozott, beismerte bűnét és egészen megtört. Hogy halálra ítélték, nem akarta aláírni a kegyelmi kérvényt. Szelid megbánásban töltötte utolsó napjait, levelet írt szüleinek és az ártatlan áldozat rokonainak, azt kérve, hogy gyalultatlan fakoporsóiba tegyék be a leánya képét.

A síralomházban csokrot kapott sógorától és ez annyira meghatotta, hogy órákig sírt, a virágokra borulva. Erősen, meg nem törve lépett az akasztófa alá, töredelmes és bocsánatkérő szavakat intézett a jelenlevőkhöz. Vidáman halt meg.

Milyen lesz a 2023-as forradalom?

Jókai megírta a jövő század regényét, melynek sok jóslata valóra vált. Egy olasz regényíró Nino Salvaneschi most még nagyobb fába vágta fejszéjét: a jövő évezred forradalmát álmodta végig, egy regényben.

2023-ban a feketék föllázadnak a fehérek ellen. Afrika az afrikaiaké! Ki az európaiakkal! A forradalom vezére egy förtelmes fekete törpe, mely apostoli és hadvezéri ihlettel irányítja a mozgalmat és készíti elő a pusztulásra érett fehér fajtát megsemmisítését. Egy uszó szigeten lakik, melyhez csak auroromobilokon lehet eljutni, melyek akkor majd divatban lesznek. Hogy célját szolgálják a fekete törpe elrabolt orvosokat, tudósokat, híres mérnököket, kiket mihelyt az ő birodalmába érkeznek, rabszolgaként alkalmaz a forradalmi munkákra.

Ezzel pedig nem éri be. Nemcsak a fehér emberre veti ki hálóját, hanem a fehér nőkre is. Így kerül hozzá egy kitűnő newyorki sebész is, kit a feleségével együtt hozatott magához. Szerencsére a forradalom nem sikerül. Megbukik, a fehér emberek győzedelmeskednek. Legalább is — a regényben.

Lysiform

Nélkülözhetetlen hölgyek részére!

Perzsa, smyrna és plüsszöngy függönyök, sezlontakarók, bamulatos olcsó árakon
KRAUSZ ED-NEL, NOVISAD

Zongorázik? Hegedül? Cimbalmozik? Klarinétot vagy mandolint játszik?

A MORAVETZ ALBUM

ezidén a fenti hangszerekre külön-külön kötetben jelent meg. Ez a legszébb és epraktikusabb karácsonyi ajándék. Japozslávia összes könyvkereskedéseiben kapható. 8747

KÖNYVEK

A Génius olcsó könyvkiadása békebeli kiállítású, békepapíron nyomtatott könyveket hoz *olcsón* forgalomba. Az olcsó akcióban megjelent könyvek közül két könyvre hívjuk fel a figyelmet. Az első Pierre Véber: *Pompadour kalandjai*. Pierre Véber nevét a magyar olvasó jókedvű, ötletes vígjátékaiól ismeri. A francia humorista ebben a könyvben sem lesz hűtlen önmagához, vidám, jókedvű regény a színházi világból. A Pompadour kalandja egy vígjáték címe, amit két társszerző, két újságíró írt s a regény ennek a szindarabnak a regénye az ötlet megszületésétől a premierig. Lebilincselően kedves történet a Pompadour kalandja, amely ötletesen mutatja meg, ami a színházi néző előtt rejtve marad, a kulisszák visszáját, a szerelmi szövevények szövedékét, szerző, színészek, színelgáztatók harcát.

A másik könyv, ami szintén a Génius olcsó könyv akciójában jelent meg Dosztojevszki: *Fehér éjszakák*. Trócsányi Zoltán művészi fordításában. A hangja és a hangulata borongós, szomorú.

Három ember körül forog ez a finom színekkel szőtt szerelmi történet: egy szegény lány, a szobaur s egy, a szobaurnál sokkalta ügyetlenebb, gúmolatlanabb férfi körül, aki szinte egyebet se tud, mint ennél is, amannál is mélyebben, rajongóbban, önzetlenebbül szeretni. Anyira szeretni, hogy szóval, keserűség nélkül félre is tudjon állni a végül mégis csak egymásra-találtak boldogságának utjából. Dosztojevszki a szegények, vigasztalanok, megszorítottak költője a mélyek mélyéig ható pszichológiával aknázza ki ennek a furcsa honyodalomnak lehetőségeit.

Mindkét regény Vig Zsig. Sándor szubotivai könyvkereskedésében szerezhető be.

*

A harmadik regény Thomas Mann: A varázshegy című új regénye. Az elmúlt év nagy regénye, amely a német és a magyar könyvpiacra keltett nagy feltűnést. Ezt is a Génius adta ki Turóczi József gondos és precíz fordításában.

Thomas Mann új regénye tulszárnyalja az utóbbi évek leghatalmasabb regénykonceptióit. Hőse egy jó polgári családból származó fiatalember, Hans Castorp, aki véletlenül a sváici hegyek közé kerül, egy tüdőszanatóriumba. Davosba, s különböző lelkitusák és kalandok után öntökred. Kilenc évig él a »varázshegyen«, s ez a kilenc év hovatavább egészen leveszi a lábáról, megbénítja az akaratát, megbabonazza egész világlátását. Ez a tömör váza A varázshegynek, erre az egyszerű szerkezetre azonban Thomas Mann káprázatos művészete óriási épületet épít. A sanatóriumi életnek, a beteg emberek egész társadalmának sokszínű s szinte hiánytalan képét nyújtja regénye lapjain, a beteg ember pszichéjének minden legkisebb vonását, a végtelenségig pontos megfigyeléseken alapuló, izgalmas és mesteri rajzát, valóságos keresztmetszetét adja az analízis éles és finom eszközeivel.

Jugoszláviában Vig Zsigm. Sándor könyvkereskedése után szerezhető be a könyv.

*

Zenei Szemle. Jánosy Dezső decemberi zenei folyóiratának három rovata hódol Puccini emlékének: a vezércikk általános méltatással szolgál, a zeneesztétikai rovat alatt Jánosy Dezső ad Puccini zenei egyéniségéről és történelmi hivatásáról befejezett képet, míg a Memento rovatában műveinek külön, jellemző összehasonlítása van adva. A füzet hátralévő anyagát illetőleg a budapesti Opera »Mirandolina« című bemutatójának részletes ismertetése következik, ezután a budapesti és a csehslóváki zenei életének ismertetése. A Zenei Szemle félevesi előfizetési díja 50 le, s Temesváron Jánosy Dezsőnél rendelhető meg.

*

Móricz Zsigmond öt hatalmas verse vezet be a Nyugat újságját, melynek további gazdag tartalmából kiemeljük Krady Gyula, Thury Lajos és Reményik Zsigmond rendkívül érdekes novelláit. Kovács Mária pompás egyfelvonásos drámáját, Schönflin Aladár színházi krónikáját, A színpodalmi rész külön érdekessége Paul Geraldý versel, melyeket Kosztolányi Dezső ültetett át magyarra mesterien.

Rudolf trónörökös házassága

Gróf Chotek Bohuszláv, a házasságszerzéssel megbízott brüsszeli követ bizalmas jelentései Ferenc Józsefnek

A bécsi cs. és kir. állami és udvari levéltár titkos írásából

A kis Erzsébet főhercegnő születése

Rudolf és Stefánia házassága a »Bácsmegyei Napló«-ban már ismerttetett előzmények után végbement. De a házasság gyümölcse sokáig váratott magára. Három esztendő múlt el, mikor a trónörökös neje anyai örömök elé nézett. Egy ilyen öröndetes esemény az udvarnál rengeteg dolgot ad a főudvarmestereknek. Az udvartartás többi személyzetének is, de főleg neki. Hihetetlen, mi mindenre kell gondolnia a szegény Hohenlohe hercegnek! Fogalmat alkothatunk magunknak arról, ha elolvassuk az előterjesztést, amit a császárnak és királynak tett. Ha ebbe belepillantunk, úgy tűnik fel előttünk a dolog, mintha még mindig a XVII-ik században, a Habsburgok spanyol udvarában volnánk...

Ime az erre vonatkozó hivatalos írás: P. R. 26.855.

Előterjesztett június 7. Kiadatott szept. 6.

Hehenlohe herceg első főudvarmester 1883 június 4-iki 3060. szám alatti előterjesztése

Ő császári és királyi fensége, Stefánia főhercegnő, trónörökösne lebetegedése és a várt fenséges újszülött keresztelése alkalmából fogantatandó szertartásokra vonatkozólag.

Hohenlohe herceg bátorodik javasolni:

Öfelsége kegyeskedjék elhatározni, miszerint ez alkalommal a fenséges újszülött keresztelődjén, — amely alkalommal Öfelsége és a császárné Öfelsége mint keresztzülők fognak szerepelni — mutatis mutandis, (a megváltoztatandók megváltoztatásával) mindazon szertartások megtartásának, amelyek a császárné Öfelségénél annak idején Laxenburgban erre nézve megállapítottak.

A szertartások rendje a következőleg foglalható össze:

1. Egy héttel a várható legmagasabb öröndetes esemény előtt a szülés szerencsés kimenetelért való imádság az általános templomi imákba foglalatik, amire nézve Hohenlohe herceg a szokott módon mindkét ország kultuszminisztere útján intézkedik, amint erre a főhercegnő főudvarmesternője részéről figyelmeztetést kap. Megfelelő időben, a szülés közeledtével, az udvari várkapólnában, valamint Schönbrunban és Laxenburgban a szentségek kitétele mellett nyilvános imaórák tartatnak. Hohenlohe herceg gondoskodik arról, hogy a megfelelő időpont néki tudtára adassék.

2. Nyomban a szülés után Bécsben, Budapestben, Prágában és minden tartományi fővárosban, főherceg születése esetén 104. főhercegnő születése esetén pedig 21 ágyulövés adandó le.

Az erre vonatkozó értesítést Hohenlohe herceg a birodalmi hadügyminiszterrel való előleges megállapodás értelmében annak idején a főszárnysegédek útján az illető katonai parancsnokságokhoz táviratilag juttatja el.

Mint előző esetekben, úgy ez alkalommal is elrendeltetik, hogy ha a szülés este hat óra után vagy pedig éjjel történik meg, az üdvölvések csak másnap reggel hat órakor adassanak le.

Az üdvölvések után Bécsben a Szent István-templomban, Budapestben, Prágában és a tartományi fővárosokban ünnepies Te Deum tartatik és pedig, ha a lövések délelőtt 9 óra és délután 3 óra közt adatnak le, aznap este hat órakor, különben pedig délelőtt 11 órakor.

3. A fenséges újszülött ünnepies keresztelése alkalmával tartandó szertartások rendjét legalázatosabban alulírott következőleg javasolja megállapítani.

Előrebocsátatik, hogy a keresztelőszerartása, mint ő császári és királyi fensége, a trónörökös keresztelődje alkalmával, a laxenburgi várkastély földszinti ebédlőtermében menjen végbe és a keresztelőn a főhercegnő főudvarmesternője szerepeljen, nemkülönb a palotahölgyeken, az udvarképes hölgyeken, udvartartás férfitagjain és a tábornoki karon kívül, a miniszterek, a birodalmi gyűlés és a magyar országgyűlés mindkét házának elnökséget, az alsó-ausztriai tartományfőnök, Bécs város polgármestere legyenek jelen; a diplomáciai testületből azonban csak az apostoli nuncius hívassék meg és a belga követ feleségével.

Egyes részletekre vonatkozólag bátorodik Hohenlohe herceg következő javaslatokat tenni:

1. A keresztelős szertartás elvégzésével Bécs hercegérseke bizassék meg, akit erre Hohenlohe herceg a szokásos módon felkér. A szertartás végzője és segédlete, az apostoli nuncius, a belga követ, a palota- és udvarképes hölgyek, az udvartartás férfitagjai és a többi meghívott vendég udvari különvonatokkal szállítatnak Laxenburgba és vissza Bécsbe.

3. A keresztelés szertartásának végzője, nemkülönb a császári ház minisztériuma útján az idegen udvarok értesítésének eszközlése végett kéri Hohenlohe herceg a nevek legkegyelmesebb közlését, amelyet a fenséges újszülött a keresztelésben nyerni fog.

4. A szülés és a keresztelés alkalmával felmerülő költségek, amennyiben azok a legmagasabb magánpénztárból vagy pedig a főkamari kar dotációjából nem lesznek fedezendők, a főudvarmesteri kar rendkívüli kiadásainak dotációjából nyernek fedezetet.

Körmg.

Leírta: Shmochulovszky 7/6.

Az előterjesztés legmagasabb elintézése 1883. június 8.

Braun.

Legmagasabb elhatározás.

Elfogadom az előterjesztett tervezetet a keresztelési szertartásokra vonatkozólag, valamint az előterjesztésben foglalt javaslatokat utalással az állam önének szóval tett megjegyzésekre.

Schönbrunn, 1883. június 8.

P. J.

Megjegyzendő, hogy Hohenlohe előterjesztése ama pontjának, hogy az üdvölvések este hat óra után már ne történjenek meg, hanem más nap reggelre halasztassanak, különös oka volt, még pedig a külpolitikai viszonyokban. A közönséget állandó izgalomban tartotta akkoriban az orosz háború fenyegető veszedelme. Mint az állami és udvari levéltár irataiból, gróf Kálnoki külügyminiszter feljegyzéseiből kitűnik, a háború csak egy hajszálon függött. Ezért az éjszakai ágyuzás esetleg riadalmat kelthetett volna.

Álljon itt most a főkamari javaslat a keresztelési ajándékokról.

309/883. Pr. 225/858.

Előterjesztett június 16.

Kiadott július 9.

Gróf Creneville tábornok nagy főkamari előterjesztése

1883 július 15-én, 806. szám alatt.

Ő császári és királyi fensége Rudolf trónörökös és ő császári és királyi fensége, a trónörökösne születendő fensége

ges gyermeke keresztelődje alkalmából adandó ajándékok ügyében.

Öfelsége szóbeli parancsához képest a következő intézkedések teendők:

Az ő császári és királyi fensége, Stefánia trónörökösne szánt 40.000 forint értékű smaragdékszer, amelynek költségeire öfelsége 20.000 forintot legmagasabb magánpénztára terhére kiutalni méltóztatott, az alapítványi igazgatóság letépenztárában őriztetik és mindenkor rendelkezésre áll.

A többi ajándékok, és pedig a) egy dohányszelence öfelsége főudvarmestere részére, öfelsége legmagasabb nevének kezdőbetűivel, 4000 forint értékben, b) egy női ékszer a trónörökösne öfelsége a szertartásban szereplő főudvarmesternőjének 4500 forint értékben és c) egy apáturi kereszt Bécs hercegérseke részére 2500 forint értékben, már csaknem elkészültek.

Egyebekben bátorodik gróf Creneville legmagasabb felhatalmazást kérni, hogy a többi szokásos pénzbeli ajándékokról gondoskodhassék és bátorodik errenézve az edigi szokáshoz képest javaslatba hozni:

a házi orvosnak	300 arany
az accoucheurnak	250 «
a szülésznek	200 «
az udvari lelkésznek	100 «
a laxenburgi lelkészeknek ..	40 «
a szertartást végző segédleteknek	50 «
a gyermekszoba személyzetének	130 «
a trónörökösne öfelsége személyzetének	400 «
Osszesen:	1470 arany

Mindezen ajándékok ékszerekben és pénzben, a smaragdékszerre legkegyelmesebben átváltat 20.000 forint levonásával, az ajándékozás alából fedeztetnek, amire nézve annak idején az összkidadások megállapításakor a legkegyelmesebb kiutalás kértik.

Végül bátorodik a főkamari megjegyezni, hogy a kivonuló katonaság és a szegények megajándékozása dolgában öfelsége korábbi esetekben külön intézkedéseket kegyeskedett tenni, ami ez alkalommal is legkegyelmesebben lenne eszközönd.

Elintézés 1883 július 17.

Legmagasabb határozat.

A javaslatokat tudomásul vettem és megadom önek a hért felhatalmazást. A kivonuló katonaság jutalmazása és a szegények megajándékozása ügyében annak idején mds uton intézkedem.

P. J.

Kellő időben kérem ezt emlékezetembe juttatni.

Ischl, 1883. 18/7.

P. J.

A főkamari javaslatában említett accoucheur az egyetem egy tanára volt. Az akkori viszonyok élénken és érdekesen tükröződnek vissza ebben az ajándékozásai jegyzékben...

Prima minőségű
GYERMEK GUMMIUGYIK
á 25 és 28 dinár
PARFÜMERIE LUKÁČE, NOVISAD
H te Kraljica Maria útján

E. SZECSI
PHILATELIA
bélyegkereskedés Subotica főpostánál
Legújabb album Michel 1924-25. albumok minden nap az üzletben. Bélyeggyűjtőknek való, azokat megkeresésre küldök. — Megvételre keresek használt jegyzéket b bélyegeket.

Gummi füzök 350.— dinártól
Haskötő és Gradhalter
Novisad rendezése.
Haskötő, Gyomororotító, Melitartó,
Régi füzöket divatosra átalakítok.
Virág Leontina Aleksandrova ulica 11.

Raktáron: keramittégla és lapok, fajonca-lapok és mindennemű gipzáru

Uj! Betongipsz padlóburkolat! ÁRPÁDFY JENŐ PAJE DOBANOVAČKOG

ELADÓ

1 drb prés teljesen felszerelve vágóasztalokkal, strangfale és bibersvanc gyártáshoz és hozzá szárító keretek 20.000 drb. 600-700.000 drb I. oszt. bibersvanc cserép szintén ELADÓ.

SAVIN és RELJIN

gőztéglagyár

PAŠIČEVO, VOJVODINA

10086

TÜZIFA és FASZÉN

Ajánlunk azonnali vagy későbbi szállításra vagon-tételben és hajórakományként prima egészséges bükk, gyertyán, vegyeshasáb és dorongfát, továbbá száraz villázott faszenet a LEGOLCSÓBB napi árak mellett.

„DANICA”

Faipar és Butorgyár Osijek, Telefon 404.

4713

WEISS S.

ÜVEG- ÉS PORCELLÁNKERESKEDŐ
SUBOTICA, ALEKSANDROVA UL. 7

UJ! „RESISTA” UJ!

Tűzálló üveg főzőedény, u. m.: tázék, lábas, kuglósfűtő, omletsütő gömbölyű és ovál

Higiénikus és tiszta

Egyedüli gyárikerakat Vojvodina és Szerbia részére
Viszonteladónak árengedmény!

Nagyban! 4367 Kicsinyben!

A Vojvodina nagyobb városában levő vegyészeti gyár keres azonnali belépésre feltétlen mérlegképes könyvelőt magyar, német, szerb nyelvismerettel. — Csakis elsőrangú munkaerők adjanak be ajánlatot, referenciák és fizetési igények megjelölésével „Perfekt” jelleggel a kiadóhivatalba.

145

SZENTI és VIRÁG SUBOTICA

ÉPÜLET és MŰBUTOR ASZTALOSÁRU GYÁR

KÉSZITENEK: Műbutorokat, épület, portál, parkett, üzletberendezéseket, stb. — Ajánlatot díjmentesen küldünk az ország bármely részébe.

TELEFONSZÁM: 383.

185

LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS

ARMATURÁK, PUMPÁK, HYDRANSOK
ÉS SZIVATTYUK MINDEN FAJA

Teudloff-Koncern Jugoslav. d. d. za promet
armatura, sisaljka i strojeva
ZAGREB, Paromlinska cesta i (Paromlin) Pošt. pretinac 270

6203

Rejtvény.

Iván K R

A múlt vasárnapi számunkban közölt képrejtvény helyes megfejtése:

„Lisztavezető”

Helyesen megfejtették 219-en. Könyvjutalmat nyertek: 1. Wollner Imre Sombor, 2. Grün Bozsike Subotica Trubičeva 18., 3. Schiller Manci Nova-Kanjiža 4. Eisler Bora Subotica Fra Jese trg. 5. Schöbel Jenő St.-Kanjiža, 6. Pércsics Mariska Subotica Bleszáttelep 8. Felkerjük a könyvjutalmat nyerőket, hogy 4 d nár portóköltiséget szíveskedjenek a kiadóhivatalba beküldeni.

Fémrudak
üres és teljes
csapágyöntvények
speciális
bronzöntvényekből
mindennemű
üzem
lokomobil
és mezőgazdasági
gépekhez
nyersen
és kidolgozva

MEMA
SUBOTICA

Fémöntőde
osztály

Öntvények
minden anyagból
mint vörösréz-
sárgarézfének
ólom
cink sít
modellek és
rajzok után
Saját modell-
asztalos
és konstrukció
osztály

Szállítások azonnal és
szakszerűen eszközöltetnek

J. N. Schulhof d. d. Osijek
Jugoszlávia legrégebb és legnagyobb
fával égető mészművek

Ajánl

beremend-harsányi kőből égetett, elsőrendű, fehér,

darabos meszet

Minden mennyiség azonnal szállítható. Kizárólagos
képviselet a Vajdaság részére

Révai Adolf, Subotica

Telefon 5-51.

226

LOKOMOBILOK 16-600 HP

KÖLCSÖNKÉPEN IS

WOLF-LANZ új vagy teljesen átjavítva, kipróbálva
gyári jóállással és szereléssel

Nyersolaj—Diesel—Szivógáz-motorok
BRAČA FISCHER D. D. ZAGREB

Pantovčak 11B. — Tekintse meg nagy raktárunkat.
Vezérképviselet a Vojvodina részére.

Gruber Ferenc mérnök-igazgató Novisad
Jovana Subotića 9. — Postafiók 69.

6282

A sombori határban köz-
vetlen vasutállomás mellett

30 kat. hold prima

szántó föld

modern, cserepes gazdasági
épületekkel kedvező fizetési
feltételek mellett

eladó.

Bővebb információt ad
Dr. Veselovski József
ügyvéd, Sombor

147

Irodistanó

hosszabb gyakorlattal, ki a
könyvelésben jártas és az
összes irodai teendőket vég-
zését vállalja, megfelelő áll-
ást keres. Megkereséseket
„Komoly” jellegre a kiadó-
hivatalba kór.

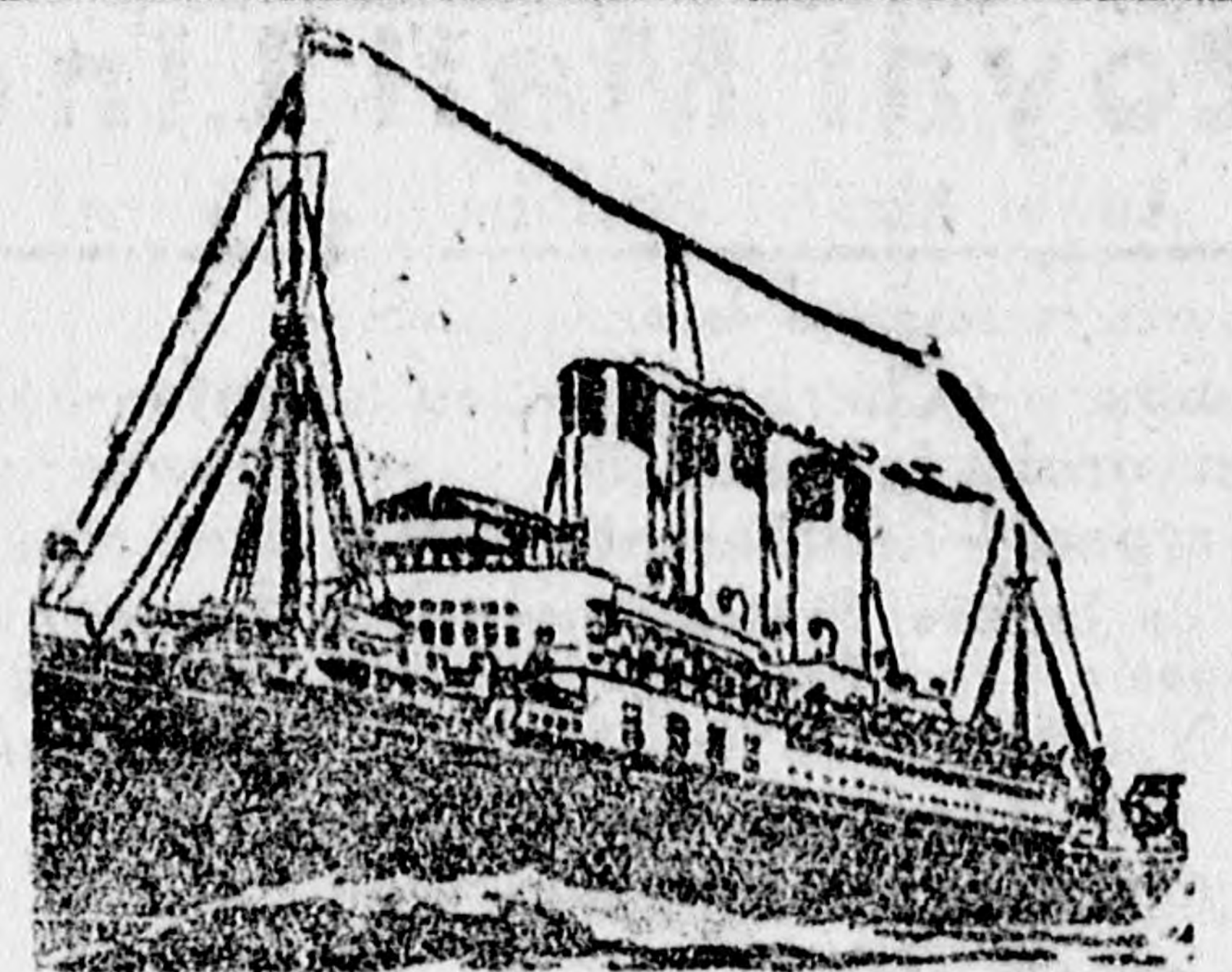
225

Két idősebb, ügyes, szakképzett
férfifodrász

elsőrangú üzlet részére azonnal
felvétetik

Weisz Albert

fodrászműtermébe, Novisadon.

HAMBURG-DÉLAMERIKAI GŐZHAJÓZÁSI TÁRSASÁG

A legnagyobb, leggyorsabb és legszebb hajók, I., II.
és III. osztályú fizető, valamint ingyenutasok részére.
A transportok indulnak minden 9-ik napon, Argenti-
niába, Braziliába és Uruguayba. Felvilágosítás ingyen,
magyarul, németül és szerbül.

Veliki Boškerok, Aleksandrova ul. 27
Beograd, Balkanska ul. 49
Zagreb, Šencina ul. 30

1731

FRIEDMANN MÁRKUS

villanyfelszerelési vállalat, Subotican
Paje Kujundžića ulica 18 szám. Telefonszám 172.

Villanyvilágítási és erőátviteli berendezések jóállás mel-
tot. Szállodai csengőberendezések, jelző csengők. Művészi
kivitelű seiyemernyők rendelés után.

Villanytárcsázási cikkek és villanylámpák minden faszáltsá-
gon és nagyságban a legolcsóbb napiárban kaphatók.
Tervezést és költségvetést díjmentesen készítik.

6144

Sombor legelőkelőbb és legjobb étterme a **Kafe-Restaurant „Beograd”**. Minden kedden és csütörtökön este shymmi, szerdán és szombaton délután tea-tánc. Tulajdonos: özv. Lukács Józsefné, a vasuti restauratio 10 éven át volt tulajdonosa.

ELSZAKITHATATLAN

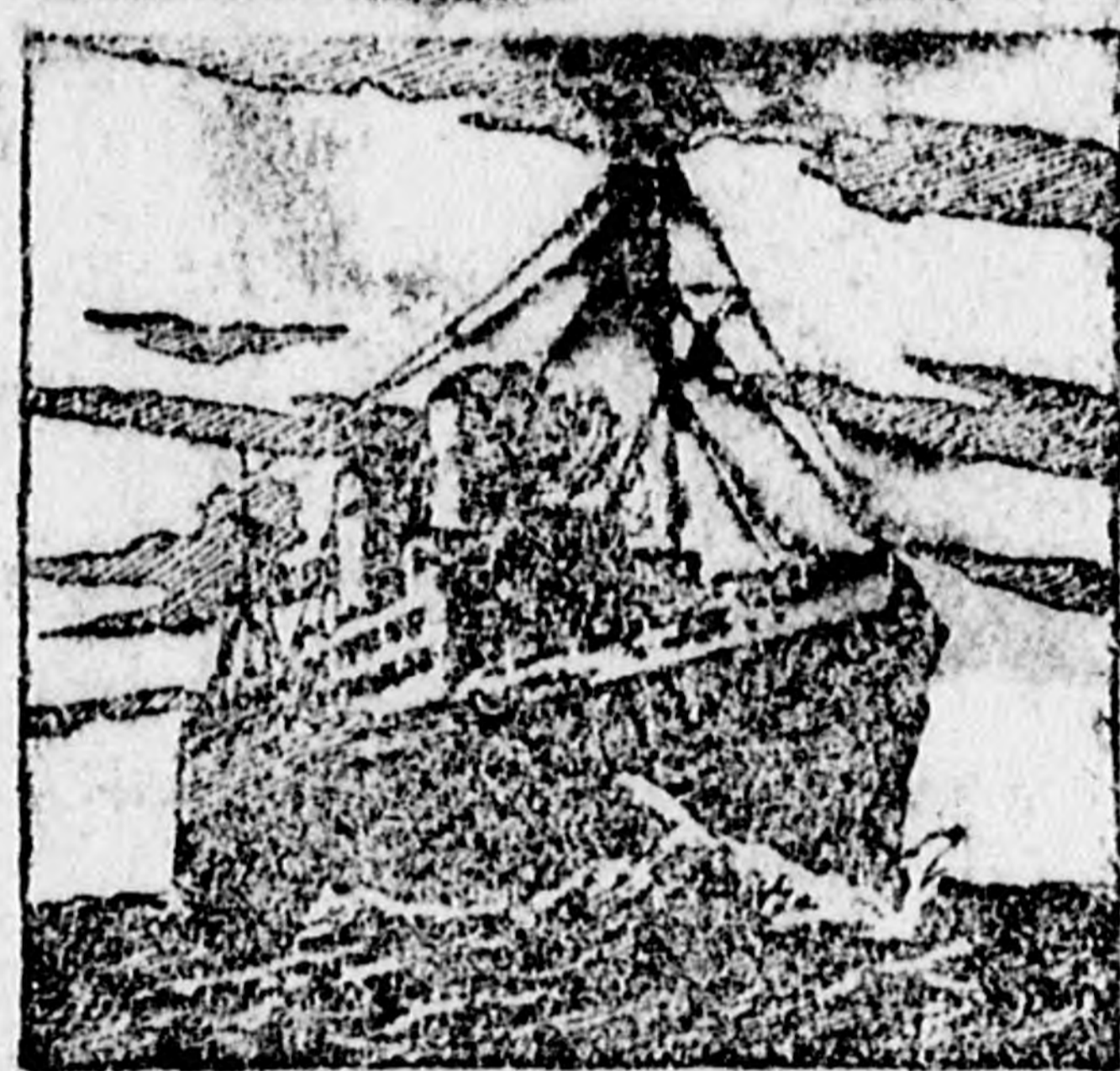

FÉRFI FEHÉRNEMŰ

Krausz Béla i Drugnál
Subotica, Rudičeva ulica 3.

Férfi ing prima 38 Dinár	Férfi ing színes 2 gal- lórcal, prima minőség 95 Dinár
Frakk ingek, prima minőség 150 Dinár	Férfi alsónadrág prima 68 Dinár

Kemény- és puhagal-
lérok, nyakkendők
óriási választékban!

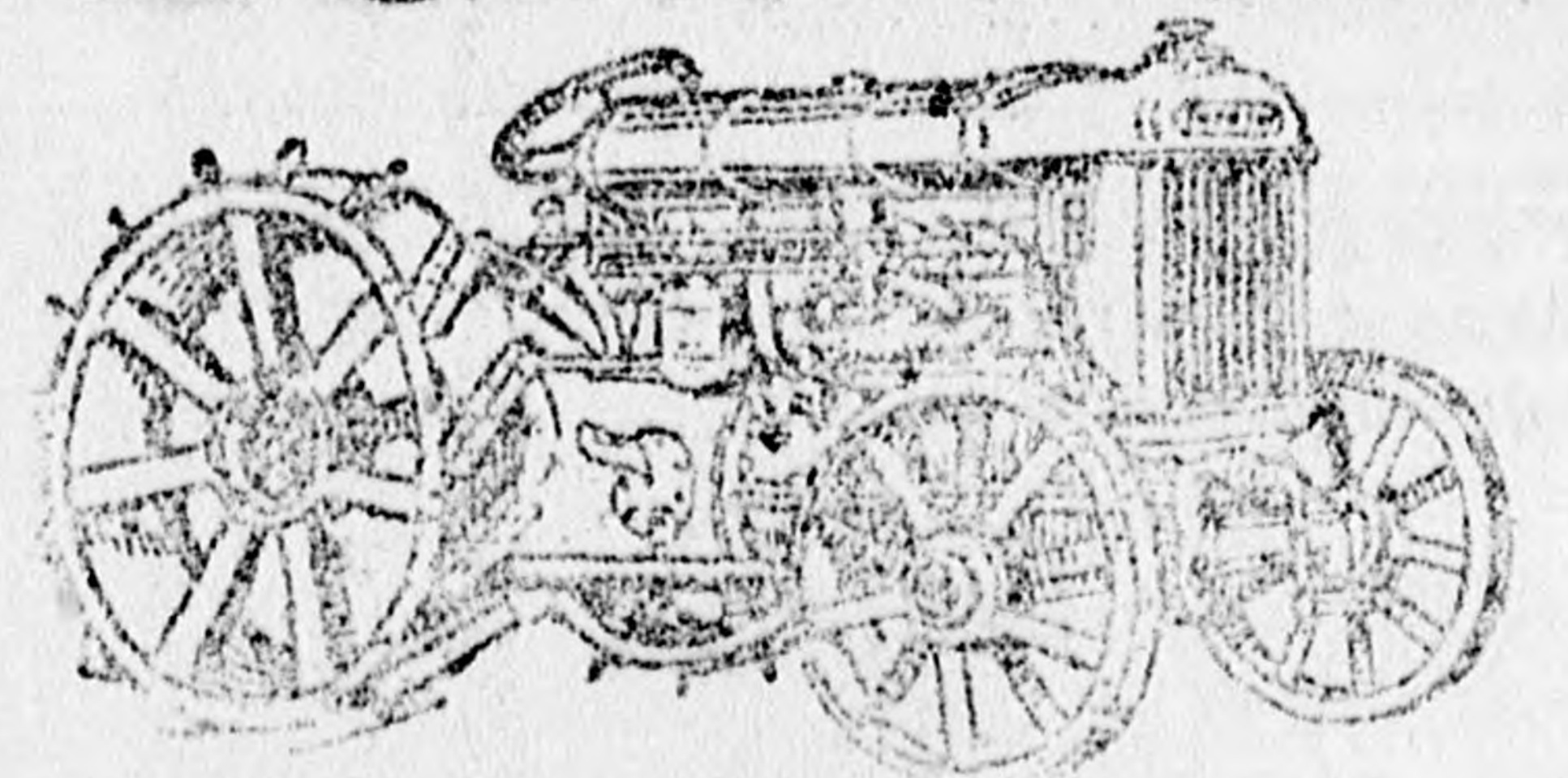

Royal Mail Line

Angol Királyi Postahivatali Vonal

Rendszeres személy- és áruforgalom
Hamburg—Cherbourg—Southampton-ból
Newyorkba és Kanadába Cherbourg—
Liverpool—Southampton-ból Délamerikába
Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-Aires
Sanpaolo III. osztályú fülkék 2 és 4 ágygal
KÉNYELEM GYORSASÁG BIZTONSÁG
Levelezés minden nyelven
JUGOSZLÁVIAI VEZÉRKÉPVISELET:
Zagreb, trg I. Sz. 17.
Alképviseletek: Beograd: Karagjorgjeva ul. 91.
Ljubljana: Kolodvorska 26. — Vel. Bečkerek:
Kralja Aleksandra 4. Sürgönycím: „Roymailpac“
Bosznia, Hercegovina és Dalmácia részére: Srpska
Prometna Banka Sarajevó és Gruzban. Sürgöny-
cím: „Prometna Banka“ 3145

Fordson

TRAKTOROK OLIVER és SACK EKÉKKEL
valamint FORDAUTOK és az ÖSSZES ALKATRÉ-
SZEK állandóan kaphatók.
LÖBL SAM. és FIÁNÁL
autorizált Lincoln, Ford, Fordson képviselők,
BAČKA-PALANKA Telefon 32. Távirat: „LÖBL“
a MÁV. gépgyár cséplőszekrényeinek
rayonképviselője. 9401

**Friss déli-
gyümölcsök:**

Mazsolaszőlő
ládákban
Mazsolaszőlő
zsákokban
Kis
koszorúfüge
Kosárfüge
Volofüge
Kalifátdatolya

Malagaszőlő
ládákban
Malagaszőlő
csomagokban
Kaliforniai
befőttek
Ananas
Valódi
hollandkakaó
Angol,
orosz, kínai
teák
Mandula
Mogyoró
Jánoskenyér
Olasz rizs
Francia
szardinia
Portugál
szardinia
Rák
és tunhal

továbbá az összes
fűszer- és
csemegeárak
a legolcsóbb
napiárban
kaphatók

Wein Géza
fűszer-
nagykereskedésében
Subotica

Sentán

a főtéren 25 éve fennálló
jól bevezetett
uri, női és rövidáru-
üzlet
családi okok miatt
eladó

Érdeklődni lehet
Özv. Pehaim Ferencné
tulajdonosnőnél, Sentán 46

5000 méter
használt

sint

veszek erdei vasúthoz
prompt fizetésre

M. Fuchs Zagreb
Prilaz 29.

TÁVIRAT

Mielőtt cipő-
szükségletét
beszerzimenjen
Ilija Lang i
Brat (városhá-
za, huspiac) üz-
letébe. Olcsó
árak! 186

**Eladó
ház**

Osijeken, szép helyen
vegyeskereskedéssel.
Vevő azonnal beköltöz-
het. — Felvilágosítással
szolgál Interklam d. d.
Osijek „Kuća br. 159“
jelige alatt. 166

**Asztalosok és bútör-
gyárosok figyelmébe!**
Furnirt a mai napiól bármely
mennyiségben az alábbi árban
bocsátók eladásra:

Dió furnir	Din. 1.75
Cseresznye furnir	Din. 1.—
Blied furnir	Din. 50
Körte furnir	Din. 1.00
Mahagoni furnir	Din. 1.4-ig
Pálisander furnir	Din. 1.4-ig
Jávör furnir	Din. 1.—
Madar jávörfurnir	Din. 4.—
Citrom furnir	Din. 6.—
Tufa kgr. 200.	Dinár

URBAN GREGEC
PETROVARADIN
(a Várfejáróval szemben)
Postacsomagot is küldök.

Perfekt szerb-horvát-
német levelező, aka-
démiai képzettséggel,
12 éves kereskedelmi
gyakorlattal állást val-
toztatna. Elmegy vi-
dégi iparvállalatokhoz is
Cim a kiadóban, 152

Felülmulhatatlan
kidolgozásu

vasablak

Idom és T-vasból
mindennemű szerkezetet,
verseny nélküli árban
készít csak

„Első műlakatos-üzem“
Pomikacsek J. Novisad
9977

VULKAN-GARAGE

autó-, gép-, és gummijavitóműhely

Telefon 249 **SOMBOR** Vojv. Putnika venac 7

AUTÓK, benzin-, szivógáz- és nyersolajmotorok,
valamint mezőgazdasági gépek javítása,
saját modernül felszerelt gép-, kovács-,
bognár-, kárpitos- és kovácsműhelyeiben.
Mindennemű gummiárak és autóabron-
csok szakszerű javítása vulkanizáló mű-
helyében. Autókarosszériák készítése,
kárpitozása és fényezése.

MAG-autók vojvodina-i képviselője és lerakata.

Michelin pneumatik lerakata.

Benzin és olaj nagyban és kicsinyben.

AUTÓ BOXOK.

9645

GOLDFAHN BERTALAN ÉS TÁRSA

Telefon 201 **SOMBOR** Telefon 201
Sürgöny: GOLDFAHN BERTALAN

5960 kalóriás környe (tatai) aknaszén
vezérképviselete

Elsőrendű RALJAI portlandcement

„SALONIT“ asbestcement tetőfedő
„GROSIT“ aszfaltszigetelő és tető-
lemezek, valamint kátránytermékek
vezérképviselete és bizományi raktára

LEYKAM-JOSEFSTHAL papirgyári le-
rakat és csomagoló papirok raktára

„ISKRA“ paraffin, compositio és
stearin gyertyák

HERZ szalámi

„OROSZLÁN“ keményítő és dextrin

„MIGNON“ csokoládé és kakaó,
elsőrendű német gyártmány

Montecatini kékkő, sicíliai kénpor, raffia,
valamint gipszek képviselete.

Teljesen új, a legmodernebben berendezett

malom szivógázmotorral

svájci porcellán hengerekkel, jól kiterjesztett vám-
és kereskedelmi őrési forgalommal, Bánát egyik ga-
bonatermő vidékén, vasúti állomás, családi okok miatt
igen kedvező feltételek mellett és mérsékelt áron

eladó

Ugyanott egy ügyes

főmolnár felvétetik

Kérdések és ajánlatok „Malom“ jelige alatt az „In-
terklam D. D.“ vezérigynökséghez
Subotica, Vojnovičeva ulica 7
intézendők.

8

Dr. SZEGŐ K.

SZANATÓRIUMA

felgöngyölt és gyermekek számára

ABBAZIA (Italia)

Hűvös, edző, diétikus kúrák. Szivóbajok, érelmeszesedés
angyagsere, női és idegbajok gyógyítására elsőrangú
gyógyintézet.

7 éven felüli gyermekek kísérő nélkül is felvételtelnek.

6794

Glavni zastupnik i skladište
originalnih mlinskih strojeva
G. Luther A.G.
Braunschweig
Vilim Steiner star.
Zagreb
Matičina ulica 2
Akademički trg. 4

SPITZER LAJOS

SZŐRMENAGYÓRUNKAZÁBAN
SUBOTICA
NAGY

KIÁRUSÍTÁS

KEZDŐDIK
SZŐRMEÁRUKBAN
KABÁTOKBAN és BOÁKBAN

A Jugoslavenska Nafta D. D. Zagreb
társasvállalata a „Mineralölr Raffinerie A. G. Fiume“ a „Petroleum-
raffinerie „PHOTOGEN“ Brassó és a Spotka Akcija „NAFTA“
Lemberg összes ásványolajtermékei, mint
benzin, petroleum, gázolaj, gépolaj, cilind-
olaj és vulkánolajok, paraffin, asfalt,
tovottaszir stb.

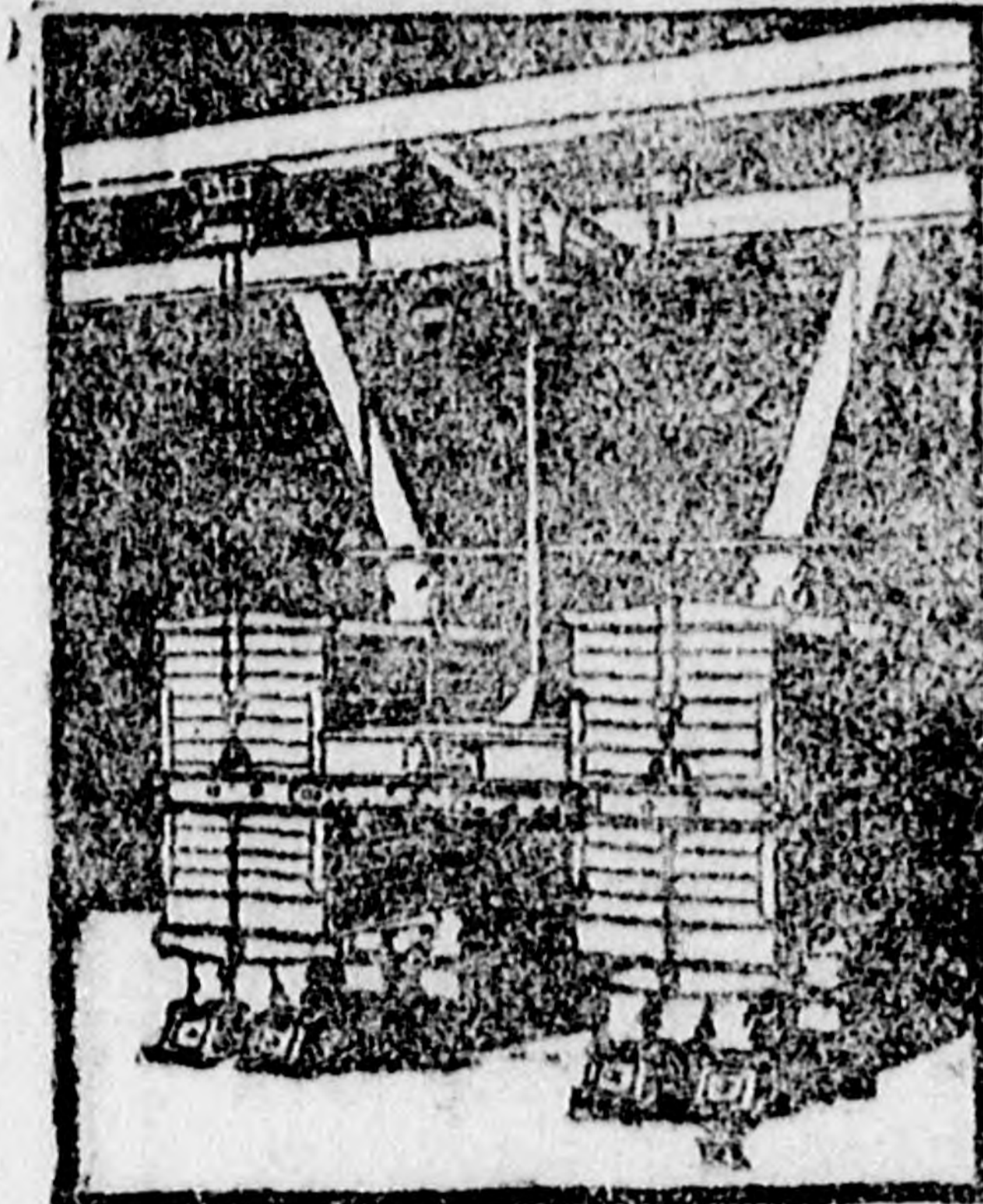
legolcsóbban beszerezhető
HEUDUSCHKA & HERMANN
vezérképviselőnél SUBOTICA Telefonszám 7-69.
Vesszünk minden mennyiségben úres használt olajos keményfa hordókat.

LICHTSCHEIN MÁRTON ÉS TÁRSAI

Mezőgazdasági gépek. Malomberendezések. Motorok. Szerszámok és szer-
számok. Fa- és fémmegmunkáló gépek. Egészségügyi és vízvezetői
berendezések. Műszaki cikkek.

Főüzlet Aleksandrova ul. 17 **Novisad** Fióküzlet Futoški put 6 sz.
Telefon 128

Sürgőnycim „LICHTSCHEIN“ NOVISAD
Gebra. Sock, malomgépgyár Dresden és E. J. Heller,
malomkögyár Sandau, képviselője és irodája

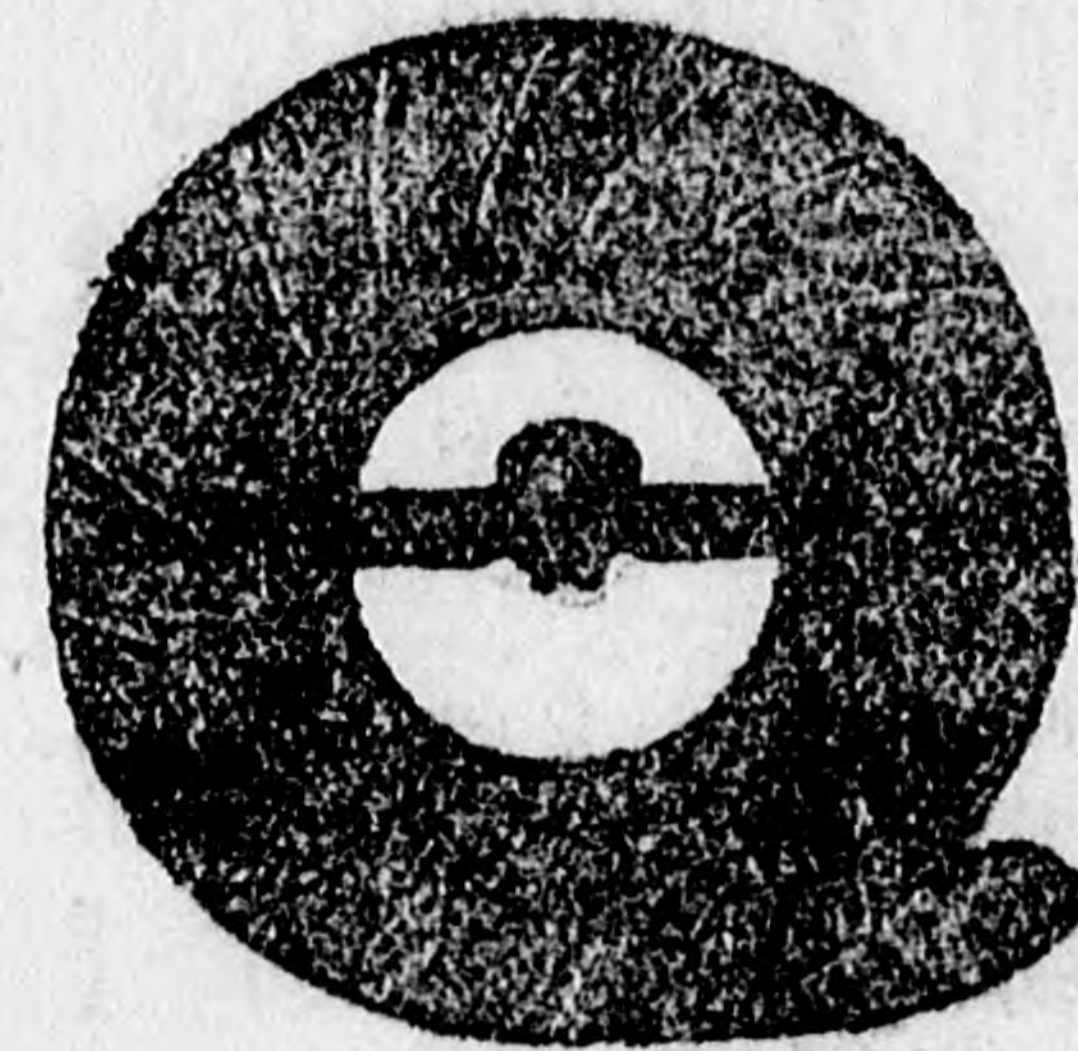

Eredeti
Garvens
szivattyúk,
gáz-, furó- és
kazáncsővek,
gőz- és
vízvezetői
szerelvények,
teszmérők,
olajozók

Esztergapadok,
furógépek,
gyalogépek,
szerszámok,
acélok

Gép- és hengerolaj, közlőműtengelyek, eredeti svájci vászon

Bronz-
és sodrony-
szövetek,
korona-
kalapácsok,
csákányok,
síkszilagolyók
és szövetek,
szinbör-
gépészljak

Tömítő-
anyagok,
felvonó-
sorok,
hevedrők,
zsáktályigák,
teveször-
sziljak

Teljes malomberendezések és rekonstrukciók
Mérnöki látogatás

10128

VEL. BECSKEREKI MALOMÉPÍTŐ R.T.

(A. D. ZA PODIZANJE MLINOVA)

Telefon: 264 Alapítva 1921-ben Távíratcim: Mühlenbau

Első és egyedül jugoslav gépgyár malomgépek, azok alkatrészainak és
malomberendezési tárgyak előállítására. Elvállalunk új malomépítéseket és
rekonstrukciókat a legjobban levált rendszerünk alapján.

Szabadonforgó forgatyu nélkül síkszilák, melyek alkalmasak
kisebb malomok részére is.

Állandóan raktáron
mindennemű malomgépek, Ganz-hengerszék, budai „Meteor“ malomkövek,
konkolyozó hengerek (trieurók)

Mindenféle selyem-szilaszövetek és sodronyszövetek.

Vezérképviselőt Novisadon:

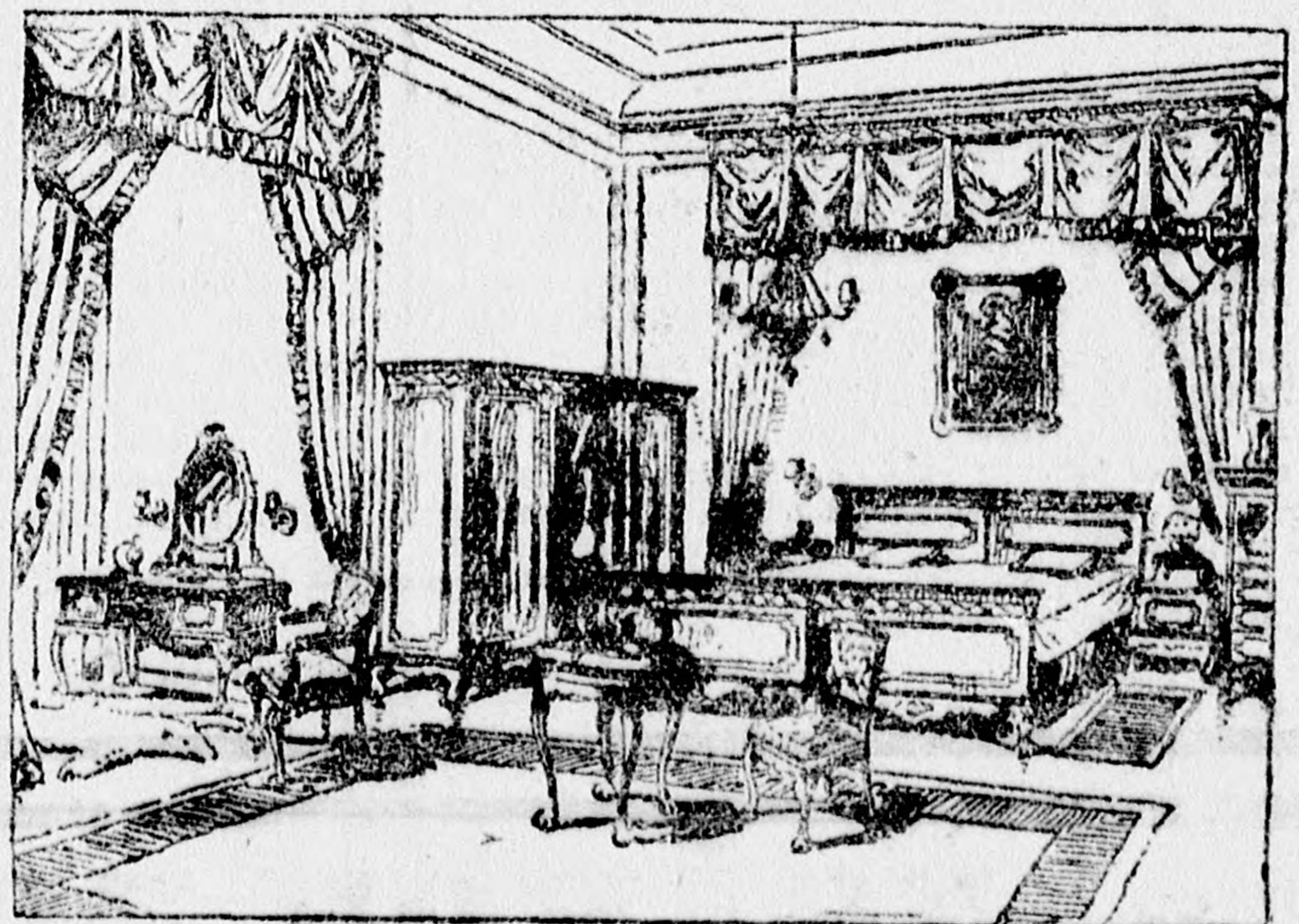
Gruber Ferenc, mérnök-igazgató

Novisad, Jovana Subotica ul. 9.

Ganz-hengerszék egyedül bizományi irodák a Bánátban
Kívánatra árlégyzékkel, referenciákkal és mérnöki kiküldéssel szolgálunk.

6797

Üzlet: SUDAREVIČEVA ULICA 4 SZÁM.

Műhely: LIČKA MOZI UDVARÁN.

Egyszerű és modern bútorok legolcsóbban leszállított áron
Erdélyi Antal lakberendezési vállalatánál Subotica

PARFÖM KÖLNIVIZ

KOZMETIKAI

CIKKEK

KAICNÁL

LEGGOLCSÓBBAN
Subotica, Rudićeva ul.**WEITZENFELD és TÁRSA**

Alapítva: 1902. Subotica Telefon 190 sz.

Távíratcim: Kondecipar. Iroda: Városi bírpalota
Telep: Sentaí put.MOQUETTE-, GOBELIN- és SELYEM
BUTORHUZATOK, FÜGGÖNY ÉS
DRAPERIA ANYAGOK, KOKUSZ,
SPÁRGA és GYAPJU
FUTÓSZŐNYEGEK,**PERZSA és SMYRNA
SZŐNYEGEK**NAGY VÁLASZTÉKBAN. PATENT
ROLETTA RUDAKAJÁNL: LÓPOKRÓCOT, TÜZOLTÓ- és KERTI
TÖMLÖKET, UJ LISZTES, GABONÁS, GYAP-
JU-, TOLL-, KOMLÓ- és SZALMAZSÁKOKAT.
MATRAC- és ROLETTA SZÖVETEKET JUTÁ-
BÓL és LENBŐL, MINDENNEMŰ HÁZIVÁSZ-
NAT, ZSINEGET, KÖTELET és HEVEDERT**PONYVAELADÁS és KÖLCSÖNZÉS****AUTOMOBILIA**

SUBOTICA

AUTÓ- és MOTORVÁLLALATBledska és Skadarska ulica — Telefon 151
(Hotel fürdő mellett)**FIAT**TORINÓI GYÁR VAJDASÁGI LERAKATA
Fiat-kocsik állandó kiállítása**MICHELIN**

GUMI GYÁRI LERAKATA

GANZ-DANUBIUS

gyártmányu explosziós és villamos motorok
lerakata

Loebersdorff kis Diesel-motorok

A Vajdaság legmegbízhatóbb állandó szoftörképző tanfolyama
Autók garagirozása és karbantartása. Benzin, olaj,
alkatrészek.

Modern nagy javítóműhely

Használt kocsik bizományi eladása

ELADÓ

Fiat 501 versenykocsi, új, 122 km óránkénti sebesség

Dalmier 24 HP négy üléss, önindító, villanyvilágítás

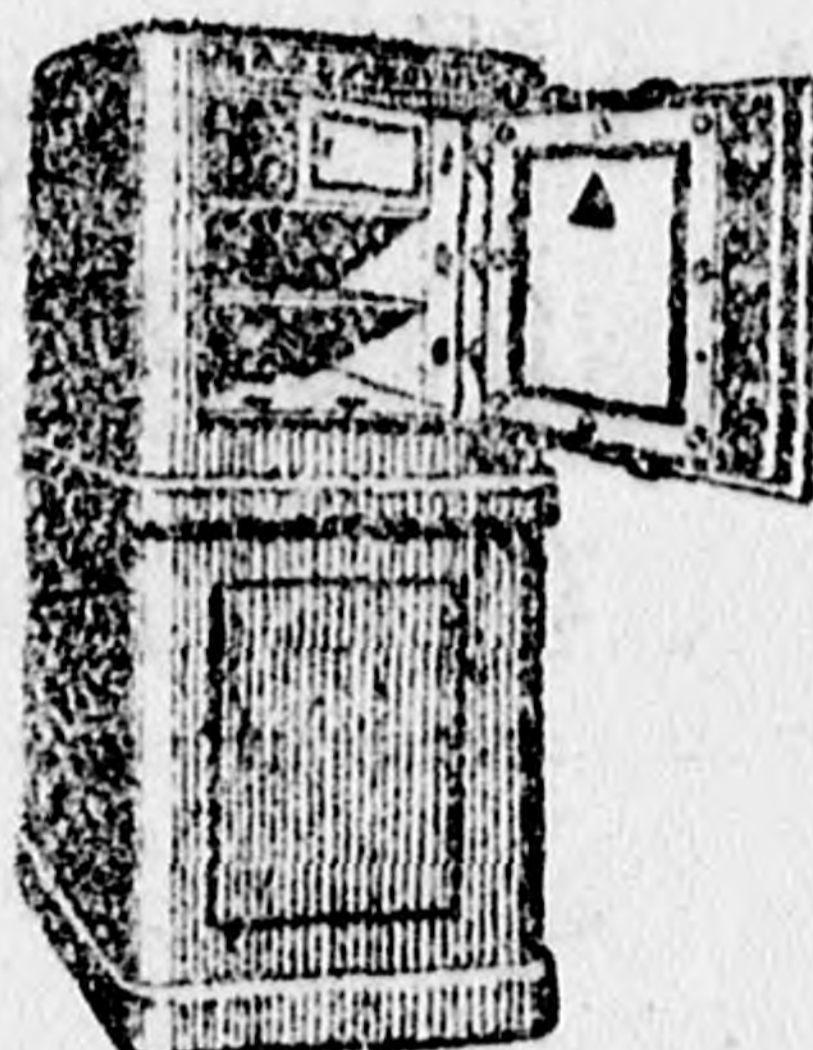
Fiat gyorssterckocsi két tonna hordképességgel,
generáljíviva

3 1/2 HP egyhengeres motorkerékpár, majdnem új.

Eisöragu technikáj üzlet Novisaden ke-
res ügyes és agilis**utazót**ki a gép- és vasárúszakmában jártas,
horvátul, németül és ma yerül beszél.
Ajánlatokat az eddigi tevékenység, refe-
rencia és fizetési igények megjelölésével
„101 Utazó“ jel alatt SCHMOLKA
hirdetőirodába Novisad, Futoski put 2.
intézendők. 163

Legújabb szab. tüzármány!

Kiváló újdonaság!

**B. O. B. BETON PÉNZ-
SZEKRÉNYGYÁR R. T.**
VUKOVAR

Távíratcim BOB Vukovar Int. telefon 58

Gyárt és szállít minden kivitelben
**ACÉLBETONPÉNZSZEKRÉNYT
AKTASZEKRÉNYEKET
TRESSORAJTÓKAT STB.**

a legjobb és egyszoridőben kivitelben

Vezérképviselőt és egyedárusztást
Jugoszlávia részére:**GOLDSTEIN ÁRMİN ügy. és biz. iroda, VUKOVAR**Képviselőt és bizományi raktár:
KRAUSZ EDE butorkereskedő, NOVISAD
„REKA“ Ügynöki Iroda, NOVI-VRBAS
K. PANIĆ, BEOGRAD, TOPLIČIN VENAC 19Feltétlenül
tűzbiztos!
Teljesen
biztosított!**FISCHER ERNŐ GRAFIKAI MŰINTÉZETE SUBOTICA**

Karadžićeva ulica 25 sz. (Sajat ház). Interurban telefon 341. — Pašićeva ulica 9 sz. — Interurban telefon 62. — Dombornyomda és vésnöki műintézet. Üzleti könyv- és dobozgyár, Litografia, Cinkografia, Vonalzóintézet, Könyvnyomda, Könyvkötészet

T. C. — Van szerencsém tudomására hozni, hogy vállalatomat géppel préselt dobozok gyártásával kibővítettem. — Ezen legmodernebbül berendezett műintézet teljesítőképesége a modern kor oly magas színvonalán áll, hogy ezáltal teljesen szükségtelenné teszi az ezen szakmába vágó munkáknak — mint eddig — külföldről való behozatását. — Egyben van szerencsém t. c. figyelmét felhívni az 1907 óta fennálló és a legjobb hírnévnek örvendő Litographia és könyvnyomdai műintézetemre, üzleti könyv- és dobozgyáramra és a legmodernebbül berendezett vonalzóintézetemre és könyvkötészetemre, mely üzletem az összes vállalt munkákat a modern kor igényeinek megfelelő izléses kivitelben és lehető legjutányosabb áron szállítja. — Cégetem a n. é. közönségnek a következő munkák szállítására ajánlom:

**Dombornyomda és
vésnöki műintézet**Cimkék, védjegyek, levél-
papirok, védjegyek, lera-
gasztó cimkék, pecsétnyo-
mók, domborsaftók hiva-
talok és bankok részére.
Minden vésnöki munka.**Lithographia**Egy- és többszínű cimkék,
védjegyek, levélpapirok,
részvények, betétkönyvec-
kék, chequek, plakátok,
céglapok és minden mo-
dern reklám.**Üzleti könyvgyár
és vonalzóintézet**Mindennemű üzletkönyvek
bankok, biztosítótársasá-
gok, nagyvállalatok stb.
részére a legjobb bekötés-
ben. Mindennemű raszterek
készítése a legjobb papírból**Könyvnyomda**a legjobb és legmodernebb
nyomatványok**Géppel préselt dobozgyár**Szögletes és gömbölyű dobozo-
kat gyógyszerárak, drogériák,
parfümériák stb. részére minden
nagyágban a legegyszerűbbtől
a legfinomabb kivitelig**Könyvkötészet**Mindennemű könyvköte-
zeti munkák készítése**Cinkografia**

mindenféle kliséket

Gyógyszeresdobozokban a szükséglet napról-napra nagyobbodott, de ezek a dobozok eddig csak kézzel és csak jól begyakorolt munkásokkal voltak előállíthatók. Érinthető tehát a dobozgyármunka az a törekvése, hogy igyekeztek a kézi erőt géppel pótolni, de ezek a kísérletek nem jártak kellő eredménnyel, a géppel előállított dobozok csak külsőleg hasonlítottak a kézzel előállított dobozokra, de tartósság tekintetében meg se közelítették azokat. A géppel tehát sokáig nem jelentett semminemű haladást, hanem csak kísérletezéseket. Németországban és a többi ipari-kultúr államokban újabb szabadalmat nyert egy újrendszerű gép, amely az eddigi előállítási módot teljesen új alapokra rakta és a kézi munkát majdnem teljesen kizárja a dobozgyártásból. Az új előállítási módszer szerint az ezzel a módszerrel előállított dobozok csak külsőleg hasonlítanak a

közvetlenül gyártott dobozokhoz, a lényegében azonban teljesen eltérők ettől. Az új módszer szerint a fenék- vagy fedélap nincs az oldalrészhez ragasztva, hanem abba elválaszthatatlanul beleillesztve. A patentárma nemcsak külsőleg sokkal szebb, hanem az eddigi dobozoknál hasonlatlanul jobb is. Ennek tudható be, hogy az ily módon előállított dobozok a legrövidebb idő alatt minden kulturállamban elterjedést nyertek és minden gyógyszerár ma már csak ilyen dobozt használ. A dobozok tehát nemcsak külsőleg szebbek, mint az eddigi előállítottak, hanem annál sokkal tartósabbak is és árak tekintetében hasonlíthatatlanul olcsóbbak. Ezen gépdobozgyártást nagy áldozatok árán beszereztem, különösképpen azért, hogy ezután a gyógyszerárak, parfümériák, drogériák legkényesebb igényeit is kielégíthessem.

Kérem egy próbarendeléssel meggyőződni munkáim elsőrendű kiviteléről és áram jutányosságáról.

9226

Teljes tisztelettel **FISCHER ERNŐ**Uj és használt **ZSÁKOK, PONYVÁK** továbbá **ZSINEGEK** legolcsóbban kaphatók**SCHLOSSBERGER & HERED, NOVISAD, FUTOSKI PUT 13.** Távíratcim: Hessian
Telefon: 531 — 923